RICHARDI MANNINGHAM,
EQVITIS, M. D. R. S. S. ET COLL. MED. LOND.

ARTIS OBSTETRICARIAE COMPENDIVM

TAM THEORIAM QVAM PRAXIN

SPECTANS,

MORBORVMQVE OMNIVM, QVI FOEMINIS INTER GESTANDVM IN VTERO, ET IN PVERPERIO, NEC NON INFANTIBVS SVPERVENIRE SOLENT, CVRATIONEM TOTAM COMPLECTENS.
HVC ACCEDVNT MORBORVM OMNIVM, QVIBVS CORPVS HVMANVM EST OBNOXIVM, NATVRAM INVESTIGANDI METHODVS VERA ET ACCVRATISSIMA, ILLORVM CVRATIONEM EFFICACISSIMAM INDIGITANS,
ET OBSERVATIONES NONNVLLAE AD PRAXIN GENERALEM MEDICINAE ATTINENTES;

IN VSVM MEDICINAE TYRONVM

DENVO EDITVM,

ET

NOVIS QVIBVSDAM ADDITAMENTIS,

VIDELICET

PRAEFAMINE

ET

DVABVS DISQVISITIONIBVS THEORETICO-PRACTICIS,

QVARVM PRIMA

DE

SITV VTERI GRAVIDI FOETVSQVE A SEDE PLACENTAE IN VTERO, PER REGVLAS MECHANISMI DEDVCENDO,

AGIT,

ALTERA VERO

PRAESTANTIAM ET VSVM FORCIPIS ANGLICANAE IN PARTV DIFFICILI EX SITV CAPITIS OBLIQVO, INTRA OSSA PVBIS IMMOBILITER HAERENTIS,

COMMENDAT,

AVCTVM, TABVLISQVE AENEIS ORNATVM

AVTORE

D. PHILIPPO ADOLPHO BOEHMERO
MEDICINAE ET ANATOMIAE PROFESSORE PVBLICO ORDINARIO.

In hoc gaudeo aliquid discere, ut doceam. SENECA.

HALAE MAGDEBVRGICAE,
SVMTIBVS BIBLIOPOLII LVDERWALDIANI.
M D C C X L V I.

LECTVRIS. S.

PHILIPPVS ADOLPHVS BOEHMER.

Prodit in lucem RICHARDI MANNINGHAM, EQVITIS, M. D. R. S. S. *et Colleg. Med. Lond. artis obſtetricariae, compendii tam theoriam,* quam *praxin* ſpectantis, editio noua. Licet enim numerum eorum, qui vel *docentibus* vel *diſcentibus* in academiis hactenus vſui quam maxime fuerunt, vel bibliothecas ornarunt, nondum plane conſumſerit tempus, hoc ipſum autem opuſculum felix fuerit ingenii partus, primum anno CIↃDCCXL *Londini* in lucem editus, nihilominus edendum rurſus *noſtris in terris* dignum iudicaui libellum, quo omnibus ac ſingulis, quam maxime medicinæ *tyronibus*, (in quorum gratiam eundem conſcripſit AVTOR) facillimus quoque pateat aditus, addiſcendi ſolida et rationalia artis huius fundamenta.

Equidem mihi propoſueram deſiderante bibliopola animaduerſiones quasdam et obſervationes

eidem addere, ſed ne molem compendii augerem, memor ſimul verborum *Cl. viri* qui præfamine *ſe hocce compendium limitatius et plenius, quam primum per tempus licebit, redditurum* promiſit, ab hoc propoſito deſiſtens, felicem perfecti fœtus excluſionem prius expectans ſpero.

Sed ne nihil egiſſe videar paucula addidi, quæ forſan recedere videntur a mente AVTORIS, vera tamen *theoriæ* et *praxeos* complectuntur fundamenta.

Specimen primum exponit lineam recti et normam obliqui editione altera auctius et emendatius redditum, *alterum* vero commodam capitis fœtus, intra oſſa pubis nimis coarctati, ope FORCIPIS ANGLICANAE extractionem, vtpote præcipuas tam in theoria quam praxi fundatas partes, quibus rite cognitis ſecuriora eliguntur auxilia et conſilia rationalia, quam infelices veterum et recentiorum nonnullorum conatus, qui matri et fœtui vim mortemque intulerunt.

Eiiciebantur enim Roma olim ad tempus medici, cum ſecando et vrendo exercentes artem chirurgicam, Romæ incolis diſplicerent et carnificis nomine ornarentur. Idem fatum licet obſtetricibus nondum contigerit, grauiorem tamen ſæpiſſime merentur pœnam, chirurgi præprimis, qui noſtris temporibus, ſub ſitu qualicunque præternaturali, methodo HIPPOCRATICA ad acuta inſtrumenta, partes extremas abſcindendo, oſſa thoracis in vtero diſſol-

diſſoluendo tanquam ad ſacram anchoram confugiunt: laudanda potius ſunt eorum conamina, qui ad ſaluam fœtus matrisque vitam conſeruandam recta via incedunt, methodum rationalem ſibi eligunt, ab his carnificum, vt ita dicam, operibus plane abſtinentes. Præſtantia enim dignitasque ſumma, ab antiquiſſimis temporibus huic arti conceſſa, non crudeli, ſed iudicioſa manu auxilium ferente conſervatur et confirmatur (a).

Si antiquiſſima percurras tempora B. L. inuenies obſtetrices olim cum medicis conueniſſe, ſi probatæ fuerint, immo peritiam aliquam artis habuisſe, matri, et quæ difficiles experiebantur partus, pharmaca dare, puerperii articulo exitum partus procurare, et initio ipſum graviditatis ſtatum inquirere, adeoque huius rei peritas ab *obſtando* vel ipſa *ope* recte dictas fuiſſe *obſtetrices* (b).

 Hæc

(a) EDMVND CHAPMAN *in Treatiſe on the improvement of Midwifery* p. 7. 8. Midwifery *is certainly one of the moſt noble and uſeful* Chirurgical *Operations in being; for all Operations receive their Weight from the Good they procure; or to ſpeak more properly, from the* Evil *they prevent By this, when judiciously performed, there is generally one, aud often two Lives ſnatched as it were from the Jaws of* Death; *as in a violent Flooding for Inſtance, where the mother, or Child or both would be inevitably loſt in a few Minutes, without Delivery; or where the Infant lies in a bad Poſture, and ſo could never have been extracted but by the Aſſiſtance* of Art.

(b) *Obſtetrix* et *opſtetrix* ab eadem deducta etymologica explicatione olim dicebantur, ſicuti *teſte* GRVTERO *Inſcriptionibus antiquis p. DCXXXVI.* antiqua loquuntur marmora, v. g.

Hæc erant eorum officia præcipua, quæ ad quintum diem durabant, quum muneribus poſtea donatæ, lotis manibus *nutrici* infantem committerent, quo, quem *obſtetrix* eduxit infantem, nutrix (c) educare posſit, ſecundum illud OVIDII (d).

Hunc totum infantem maternis demite ramis
Et date nutrici - - - -

Sed de felicis vel infelicis partus ſucceſſu, cautelis, et obſeruationibus altum vbiuis ſilentium. Tacent enim infauſtos partus marmora, quos noſtro æuo plurimarum obſtetricum ſupprimit ignorantia; fidem tamen antiquiſſimarum gentium tantam iam fuiſſe, illamque eas eo perduxiſſe conſtat, vt manus auxiliatrices a Deabus ſibi expeterent. Vota enim pro corpore fiebant, ne *præpoſtere* aut *peruerſe* partus contingerent. Hinc Deabus (e) PROSAE et POSTVERSAE a ficta naturalis et præternatu-

ANTONIAE· AVG· L·
THALVSAE
OBSTETRIC
ET
MARIAE· O. ET· SVAVITATI·
L· AGREPINAE· OBSTETRICI·
NEC NON,
SALLVSTIA· Q· L· IMERIA·
OPSTETRIX·
Q· SALLVSTIVS· Q· L·
ARTEMIDORVS·
ARESCVSA· FECIT

(c) NONIVS MARCELLVS *de propr. Serm. c. V.*

(d) *Metamorph. l. IX.*

(e) Præter GELLIVM, qui denominationum harum Dearum reddit rationem, marmora apud GRVTERVM l. c. p. L. fidem faciunt.

DEO· MERCVRIO· ET· POS-
TVERTE· C· ANTIVS· TITI·
FILIVS· EX· VOTO·

naturalis partus poteſtate et nomine ita dictis aræ erant ſtatutæ, periculi auertendi cauſa.

Gentiles iſti ritus quamuis tunc temporis nihil ad artis incrementum et perfectionem facerent, indicabant tamen ſingularem iam fiduciam et maiorem forſan religionis ardorem et venerationem, quam quæ a plurimis fidei chriſtianæ addictis, quod dicere pudet, cultui Diuino hodie tribuitur. Sed promiſit ac conceſſit nobis Diuina ex gratia Supremum Numen, a quo conſilia et auxilia omnia piis precibus et deuotiſſima mente expetimus, conceſſit inquam, media fine noſtro potiri, et pro ſalute et conſeruatione hominum ad ſummum fere perfectionis veſtigium euehere artem. *Perfectio* autem *artis* non conſiſtit in vulgari obſtetricum cognitione, in caſibus videlicet facillimis partus exitum procurare, infantem faſciis inuoluere, medicinam nato matrique facere, cunnos movendo, nænias lallasque cantando infantem ad ſomnum componere, quod parum vel nihil ad artis ornamentum et promouendum in dubio caſu præſidium confert, ſed in rationali expoſitione eorum, quæ ante partum, in ipſo et poſt illum contingunt, ac iudicioſa manus applicatione in quouis caſu contingente, ferendoque iuſto conſilio et felici auxilio tam grauidis et parturientibus, quam puerperis, lactantibus et infantibus.

Italis, Hiſpanis, Batauis, Sueuis, Danis præ-

pri-

primis autem *Anglis* et *Gallis* (f) debemus, quod indefesso studio summoque labore artis incrementa promouerint, in cuius rei gratiam Gallis singularia a LVDOVICO XIV. concessa priuilegia et iuxta eorum instituta aliis in terris hospitia in subsidium paupercularum, parturientium infantumque expositorum exstructa fuerunt. Expolitissima inde reddita ars detectaque vel manualis opera commoda et compendiosa, vel diuersae instrumentorum in vsum artis inuentae species.

Quum igitur isti viri solidissima et rationalia artis principia tam theoretica quam practica proposuerint, ex his praesens mihi elegi *compendium*, a Cl. MANNINGHAM docte conscriptum, quo in praelectionibus diffusum in campum tam theoreticum quam practicum excurrere, simulque morbos grauidarum, parturientium, puerperarum, lactantium, infantumque, quoad caussas, symptomata, generalem et specialem therapiam, adiunctis quibusdam cautelis et obseruationibus practicis, auditoribus meis exponere possem, praeprimis quum AVTOR vtilia scituque necessaria medicis et chirurgis proposuerit, omissis anilibus fabulis atque ineptiis, quae veritatis loco saepius enarrantur, et in nonnullis germanico maxime idiomate de re obstetricia conscriptis libris exstant.

Sequu-

(f) CHAPMAN l. c. p. X *England and* France *have produced many great and famous men, who have made the improvement of this science the principal Business of their Lives;*

Sequutus autem eſt tam principia DEVENTERI, quam ordinem in exponendis iis, quæ proprie pertinent ad artem obſtetricandi, illumque in tabularum formam redegit, ita quidem, vt compendium eius veram DEVENTERI (g) imaginem referat et ex ſcintillula exigua lumen maius illuceſcat.

Obſeruamus inde *ſciagraphiam* DEVENTERI, in tabulis dilucidationem, et cautelas practicas in aphoriſmis, qui labores iucundi fuere, cum ſolæ meditationes non ſuffecerint, ſed in verba ſimul viri iurauerit, qui, dum vixit, plurimis par, omnibus autem ſuperior fuit.

Aliqua tantum dubia mihi hactenus viſa, reliquis omnibus omiſſis, pace eius vt percurram;

I. *a ſitu* quidem *vteri obliquo* partuum difficilium et præternaturalium rationes deducit, ſed placentæ nullam aliam ſedem concedit, quam fundo vteri, nixus DEVENTERI argumentis. Sicuti vero diuerſa placentæ ſedes norma eſt ſitus vteri fœtusque in vtero, cognitionis autem fundamentum ad inſtituendas curationes firmum verumque requiratur, vtile ac neceſſarium eſſe duxi, huic libello appendicis loco disquiſitionem I. *de ſitu vteri grauidi fœtusque, a ſede placentæ in vtero per regulas*

(g) Exhibuit nouum *lumen operationum chirurgicarum obſtetricantibus* L. B. an. 1701, editum rurſus 1733. In linguam anglicam fuit translatum, an. 1728. a ROBERTO SAMBER, ac exceptis aliis verſionibus a J. J. BRVHIER D' ABLINCOVRT auctum, variisque obſeruationibus et adnotationibus ornatum. gall. Pariſ. an. 1739.

gulas mechanismi deducendo apponere, quo exaddu-ctis ibi rationibus quilibet facile animi sententiam cognoscere, et quæ fundamenti loco DEVENTERVS proposuit argumenta, sub examen vocare possit.

II. *A firmiori et duriori membrana* fœtus exclusionem impediri, immo partum difficilem reddi autumat. Erat hoc veterum dogma, qui rebus, quas partum remorari dicebant, accenseri quoque iudicabant *membranarum* fœtus cingentium, vel *tenuitatem* vel *crassitiem nimiam*. E recentioribus hanc ob causam DEVENTERVS (h) CHAPMANNVS (i), MAVBRAY (k) GIFFARTIVS (l), orificio vteri satis dilatato, partum promouendi gratia ad rupturam membranarum confugiunt. Verum licet in præternaturalibus partubus, quos simul profluuia sanguinis conuulsionesque comitantur, eandem concedimus, et nisi membranæ dilaceratæ fuerint, necessariam omnino tempore suscipiendæ operationis iudicamus; in naturalibus tamen nulla nos cogit necessitas, sed securius agimus, si ad mentem *Cl.* FRIEDII. (m) *in naturali partu, membranas etiamsi extra corpus muliebre positæ sint, non rumpamus, antequam et caput infantis ad aures vsque editum*

(h) L. c. c. XXXI.

(i) L. c.

(k) *Of Femal Physician Lond. an. 1724.*

(l) *Cases in Midwifery Lond. an. 1734.*

(m) Petr. STVARTVS *dissert. de secundinis nociuis æque ac salutiferis §. XV. p. 60.* Humores enim partus negotium facile reddunt, GALENVS *de vtil. partium L. XV. c. 81:* hinc noxius præcox aquarum effluxus, LA MOTTE *l. c. obs.*

editum ſit, ne illis citius diſcerptis, vaginæ vero orificio nondum ſufficienter aperto, caput vi irruens et perinæo rupturam inducat. Quum enim membranæ medium ſufficientis et æqualis orificii vteri expanſionis conſtituant, iudicandum, easdem, quo *firmiores*, eo *meliores* eſſe, ſimulque maiorem preſſionis vim perferre, vias ſufficienter patulas et humidas ſeruare, capitisque tranſitum accelerare poſſe. Sin vero, B. L. ſub *craſſiori membrana ſolutas membranas cum delapſa ante orificium placenta* intelligas, fallaciam aliquam cauſæ non cauſæ hic ſubeſſe animaduertes, quippe non ſoluta ac grauiori ſua parte delapſa ante oſtium vteri (n) defertur, ſed præternaturaliter ibi adhærens (o) ope motuum ſucceſſiuorum ſeparatur; hinc niſi cito eiusmodi partui periculoſæ aleæ pleno reſpectu præternaturalis placentæ ſedis et viae infanti intercluſæ auxilium fertur, matri et fœtui tandem euadit funeſtus.

III. Quod vulgo de *verſione fœtus* in vtero ſeptimo, octauo aut initio noni contingente fertur, et antiquitus pro cauſa partus vel naturalis vel præternaturalis fuit habitum, id ſtrenue defendit AVTOR (p) adiunctis ſimul cautelis quibusdam practicis

b 2

obſ. 57. partusque ſicci periculoſi, *E. N. C.* DEC. *II. a. II. n. 91.* Contradicere autem ſibi videtur AVTOR aliter in genere ſentiendo, *quando p. 41. fœtus membranas nunquam inter nixus dilacerandas eſſe affirmat, niſi adeo pateat os vteri vt partum illico factum iri ſperes, aut id ſuadeant profluuia conuulſiones, vel huiusmodi res natæ.*

(n) DEVENTERVS l. c. p. 137. 138.

(o) Conf. l. *diſquiſitionem noſtram de ſitu vteri grauidi etc.*

(p) l. c. p. 10. (q) p. 62. (r) l. c. p. 74.

cis (q). Placuit forſan ipſi ingenioſe ſatis excogitata Fig. VI, quam DEVENTERVS (r) aeri incidendam, ac libro ſupra citato addendam curauit, in qua vtpote dorſum *fœtus grauidæ lumborum vertebris appoſitum cernitur, cruribus decuſſatis, manibusque impoſitis genubus, naſo ambobus pugnis interiuncto, donec ſede mutata*, vltimo *geſtationis menſe, capite prono fœtus præcipites vel delabantur, vel præpoſteram eiusmodi poſituram præpoſtera quoque excipiat excluſio.* Ingenere obſeruabis B. L. maximum ab HIPPOCRATE ET ARISTOTELE ad noſtra vsque tempora diſſenſum, quum varium varii animo fingentes ſitum fœtui in vtero tribuant. Docte inter alios *Cl.* NOORTWYKIVS (s) *male quidam æſtimant, ac ſi fœtus certo loco fixus, membris ſemper in determinato ſuo ſtatu torpentibus, tanquam obrigeſcat propter anguſtiam loci aliasue cauſas. Contrarium norunt quibus permiſit occaſio, profecta grauiditate ventrem matris exacte examinandi etc.* Quæ omnia, quum de loco ſtabili, et diſpoſito certo modo membrorum ordine ad tempus determinatum vera omnino ſint; adducta tamen nonnullorum experientia, ſeu fallax potius iudicium, quod de illa fertur, non demonſtrat vim fœtus partes omnes ita mutandi, vt ad eorum mentem caput fœtus mox in ſuperiore mox in inferiore loco, aut lateribus ſentiatur, ſed impresſionem tantum atque ſenſationem

vtero

p. 74. MAVRICEAV *Traité de maladies de Femmes groſſes* T. I. c. V. p. 232. ſeq. fig. 13. DIONIS. *de accouchem.* p. 133. NOORTWYKIVS anat. *vteri humani p. 14. 15. 208.*

(s) *l. c. p. 127. ſeq.*

vtero inflictam, figuramque qualemcunque, pro ratione flexionis extensionisque partium, vel totius fœtus, vtero abdominique inductam, denotat. Mutationes enim fœtus tunc temporis non pendent a libera eius partes, reliquis specifice grauiores, v. g. caput et corpus ad omnia vteri puncta mouendi potestate, quum spatium, quo fœtus includitur, dictis subeundis loci mutationibus non sufficit, sed ab expansione, inclinatione, et adductione extremitatum, quibus figura vteri abdominisque in curua quodammodo mutatur. Fœtus quoque quum specificam grauitatem iam consequutus sit, retinet situm in puncto isto, versus quod prolapsus est, nec corpus nec caput versus superiorem, aut inferiorem, aut laterales partes libere mouere valet, vti patet ex regulis mechanismi et principiis iisdem superstructis disquisitione I. *de situ fœtus* etc. Fac enim fieri eiusmodi versionem octauo mense vel initio noni (t); nulla erit ratio sufficiens, cur non omnes embryones fœtusque, accidente abortu aut partu præmaturo ante tempus dictæ versionis, pedibus præuiis prodeant? cuius rei contrarium, quod quotidiana confirmat experientia, firmissima igitur exhibet probationis argumenta.

 IV.

(t) LA MOTTE *Traité complet des accouchemens naturels, non naturels et contre nature obs. 53. 55.* Eiusmodi situs incertitudinem ostendit ARANTIVS *de humano fœtu*, nihilque perpetui de positura fœtus in vtero determinari posse affirmat. LA MOTTE l. c. c. 23. seq. *La pretendue culbutte que l'enfant dois faire a sept mois, est vne idée sans fondement et opposée à la raison.* D. ONYMOS diss. Leid. a 1743. exemplis quam plurimis probat, verticalem situm non tantum *vltimi temporis*, sed *perpetuo* naturalem esse.

IV. Tandem AVTOR, quum in conſcribendo compendio ordinem, quo DEVENTERVS vſus, quam maxime ſequutus fuit, fundamenta ejus ſuccincte ita propoſuit, vt apud multos cum quoad res tum verba commiſſi plagii litterarii incurrere ſæpius videatur ſuſpicionem. De theoreticis iam actum fuit. Ex practicis demonſtrationis loco, quid de vſu inſtrumentorum, in re obſtetricia ſentiat, attingam. Eundem autem plane reiicit, et *duos* tantum *caſus* dari arbitratur, vbi *inſtrumenta* vſui eſſe poſſunt, *ſcilicet ſi infantes ob monſtroſam magnitudinem totius corporis aut partis alicuius peluim proportione ſua nimis paruam integri transire prorſus non valeant, aut ſi propter negligentiam vel inſcitiam obſtetricis, in vtero quam maxime obliquato, infantis recte verſi caput in anguſtam cauitatem peluis delapſum, inibique ſimul cum humeris adeo coarctatum ſit, vt ad impetum dolorum validisſimorum ne minima quidem percipiatur deſcenſio* (u).

Eiusmodi autem in caſibus remediis prius fruſtra tentatis, infantem tanquam mortuum tractari extrahique debere affirmat, quod quidem de monſtris non autem fœtu oſſibus pubis impacto et ſæpius adhuc viuo exiſtente valet. Contigit enim noſtris temporibus nobis ea felicitas, ut ope detectæ prius in Anglia ibique poſtea correctæ FORCIPIS,

(u) Sic AVTOR l. c. p. 41. ſentit. Sic DEVENTERVS quoque *l. c. append. p. 269.* cuius verbis rebusque, licet alto ſilentio omnibus in paginis ipſum prætereat, vtitur.

PIS, ſine extractione fruſtulatim ſuſcepta aut dearticulatione, rem expedire poſſimus, et mirandum omnino eſt AVTOREM NOSTRVM nullam feciſſe eiusmodi inſtrumenti mentionem, cum noua mediante hocce inſtrumento operandi methodus, antequam compendium ediderit, iam per plures annos tam *Anglis* quam *Gallis* nota et ab iisdem (x) celebrata ſatis fuit. Merentur quidem DEVENTERVS et MANNINGHAM laudes promeritas, quod apta et conueniente manuum applicatione omnium fere parturientium partum prompte et ſecure impediri poſſe didicerint; res quoque miratu digna, DEVENTERVM (y) *præprimis ſine exhibitione vllius medicamenti propellentis, ſine vſu vllius inſtrumenti, nullis vnquam infantibus mutilatis, nullis membris fractis, præterquam quod nonnunquam, licet rariſſime, matre animam agente, eius vitæ ſeruandæ gratia caput infantis aperuerit, obſtetriciam artem exercuiſſe:* ſed cum non idem in omnibus valeat modus, ac magna ſit inſtrumentorum differentia, ſic non de omnibus ſentiendum. Recte inſtrumentis denegatur vſus, quæ acuta et ſecantia ſunt, ac vim vtero vel fœtui inferre poſſunt, quum longe aliena ſint a FORCIPE ANGLICANA, vtpote inſtrumento, quod vtilisſimum, præſtantisſimumque, ac certis in caſibus non neceſſarium ſolum, verum etiam enchireſibus manualibus præferendum iudicamus, certique confidi-

(x) Vid. ſupra laudatos viros CHAPMANNVM et GIFFARTIVM, qui ſpeciatim de vſu huius inſtrumenti ſcripſere, et variis obſeruationibus eius vſum confirmarunt.

(y) *Lib. c.* CAP. *L. p.* 267.

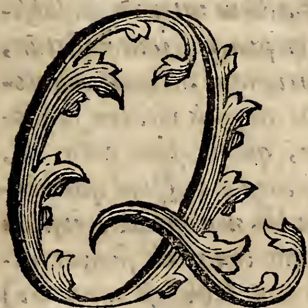
fidimus, DEVENTERVM (z) eiusque *ſectatores* eiusmodi ſpeciem autoritate comprobaſſe, ſi tunc temporis ipſis recta applicationis ratio et modus probe perſpecta fuiſſent, quemadmodum vſum illius præclarum fuſius explicare ſuſcepimus *ſpecimine altero de præſtantia et vſu* FORCIPIS ANGLICANAE *in partu difficili, ex ſitu capitis obliquo, intra oſſa pubis immobiliter hærentis.* Hæc ſunt nonnulla tantum B. L. teſtimonii loco, quæ iuxta verba DEVENTERI fideliter enarrauit MANNINGHAM. Reliquas, quarum variæ hinc inde adhuc occurrunt, ſilentio prætereo animaduerſiones, rerum omnium examen ad prælectiones priuatas differens. Laudes promeritas AVTORI iure tribuendas iudico, quod in vſum docentium et diſcentium *enucleatum et contractum nobis dederit* DEVENTERVM, ſimulque ſcitu vtilisſima tam in theoria, quam neceſſaria in praxi medicis chirurgis et magiſtris artis huius propoſuerit, nouaque quædam præprimis in pathologicis addiderit. Neceſſaria autem in præfamine hoc vel in artis emolumentum, AVTORISQVE honorem monenda, vel appendicis loco addenda duxi, quo omnes ac ſinguli præcepta illius eo melius diiudicare, eaque ad rationis et experientiæ Lydium lapidem exigere valeant. Dab. ipſis Calend. Ianuar. cIↃ IↃ CCXLVI.

(z) Admittit quidem ingenere l. c. p. 272. vſum forcipis, ſed omiſſa illius deſcriptione, cum tamen diuerſæ eius dentur ſpecies. *Meminit* enim ſibi contigiſſe, vt caput omnino iam excerebratum, *valida forcipe* vehementer quidem ſed ſine ſucceſſu extraxerit, et ob reniſum humerorum, oſſibus fortiter appreſſorum in peragendo opere impeditus fuerit.

PRAE-

PRAEFATIO AVCTORIS.

UONIAM conſilium illud pium, quod in levamen puerperarum inopum Nobilium, Clericorum & Medicorum digniſſimi quique, optimi denique omnium ordinum & utriusque ſexus Patroni nuper iniere, Artem Obſtetricariam docendi occaſionem mibi mox eſt daturum; in rem fore exiſtimavi, futuræ Inſtitutionis, quam apud eos Tirones qui ſe noſtris præceptis dederint præſtiturus ſum, Compendium hoc in medium dare. Quod ſi cui nimis curtum & imperfectum videatur, auſim non tantum promittere me limatius et plenius, quamprimum per tempus licebit, redditurum, ſed ſperare etiam ex hoc, qualecunque ſit, fructum uberem poſſe hauriri: Nam præcepta quæque præſtantiſſima quæ ad Obſtetricium & Mulierum morbos attinent Aphoriſmi ubique ſubjecti complectuntur.

Diu equidem sum miratus (id quod complures questi sunt) Hospitium in subsidium paupercularum parturientium & infantium expositorum nullum adhuc in hac nostra civitate tam opulenta extitisse; at quoniam, quæ miseris benigne semper illuxit, Majestas Regia *concesso* Diplomate *opus hoc desideratum Auctoritate sua promovit, summique inter nobiles viri Hospitii futuri curatores fieri dignati sunt, nullus dubito quin, collatis ultro pecuniis (ea enim est nostratium proclivis misericordia) brevi perficiatur, nec minus* Religioni, *efficiendo quo minus egestas dira ad infantium suorum necem invitas parentum manus, impellat, quam* Reipublicae *Vires opesque civiles quotidie augendo, prosit.*

Hospitiolum etiam hoc quod in nostris ædibus interim in subsidium puerperarum inopum, faventibus non paucis, jam nascitur, suas habet laudes, et matribus plurimis earumque infantibus incolumitati esse potest: Quod licet in præsens angustis nitatur fundamentis, si quid exempla tamen tantorum, quibus jam curæ est, Fautorum possunt, cito amplius factum iri confido: Quid quod inceptum sit satis comprobatum, quod in se nihil non decens; justum et laudabile habeat & unde Ars Obstetricandi commode semper discatur: Hujus autem rei scientiæ, (adeo non levis est momenti) doctissimi ferme omnium seculorum Medici operam navare haud aspernati sunt; & in his novissimis temporibus, cum mulieres, suæ infantiumque saluti melius consulentes, utriusque sexus auxilium accersire non recusaverint, ad Praxin quoque multo peritiores evaserunt; quippe viri Anatomica scientia instructi promptiores improvisis difficultatibus accurrunt, & ad augendam peritiam magis sunt idonei. Sperare igitur libet quamplurimos, qui se Medicinæ studio accingunt, non tantum Theoriæ hujus artis sed & Praxi quoque in posterum daturos operam cum discendi ad manum

num

num aderit Facultas: Quod si his qui in hac urbe, (ubi rei medicæ peritissimi semper in propinquo sunt) degunt, minus necessarium videatur, iis saltem qui rure Medicinam facere destinaverint non possum non commendare; eorum enim omnino erit diversis istis morbis, qui graviditati & puerperio sæpe superveniunt, mederi: Est vero cur mulieres ipsæ culpentur quæ, si forte inter gestandum in utero ægrotaverint, medici consilium advocare plerumque nolunt; errore scilicet vulgari ductæ, quicquid morbi sit, aut nullum remedium nisi post partum adhiberi posse credunt, aut tum ultro decessurum sperant: In hoc autem falluntur, nam nisi morbus is sit, qui ex Prægnatione omnino oritur, ipsi puerperio multum difficultatis & periculi nunquam non affert, imo sæpe mortem: Contra vero idoneis & tempestivis remediis ut multo facilior sit partus, multa incolumis puerpera, quæ per errorem hunc & iniquam negligentiam perire potuisset, effici potest.

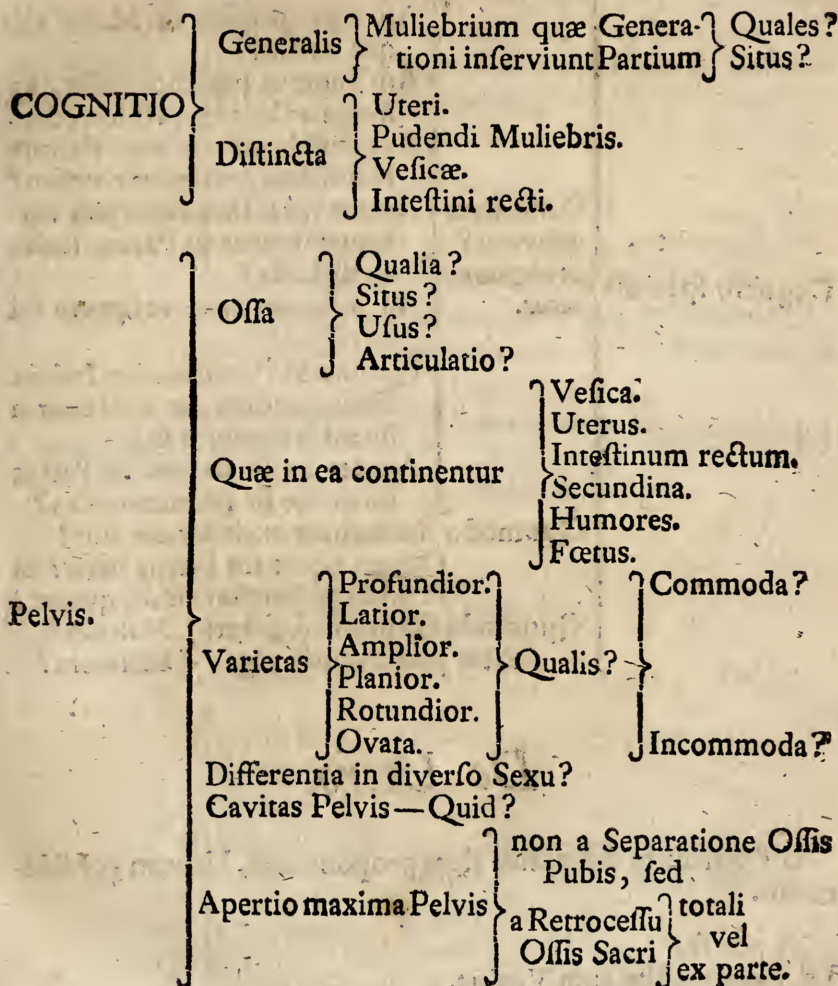
Cum adhuc Obstetricandi artem haud facile quisquam, nisi peregre quæsitam, satis assecutus sit, & cum longinqua studia perpaucorum Tironum rebus convenirent; vix sperare licet Obstetrices *nostras eam, quam res sæpe postulant, artis prudentiam adeptas esse; Unde honestiores æque ac humiliores gravissima in puerperio per Obstetricantium pene inevitabilem inscientiam pati timendum est. Jam vero præsentem discendi occasionem nactis nullus erit excusationi locus, si posthac inscienter egerint cum penes fuerit omnes idoneos obstetricio fieri; quo tandem effecto ipsi Divites simul cum pauperibus plurimum emolumenti ex hoc incepto suo munifico percepturi sunt, posterique summis laudibus pios operis Fautores, unde et ipsi tantum utilitatis hauserint, prosecuturi sunt.*

Cum vero ſint qui querantur, nec injuria, Mulieres in Hoſpitiis peregrinis incommoda nonnulla ex inſtituendis Tyronibus accipere, ne quis tale quidquam nobis objiciat, Machinam ita comparatam habemus, ut per illam & Prægnantium Tactum *& Eductiones Fœtus omni-modæ monſtrari poſſint: Fit autem ex Fæminæ oſſibus compactis quibus uterum* factitium *aptari curavimus. Hac igitur nullo parturientium incommodo imperitas Tironum manus exercebimus, donec ipſum opus capeſſere tuto poterunt: Eadem etiam machinatione quem* ſitum *in utero fætus, quem ipſe uterus juxta naturam obtinet, & varios* ſitus, *qui præter naturam utrique accidunt, (unde moleſtiſſima & periculoſiſſima ſæpe fiunt puerperia) demonſtrabimus, quid denique pro* diverſis rebus *potiſſimum facto opus ſit edocebimus.*

De

De Arte Obstetricaria.

- COGNITIO
  - Generalis
    - Muliebrium quæ Generationi inserviunt Partium
      - Quales?
      - Situs?
  - Distincta
    - Uteri.
    - Pudendi Muliebris.
    - Vesicæ.
    - Intestini recti.
- Pelvis.
  - Ossa
    - Qualia?
    - Situs?
    - Usus?
    - Articulatio?
  - Quæ in ea continentur
    - Vesica.
    - Uterus.
    - Intestinum rectum.
    - Secundina.
    - Humores.
    - Fœtus.
  - Varietas
    - Profundior.
    - Latior.
    - Amplior.
    - Planior.
    - Rotundior.
    - Ovata.
      - Qualis?
        - Commoda?
        - Incommoda?
  - Differentia in diverso Sexu?
  - Cavitas Pelvis—Quid?
  - Apertio maxima Pelvis
    - non a Separatione Ossis Pubis, sed
    - a Retrocessu Ossis Sacri
      - totali
      - vel
      - ex parte.

Cognitio ſpecialis
- Quid ſit Tactus?
  - Quomodo prægnans debeat tangi?
  - Quo Tempore neceſſarius?
- Cuinam rei inſerviat? ut cognoscatur.
  - An vere gravida ſit Mulier aliqua necne?
  - An Tempus pariendi inſtet, an longa adhuc mora intercedat?
  - An gravida genuinis ad Partum Doloribus corripiatur necne?
  - An gravidæ Doloribus jam correptæ futurus ſit Partus facilis an difficilis?
  - An Infantes bene vel prave ſiti ſint?
  - Quomodo Parturienti et Infanti ſuccurrendum, et quid eum in finem faciendum ſit?
  - An res ita ſe habeat ut Partus Gravidæ ſit promovendus?
- Quomodo Secundinæ excludendæ ſint?
- Omnes prave ſiti Fœtus verti? et Pcdibus prehenſis extrahi queant?
- Quomodo Obſtetrix ſe gerere debeat poſt Partum erga
  - Matrem?
  - Infantem?

De Utero.

UT clarius et diſtinctius Rem proponamus, Uterum conſideremus.

vel
- per ſe.
- conjunctim cum Vagina.

Uterus

Uterus per ſe

- Subſtantia
  - Craſſa.
  - Solidiſſima.
- Compoſitio
  - Ex innumerabili Multitudine Fibrarum et Vaſculorum ſcilicet Venis, Arteriis, Nervis, Lymphaticis, interpoſitis Particulis muſculoſis.
- Status
  - in
    - Virginibus.
    - Nuptis.
  - ante / poſt
    - Prægnationem.
  - ante / poſt
    - Partum.
- Situs
  - Qualis?
    - varius poſt Prægnationem
      - Commoda?
      - Incommoda?
- Fundus poſt Prægnationem, deflectitur nimis
  - Prorſum
  - Retrorſum
  - Dextrorſum
  - Siniſtrorſum
    - Incommoda?
- Os
  - Quid?
- Figura externa
  - Qualis?
- Connexio
  - Qualis? Ligamenta? Uſus?
- Orificium, undique annexum Vaginæ.
- Cavitas / Collum
  - Quid?
- Dilatatio in ſuprema plurimum Parte, *viz.* Fundo
  - Commoda?
  - Incommoda?
- Contractio
  - Qualis?
  - Uſus?
- Unde nonnullis falſe diqitur *Os Internum Uteri.* inde Confuſio.

De Craſſitudine Uteri in Prægnantibus.

UTERUS poteſt extendi et dilatari manente tamen eadem *Craſſitie* qua gaudet, dum adhuc parvus, Fœtusque expers eſt, et non obſtante Magnitudine ſua et Craſſitie, quam habet Tempore Partus, intra paucos Dies Horasve ad priſtinam Parvitatem ac Firmitatem contrahi poteſt.

Sæpius, quando defunctæ Parturientis Anatomiæ intereſſe dabatur, vidi Uterum, non obſtante quantacunque Magnitudine vel Parvitate gaudeat Uterus, eadem ſemper reperitur Craſſities, modo major, modo minor, prout variant accidentia. et *Quicquid communiter vel plerumque fit, id naturale eſt.*

Sæpe in viventibus accurata Attentione inquiſivi, tam altera Manu in Uterum intromiſſa ad Secundinam extrahendam, quam altera Ventri impoſita, ut eo diſtinctius Veritatem Craſſitiei ipſo Senſu detegerem; et vere dicere poſſum, me ſemper fere Uteri integram Craſſitiem ſenſiſſe, imo tantam nonnunquam Craſſitiem et Rigorem percepiſſe, ut ægre perſuaſus ſim, quin mali quid accidiſſe Parturientibus credam, quum tamen in iſto Puerperio ea qua in aliis uſæ eſſent Valetudine; et unicæ ſaltem memini me ſenſiſſe Uterum tenuem, inde concludo, Uterum varia quidem Magnitudine, ab Imprægnationis Initio ad Partum usque una eademque ſemper gaudere Craſſitie, *Fundo autem multo magis ampliatur, quam ulla alia Parte inferiore. Deinde Uterum multifariam poteſt Loco moveri;* non rarum eſt invenire Secundinam in Utero, jam in Poſtica ad Lumbos, jam proxime Diaphragma, jam in Antica Ventris propendentis, jam a dextro, jam a ſiniſtro; neutiquam vero exinde concludendum eſt, Secundinam Utero cohærere, a Latere vel prope Orificium, minime, *ſed quod Uterus multifariam poſſit Loco moveri, et in Fundo multo magis extenditur, quam in aliis Partibus ſuis.*

De

De Vagina.

Vagina.
- Quid?
- Os. Quid?
- Substantia
  - rugosa plurimisque consita Plicis, Quare?
  - facile extendens
    - Latitudine
    - Longitudine
      - Usus?
        - Commoda?
        - Incommoda?
  - lævis & lubrica
    - inuncta plerumque mucosa quadam Materia.
      - Usus.
- Contractio, Dilatatio
  - Qualis? Usus?
- Connexio?

De Secundinis.

Secundina seu Placenta.
- Substantia? Vasculosa.
- Forma?
- Numerus?
- Situs? Fundo Uteri plerumque adhærens.
- Vasa
  - duæ Arteriæ
  - una Vena
    - Funis modo complicatæ.
    - Quarum in Placenta Anastomoses; Usus.
- Usus?

- Membranæ.
  - Chorion in qua innumera Vaſa
    - Situs?
    - Uſus?
    - Connexio?
  - Amnios
    - Situs?
    - Vaſa? pauciora quam in Chorio.
    - Uſus ad
      - Aquas
        - continendas.
        - ſecernendas.
      - Chorion conſeruandam.
  - Allantois
    - an in Homine invenienda?
    - unde dicta?
    - in Brutis obvia
      - Subſtantia?
      - Situs? uti Urachus, an Homini pervius?
      - Uſus?

APHORISMI.— *Membrana eſt duplex Chorion & Amnion quæ ſimul conjunctæ unum involucrum faciunt in quo & Fœtus & Humores ſimul continentur.*

Gemellis ſingulis ſuæ ſunt Membranæ neque unquam uterque idem operimentum ſortiuntur niſi adunatis corporibus, quod rariſſime evenit, monſtrum fiant.

Membranæ æquo craſſiores vel tenuiores Partum moleſtiorem reddunt; craſſiores nempe Infantem in exitu remorantur, tenuiores prius ruptæ quam Os Uteri ſatis dilatetur, Humorum inopem derelinquunt.

Funis Umbilicalis — Insertio — Venæ — diſtributio per Hepar.
Arteriarum — Situs? — Origo? ex iliacis internis.

APHORISMI. — *Funis Umbilicalis Fœtus humani tribus tantum conſtat vaſculis, unica ſcilicet vena arteriis duabus, quæ omnes una eademque membrana, ſive involucro colligantur.*

Vena Umbilicalis ſenſus eſt omnino expers quippe quæ nullum habeat nervum.

Venæ Umbilicales duriores & rigidiores, licet craſſiſſimæ ſint, in educendis Placentis citius quam molliores rumpuntur.

Infantibus nonnullis Funis adeo diſtentus eſt, ut licet arcta fiat ligatura, poſtea contractione facta, ſanguis niſi ſumma adhibeatur cura, effluxurus ſit.

Funem in nodo implicatum ex nimia longitudine & motu Infantis circulari in utero nonnunquam invenimus.

De Partu naturali.

Ad Partum naturalem requiruntur
- Parturiens aut Fœtus nullis Infirmitatibus obnoxii, quæ Partui obeſſe poſſent.
- Fœtus
  - Ætas. / Vires / Situs. — Quales?
  - Ultroneis / Genuinis — Doloribus ſola Naturæ vi ſine Arte Excluſio.
- Matris
  - Forma. / Status. / Vires. — Quales?

Partus appropinquantis Signa.
- Dolor verſus Renes cum Doloribus reſpondentibus.
- Tumor Ventris immutatus.
- Urinæ vel
  - Incontinentia.
  - Suppreſſio.
- Aquarum — Formatio.

Partus fere inſtantis Signa.
- Dolor verſus Renes & Lumbos auctus.
- Pulſus in Carpis
  - frequens.
  - plenus.
  - altus.
- Rubor Vultus.
- Vomitus.
- Os Tincæ apertum.

Partus instantis Signa.
- Os Tincæ magis apertum.
- Aquarum formatio major.
- Dolores ad Sacri & Pubis articulum.
- Tremores sine Frigore.

Partui profuerint
- Situs Corporis idoneus.
- Unguenta Emollientia.
- Cardiaca.
- Medicamina.
  - Abdomen evacuantia.
  - Uterum comprimentia.

APHORISMI. — *Quo juniores sunt Mulieres, modo Annum Ætatis decimum quintum peregerint, eo felicius parturiunt.*

Si quando Aquæ quas parturientes egerunt primo liquidæ tenuesque deinde viscosæ & mucosæ fluant Partum instare conjectari licet.

An Os Pubis vel Ossa Ilii inter parturiendum sejungantur non constat, sed Os Coccygis, cuius articulatio mobilis est aliquantulum recedit.

Detractio Sanguinis e Brachio plurimum in molestioribus Puerperiis prodest, cum et promoveat Partum et remedio sit ne immodica Profluvia et Convulsiones Partui difficili et præternaturali accedant.

Mulieres, quæ nullum adhuc fœtum ediderunt, orificium Uteri habent arctius et rotundius quod amplius et inæqualius est in iis, quæ jam peperunt.

Os Uteri multo mollius Utero gestantibus fit, quam alias.

APHORISMI. — *Apertio oris Uteri Mulieris gravidæ non semper Parturitionis est signum certum, nonnunquam enim orificium adeo patefactum in quibusdam invenitur, ut digitum inferri sinat Mensem ante partum.*

Uterus eandem retinet Densitatem per totum gestandi tempus, fundo excepto tunc densior facto.

Omnia Uteri vasa ampliora solito sunt, in Mulieribus Menstruantibus aut sub accessionem mensium, quoque magis progreditur Prægnatio eo magis dilatantur.

Res ita habere possunt, ut Mulier Utero gerat a Septem ad Undecim Menses.

Infantis (utriusvis sexus) secundum Naturam in Utero positi, Caput est superius, inferiores Pedes, Facies antrorsum spectat, dum septem vel octo gestationis menses præterierint; postea vero omnino inversa est ejus positio, superiora scilicet Pedes, Caput inferiora occupat et retrorsum spectat Facies.

Sub nonum plerumque mensem deorsum mittitur Infantis Caput, nonnunquam etiam sub octavum.

Infans se subvertens in postremo Gestationis mense motu insolito falsos sæpe Dolores ciet qui etiam enixus mature nimis afferunt.

Infans secundum Naturæ legem se prono Capite, aversa Facie, inter parturiendum offert; Quævis alia positio mala est et præter Naturam: e malis autem

autem positionibus Pedes minimam, Brachium cum Humero maximam, Nates vel Manus una cum Pedibus obviæ mediocrem Difficultatem ferunt.

In principio Doloris quærendus est Fœtus et Uteri situs.

Non nisi quiescenti Utero manus est intromittenda.

Violentis doloribus subito deficientibus, si superveniet vomitus metuendum ne laceretur Uterus.

Viribus de repente deficientibus, lethalis extravasatio est Metuenda.

De Utero Gravidarum vel Parturientium bene locato.

QUO majorem Gravidæ Fœtum gestant, eo altius Uterus in Ventrem assurgit; quum enim Cavitas Pelvis non sufficiat ad capiendum prægrandem Uterum, uno vel pluribus Infantibus ex omni Parte absolutis una cum Secundinis et humoribus repletum, exinde necessario sequitur, *ultra Oram Pelvis in Cavitatem Ventris* Uterum ascendere; atque tum eandem (quam modo ante vel mox post Impraegnationem habuit) Posituram aut retinet, aut non; si priorem Posituram retinet, illum existimo *rectum* et bene *situm* Uterum, atque tunc acuminata ejus Pars recta tendit in Cavitatem Pelvis, Fundus vero circa Umbilicum versatur: Positura autem mutata, huc vel illuc aliquantulum inclinatum Uterum *obliquum* dico vel *prave situm.*

De

De Constrictione Venæ umbilicalis & Secundinarum Exclusione.

FUNIS umbilicalis recens nati Infantis constringendus, & sine mora Secundinæ excludendæ, Manum protinus ab exclusione Infantis immittendo — Quare?

1. *Tum Manus, imo & Brachium, si opus fuerit, facile illabitur.*

2. *Statim a Fœtus exclusione sine ullo Puerperæ dolore aut incommodo, Manum in Uterum immittere licet.*

3. *Non Orificium solummodo Uteri late satis adhuc patet, sed & Uterus ipse.*

4. *Periculum non est, ut Fundum detrahas aut Uterum invertas Funiculum Umbilicalem extrahendo.*

5. *Ut pateat, an Secundinæ Utero adhæreant necne, quod aliter certo sciri non potest.*

6. *Absolutum Puerperium accelerare.*

7. *Ut Certior fias num unus adhuc vel plures Infantes excludendi sint, aut Mola residua, aut Fœtus emortuus.*

8. *Ut cognoscas, num Frustula quædam Secundinarum aut Membranarum residua sint in Utero, aut Sanguinis Grumi, & si opus videbitur reducere Uterum pedetentim in statum naturalem.*

De Partu difficili.

Partus difficilis fit ob

- Matris
  - Ætatem
    - Juniorem.
    - Provectiorem.
  - Corpus
    - male formatum.
    - nimis obeſum.
    - nimis macilentum.
    - morboſum.
  - Uterum
    - morboſum
    - nimis obliquum
      - prorſum.
      - retrorſum.
      - dextrorſum
      - ſiniſtrorſum
  - Animum depreſſum.
  - Vires labefactas.
  - Aquas ante Fœtum profluxas.
- Fœtus
  - Imbecillitatem.
  - Mortem.
  - Corpus
    - prægrande.
    - male formatum.
  - Situm inidoneum.
  - Funem implicatum.

Partui difficili vix ſufficiunt quibus

- *Corpus Sudoribus frigidis obrutum.*
- *Syncope frequens cum frigidis Sudoribus.*
- *Convulſiones ſine Recognitione.*
- *Vires deficiunt.*
- *Inferiora Abdominis*
  - *Tenſa.*
  - *Inflammata.*

Fœtus imbecillis dignoſcitur ex
- Partu
  - languido.
  - diuturno.
- Sanguinis fluxu nimio.
- Matris Viribus languidis.
- Fœtus pulſu in Fune.

Fœtus mortuus dignoſcitur ex
- Mammis flaccidis.
- Frequenti Lypothymia.
- Aquarum fætore.
- Frigore Ventris Laterumque.
- Gravitate in Utero.
- *Capitis mollitie.*
- Defectu Pulſus in Fune.
- Cuticulæ Separatione.
- Meconii (absque Cauſa) expulſione.

Fœtus male ſitus dignoſcitur ex
- Doloribus non rite reſpondentibus.
- Doloribus nimis lentis.
- Aquis furtivis.
- Tactu.

Os Uteri male ſitum dignoſcitur, ex Tactu.
- Exulceratione.
- Cicatrice.
- Glandula obdurata.
- Obſtructione Vaſculorum, Ligamentorum.

Pravus Uteri ſitus quadruplex eſt.
- *Primus*, Si Fundus Diaphragmati, Uteri autem Corpus Spinæ Dorſi inclinatum apprimitur, inde Os Uteri nimis ſuſpenſum ab antica Parte ad Oſſa Pubis adigitur, & Infantes reddit immobiles.
- *Secundus*, Si Uterus in ventroſis Mulieribus pronus propendet, Ore ad Os Sacrum converſo.
- *Tertius*, Si Fundus Uteri in latere ſiniſtro paulo altius vel demiſſius ponitur, Ore ad Spinam dextram Oſſis Ilii converſo.
- *Quartus*, Quo Fundus in dextro latere ponitur.

Ex

Ex hoc quadruplici pravo Uteri ſitu reliqui colliguntur ſcilicet Fundus minus
- Prorſum.
- Retrorſum.
- Dextrorſum.
- Siniſtrorſum.

In quacunque Uteri obliqua Poſitura tutiſſimum, promptiſſimum, minusque dolorificum cenſeam Partum accelerare Infantes Pedibus prehenſis extrahendo, idque in principio ſtatim Laborum, ante vel paulo poſt effluvium Aquarum, quamprimum certus ſis parturientem *genuinis Laboribus* laborare, præſertim in Uteri nimium ſcilicet *propendulo* ſitu.

Pedibus ſe præſentantibus.
- Cavendum ne Caput detineatur.
- Caput & Brachia conjunctim plerumque trajicienda ſunt.
- Situs non immutandus ni ut Facies poſteriora ſpectet.

Caput in Utero relictum extrahatur
- Manu.
- Inſtrumento.
- Laqueo.
- An Placenta prius extrahenda?

Præſentante ſe Facie / Collo — ad ſitum naturalem reducendus, ſeu, Pedibus prehenſis extrahendus — Fœtus.

Funis (ſi ſe præſentet) reducatur; Fætusque Pedibus prehenſis quam citiſſime extrahatur: exinde tamen lividus plerumque fit Vultus.

Funis implicitus, æquove breuior, Fætus reſilitionem poſt finitum Dolorem efficit.

Si Funis Collo circumductus ſit, ſubditis Digitis tentandum eſt Funem laxatum ſupra Caput removere, ſi non licuerit removere, Filo conſtringendus & diſſecandus eſt.

In omni malo ſitu, ut & in Rebus deſperatis, Pedibus extrahatur Fætus, & ſemper obſervandum eſt Infantes commodius verti, ſi Digitis Pedum præviis, quam ſi Calce protrahantur.

In Partu gemino poſterior Pedibus plerumque extrahendus, ideoque Membranæ quam citiſſime rumpendæ; niſi prompte rem agat natura.

De Partu difficili ex Morbis generalibus & ſpecialibus proveniente.

Mala Corporis Formatione { Gibboſa. / Incurvata. / Aſthmatica. } Incommoda?

Morbi ſpeciales. {
- Febris.
- Epilepſis.
- Hydrops.
- Stomachi Intemperies.
- Colica.
- Lumbago.
- Dolor Nephriticus.
- Vomitio.
- Convulſio.
- Fluor immodicus.
- Diarrhæa.
- Spaſma.
- Deliquium Animi.

Qua Ratione per pravam Pelvis Formam Partus impediri poteſt?

Prava Pelvis Forma nimis
- magna
- parva ſeu angusta
- plana

Incommoda?

Varietas Pelvis in diverſis Corporibus — Qualis?
- Commoda?
- Incommoda?

Infante nondum in Pelvem illapſo exploranda eſt Parturiens ut cognoſci poſſet quomodo Ora Pelvis ſit formata an?
- rotunda?
- plana?
- ampla?
- angusta?

Si neceſſe ſit Pelvem majorem reddere, non licet niſi retrudendo Os Coccygis quod *integra manu* perficiendum eſt, unde triplex Commodum;

1. Doloribus ingruentibus manu premente Os Coccygis repellitur, inde Meatus Dilatatio.

2. Manu depremente Os Uteri ampliatur.

3. Manu retracta Infans ſimul ſenſim attrahitur.

Obſeruandum eſt Parturientes convenienter tractando & juvando Dolores concitari, & augeri, perverſis autem Actionibus evaneſcere & ceſſare.

Modum ampliandi Meatum reprimendo Os Coccygis, tanquam unam e præcipuis & commodiſſimis Partum excludendi Artibus commendamus, omnia vero cum prudentia & Judicio peragenda ſunt.

De Partu difficili a firma nimis Membrana Humores continente, vel a prævia ad Excluſionem Placenta, vel ex emortuis Infantibus.

Fætus excluſio impeditur a
- Membrana nimis firma
  - Incommoda?
  - Ore ſatis aperto rumpenda eſt, non citius niſi urgeat Neceſſitas.
- Placenta prævia
  - Semper conjuncta cum Profluvio Sanguinis?
  - Incommoda?
  - Signa?
  - Effectus? quomodo removendi?

Fætus Mortuus reddit Laborem difficilem —— Quare? ——

Signa Mortui Infantis?
- ſignum omnium certiſſimum eſt ſupremæ Capitis Cuticulæ Diſſolutio. — Quare?
- Vena Umbilicalis prævia & ſine Pulſu.

In Partu difficili ex nimia Infantum magnitudine Fœtus præviis ſemper Pedibus commodius quam Capite educitur, tutiusque hoc fit mature ab initio ſtatim Laborum & reprimendo Os Coccygis.

Si Caput Infantis in proportione Pelvem adeo excedat quantitate, ut integrum per Pelvem prorſus non traduci queat, etiamſi bene verſum prodeat, Utero itidem recte locato, Pedibus plerumque educendus eſt Fætus, aut proprio Inſtrumento, & ſi fieri poteſt ſine læſione.

APHORISMI.

APHORISMI.— *Mammæ Venterque prægnantis cui Fœtus in utero mortuus est non amplius augescunt sed quotidie recedunt.*

Uteri excretiones fœtidæ non semper Infantem mortuum indicant; quum a grumis Sanguinis diutius retenti corruptis fieri possint.

Infantis mortui Caput e corruptione emollitum non æque ac vivi exitum humeris in partu conciliat.

Infantis mortui difficilior & molestior est plerumque enixus.

Mulieres, quæ mortuum & corruptum Infantem edunt febre interim continua laborantes, post partum paucis interpositis diebus fere moriuntur.

Infans in Utero mortuus post emissas aquas biduo vel triduo majorem in modum corrumpitur quam toto mense, manentibus aquis.

Si Caput Infantis in exitu hæreat cum non sit tumefactum, est cur mortuum credas.

De Partu difficili, ex prava Infantum Versione in genere.

PRAVA Infantum positura in *Utero recte locato* facit difficilem Laborem, sed *male locato* difficiliorem.

Infantes prave versi sunt, qui	Facie supina. Facie in alterutrum latus reflexa. Capite in Transitu retardato. Manu, Pede, Vena umbilicali una cum Capite prodeunte	in Ostium prodeunt.

In *Utero male locato*, plurimi difficiles Partus, plerumque difficillimi sunt, unde sæpius & ipsa prava Versio Infantum in Utero oritur, quippe qui initio bene versis propter pravum Uteri situm in aut per Pelvem penetrare non valentes *ex bene versis* fiunt *prave versi*, id quamplurimum accidit maturi auxilii defectu.

Cognitio variæ Uteri positura maximi momenti & summe necessaria est obstetricantibus.

Longe aliter tractandus est Infans in Utero recte sito, quam *in Utero obliquato*, priori, Caput vertendum, & in Ostium dirigendum est, posteriori vero, tutius Pedibus quæsitis extrahitur, & hoc semper observandum est, Os Uteri nunquam non adversum Fundi situm esse, unde facile judicandum est, quo loco Fundus Uteri situs est, ac utrum plus minus obliquatur.

APHORISMI. — *Si Infans pedem alterum obvium ferat, animadvertendum est, an dexter sit, an sinister, ut prius intelligatur, qua ex parte alter quærendus est, quam educatur.*

Siquando Fœtum prehensis Pedibus educere conveniat, Facies Infantis deorsum ad Matris Intestinum Rectum semper spectet priusquam Caput extrahatur.

Infans

APHORISMI. — *Infans in ostio Uteri primiparæ hærens plerumque Mas est, ampliora enim capita humerique latiores maribus quam fœminis fere contingunt.*

Primiparæ senioris Fœtus non raro hæret in ostio Uteri.

Mulieres quorum Mariti Manibus & Humeris amplioribus sunt, tales sæpenumero Infantes pariunt.

Infantis Capite in Utero relicto consultius est, ut naturæ soli committatur obstetricium, quam ut vi adhibita extrahatur.

Manus altera Infantis (vel ambæ simul) sæpius quam quævis alia Pars Infantis, una cum Capite se offert quoties caput non solum protruditur.

Si Manus præmissa se offerat cave prehendas, quo longius enim manus porrigitur, eo molestior futurus est enixus.

Infantes, si Nates inter nascendum sunt obviæ ex situ compressi Meconium semper dejiciunt.

De Partu difficili, ab Infante facie supina prodeunte.

INFANS *Facie sursum versa* difficilior enixus, quam *prona facie* } In Utero bene locato. In male locato vero difficilior.

Meatus ampliatur retrudendo *Os Coccygis aversa manu.*

Infans Facie in Ostium prodeunte reddit Partum difficilem in Utero bene locato nimis dilatando Os Uteri & Vaginam. Huic incommodo quomodo occurrendum? paulo post Exclusionem Aquarum si potest fieri Caput vertendum est aut ad Pectus Mentum protrudendum, adeo ut Vertex Capitis gradatim accedat ad Partum; præcipue autem Cavendum est, ne Oculi aut Nares Infantis lædantur; & longe aliter tractandi sunt Infantes sic siti in Utero bene quam in male locato; periculum etiam Matris & Infantis minus est priore quam in posteriore.

In Utero male locato difficilior multo est, & statim Pedibus Infans educendus est, prius tactu diligenter explorato situ & Infantis & Uteri? quomodo educendus? Incommoda?

De Partu difficili, ab Infante prævia Vena Umbilicali prodeunte.

Incommoda? } Angustia Meatus. / Retentio in Meatu. } Quomodo succurrendus est Infans? —— Quare?

Effectus } Abruptio Placentæ. / Obitus Infantis.

Antevenit Funiculus, vel circumdat Caput Infantis } Utero bene locato / Utero male locato } Periculum } minus. / majus.

Incommodum? Circulatio Sanguinis a Compressione sistitur. Funiculo solo in Ostium veniente indicat plerumque Infantem *transversim* situm in Utero, & Pedes quærendi sunt.

APHORISMI.

Aphorismi.— *Lapsus Funis umbilicalis ante Partum, citam Infanti mortem infert, neque id minus efficit compressio funis in exitu se offerentis cum Infantis capite.*

Si Tacto Fune umbilicali dilapso arteriarum Pulsus sentiatur, vivit adhuc infans, sin minus mortuum crede.

Funis Umbilicalis cum subita aquarum eruptione sæpe ante partum dilabitur, ubi abundant aquæ & funis est prælongus.

De Infantibus Manu, Cubito aut Humero prodeuntibus.

Infante in Ostium prodeunte	Manu,	difficilem,	reddit Laborem.
	Cubito,	difficiliorem,	
	Humero,	difficillimum,	

Incommoda? quo pacto removenda? *Pedibus prehensis plerumque extrahendus est Infans.*

De Infantibus transversim positis.

IN eiusmodi posituris Humores plerumque in oblongam formam coguntur, & Ostium vacuum est, sive Aquis solummodo obsessum.

Ex forma Aquarum oblonga in *Utero recte posito* concludimus quod Caput in Ostio non versetur; aliter in *obliquo.*

In Utero obliquo tentandum eſt plerumque Os Uteri in Pelvem inducere & Parturiente interim reſupina verſare Infantem Pedesque prævios producere, Manu juxta Nates & Femora usque ad Pedes extremos immiſſa, adeo ut *Calcaneo* Clunium tenus extrahatur.

Natibus prodeuntibus } Incommoda? quo pacto removenda?

Sicuti tanquam Regulam generalem tradidimus, Infantum Pedes non niſi Digitis ſurſum verſis extrahendos eſſe; id minime obſtat, quin in hoc vel conſimili caſu (Pedibus nimirum Oſtia tam prope imminentibus) eos *Calcaneo*, nonnunquam protrahere liceat; iſtud enim dictum volumus de Pedibus ſupra in Fundo Uteri poſitis, & quum *Infans omnino invertendus eſt.*

De Partu difficili ex Morbo ſive Vitio quodam, Uteri, Vaginæ, Veſicæ, Inteſtini Recti &c.

Uterus, *&c.* morbis obnoxii ſunt {
Caſu.
Colliſione.
Contuſione.
Ictu, *&c.*
Scirrhi duritie.
Carcinomate.
} Ex his Partus difficilis.

Effectus {
Inflammantur
Exulcerantur
Obdureſcunt } Uterus, *&c.*
Immoritur Parturiens.

Os

Os Uteri existit } Crassum. Perdurum.

Uterus } Exsiccatus Rigidus. { Partum reddit difficilem.

Descensu Uteri & Vaginæ Os Uteri suo Loco sustinendum est.

Vesica, ejus Collum inficitur aliquando Tumoribus.

Intestinum Rectum, Excrementis induratis afficitur & Glandulis Ulceribus obduratis.

De Infante Ventrem cum Vena Umbilicali offerente.

SI Vena sola in Ostio versetur metuendum est, ne Fœtus } Ventre Dorso { proditurus sit

Incommoda?

Quid faciendum in Utero } recte locato? obliquo?

De Infante Tergo prodeunte.

INFANTES rarius *Tergo prævio*, quam *Ventre* in Ostium prodeunt.

Incommoda?

Statim post Aquarum effluvium Pedibus prehensis Infans extrahatur in Utero } recte male { locato.

Tactu explorandum est, an Infantis Spina Dorsi magis { sursum / deorsum } vergat. Quare?

Observandum est, Infantes facilius versari & in *Gyrum* tractari scilicet *Digitis Pedum* ad Caput directis, quam contra *Calcaneis* ad Podicem conversis.

Humoribus jamdudum effluxis, Infanteque arctius compresso, quam ut possit versari, convenit aliquando *Cingulum quoddam lenissimum* alteri vel ambobus Pedibus injicere, & altera manu detrahere, dum altera Corpus Infantis superius sursum removes, hoc modo Pedes in Ostium producti, quamprimum potes *Manu* prehendito, eaque Infantem omnino extrahito.

De Geminis prave versis.

DIFFICILIS Versio—unde?

Certissimum Gemellorum Indicium, si duo { Capita / Terga } sentias.

Inquirendum sedulo est an Membra quæ protrahere velis, sint libera.

Infante inferiore excluso, mox immissa manu Pedes protinus quærat Obstetrix iis eundem protractura, etiamsi Caput percommodum ad Exclusionem prodire videatur.——*Quare?*

De Agrippis seu Infantibus, Pedibus præviis prodeuntibus.

INFANTES lente versandi sunt, dum simul extrahuntur, applicitis ambabus Manibus, altera scilicet, quousque potest, subter Corpus immissa, dum altera Pedes ante combinatos tenet; ne Pedes tantum, iisque mediantibus Crura, sed simul etiam Corpus invertatur; hoc pacto Infans sensim versando producitur, usque dum pronus in Ventrem procumbat, & ultra Ventrem exclusus sit: *tum demum opportunum tempus illuxit, quo parturienti laborandum est*, quippe jam *Caput* & *Brachia* conjunctim plerumque trajicienda sunt; & Infans valide, quasi Dolores urgerent, sed caute trahendus est, *deorsum versus Intestinum Rectum*, alias Infans coarctatus ægre transmittitur.

APHORISMI.— *Utero ad Partum unius Infantis patefacto non, nisi altero emisso aut extracto, clauditur.*

Altero extracto Fœtu, si alter adhuc in utero maneat, hunc etiam prius educere oportet quam prioris Placentam extrahas.

Ex Gemellis alter potest in Utero materno vivere, altero ante menses aliquot mortuo.

Gemellorum altero educto confestim alterius membranæ aquam continentes disrumpendæ sunt, ut secundus maturetur Partus patente adhuc Utero.

Muliere ex Fœtu multiplici gravida parturiente, omnes prius educantur fœtus quam cuiusvis Secundæ, ne effluxio Sanguinis immodica Secundas præmature abruptas sequatur.

APHORISMI.— *In extrahendis Gemellorum Secundinis (sive Placenta sit unica vel duplex, cum suus utrique sit Funis Infanti) semper conandum est, ut ea Placenta quæ Partui priori attinet, prius extrahatur.*

Manus semper imponenda est Puerperæ ventri statim post eductum Fœtum. ut dignoscatur an maneat adhuc alter in Utero, præsertim si quem eduxeris sit exiguus, ut gemelliparæ Fœtus esse solet.

Mulieres Fœtum multiplicem gestantes Utero multo gravius laborant in prægnatione, & plerumque 15 Dies vel etiam tres Septimanas ante debitum tempus Partum edunt, iis etiam crura tumefieri solent vel femorum tenus (in postremis mensibus) nonnunquam etiam ipsa Labia.

Si binos Pedes obvios habeas, dextrum licet & sinistrum, vide sis diligenter ante perscruteris, quam extrahere coneris ne forte alter, alterius sit gemelli.

De Partu difficili ex Utero obliquo, nimium scilicet propendulo.

UTERUS nimis propendulus facit Partum difficilem.	In Fœmina Ventre propendulo cujus Uterus sit depressius.

In-

Incommoda

- Inter Dolores Infans premitur contra Vertebras & Os Sacrum, qua pressione, Caput impeditur adeo ut in Pelvem illabi nequeat.
- Vertice Capitis ad Os Uteri pendente, bene vertitur Infans in Utero recte locato, male autem in Utero nimis obliquo, tunc etenim Infans plerumque transversim in Ossa Pelvis & præsertim in Os Sacrum illabitur; Quare?

Infantes Utero sic sito nonnunquam veniunt prona Facie, attamen Facie sursum versa parturiuntur. Unde?

Signa

- Os Uteri sustinetur altius solito.
  - Tangi nequit sine molestia.
  - Adversus flexuram imæ Vertebræ aut Ossis Sacri invenitur.
  - Tangi nequit nisi infima Parte plus aut minus.
  - Digito, vix, aut ne vix, introitur, curvato.
  - Tactu sentitur, Doloribus singulis appropinquantibus, in Vertebras depressum adeo ut illabi nequeat.
- Aquæ Os Uteri pendentes forma tenui inveniuntur.

Singula hæc Signa diligentissime scrutanda sunt, & investiganda Tactu, *Labore appropinquante*, postea etenim subito diversimodis mutantur.

Quomodo removenda?

- Situ idoneo —— Quali?
- Tentandum eſt ut Caput Infantis in Pelvem illabatur, usq; ad flexuram Oſſis Coccygis. Commoda? Incommoda? Exinde Caput promovetur adeo ut Excluſio Infantis perficiatur. } Quomodo } tentandum. perficiendum.
- Fæmina nequaquam Doloribus laborat. — Quare?
- Tactu quam leni exploranda. — Quare?
- Os Uteri in loco ſuſtinendum eſt donec Aquarum ſit Profluvium, Membrana ſponte abrupta.
- Os Coccygis retro impellendum eſt. — Quare? Quomodo?
- Membranis abruptis, laborandum eſt Doloribus reſpondentibus, non inter Dolores, e contra ceſſandum eſt, Doloribus evaneſcentibus. Quare? Commoda?
- Laborandum eſt altera Manu in Utero locata, altera autem externe in Ventrem poſita, ſed Preſſura externa levis, Depreſſio interna fortis & æqualis fiat, & inter deprimendum Manus attrahatur. —— Quare? Commoda?

Poſt Partum agenda — Quæ?

Placenta extrahenda.
Uterus proprio loco ponendus.
Sanguinis Grumi diligenter ſcrutandi.
} Quomodo? Incommoda?

Effectus
- Delirium.
- Perturbatio Somni.
- Requietis Defectus.
- Febris.
- Profluvium Sanguinis lethale.
- Mors.

} Unde?

De

De Partu difficili ex Utero Spinæ Dorsi nimis appresso.

UTERUS loco nativo emotus nimium sæpe resupinatur, aut ad Spinam Dorsi adigitur.

Os ejus alte nimis in Ventre elevatur.

Adeo obliquatur ut *Vaginæ recto tractu non amplius respondeat.*

In hoc pravo Uteri situ, *Obstetrix probe attenta Os Uteri aut omnino non aut parum saltem tangere poterit*, nisi jam late satis pateat, atque dum adhuc aliquam saltem Circuli partem attingere licebit. Quare? Quomodo tangendum?

In hoc rerum statu *Sagax proxime Cervicem Vesicæ sentiet Oram aliquam lunatam*, quæ oris Uteri est, quod si Digitis illuc penetraverit, etiam Capitis partem duram, globosam, lævemque sive *Verticis aperturam sentiet*, unde certo colligere potest *Infantem pariter cum Utero Spinæ Dorsi nimis apprimi*, quum igitur certius sit, quo magis Infans ad hæc Ossa a Doloribus apprimitur & constipatur, eo difficilius inde removeri, imo Cerebrum quidem *infringi posse* ut subita morte pereundum sit.

Incommoda.— Caput Infantis, *quamvis optime versi*, *in Ossa Pubis impingere*, *necessario sequatur*, dum enim egredi Infans elaborat, tam a propriis Conatibus

 quam

quam Doloribus valde deprimentibus, in hoc rerum ſtatu ad Oſſa Pubis violenter adigitur, ubi mollius Capitulum hærens quodammodo infringitur, & magis ſubinde imprimitur, unde, quia non poteſt, in cavitatem Pelvis delabi, etiam Mater Infantem eniti nequaquam poteſt, niſi Caput prius inde remotum in Cavitatem Pelvis inducatur.

Quo pacto removendum? — Parturientem prohibendo ne *valide cum Doloribus illaboret*, ſed iſtos potius ſuſtinendo prætermittat usque dum Situs Infantis correctus ſit.

Parturientem jubeat Obſtetrix, ſiquidem poteſt, e *Veſtigio mejere* ut Veſica exoneretur, nec Periculum ſit preſſione ejus lædendæ.

Quod ſi pauciores adhuc & minores Dolores Parturientem urgeant, ac Membrana nondum rupta ſit, *leni etiam Enemate Alvum exonerandum eſt.* — Quare?

Parturientem Obſtetrix convenienti poſitura collocet. — Quali?

Obſtetrix Digitis Oram oris Uteri caute prehenſam poſticam verſus ad Inteſtinum Rectum premat ſive trahat; attamen hoc non *prius aggrediatur*, *quam alteram Manum Abdomini paulo ſupra Oſſa Pubis oppoſuerit.* tunc laborandum? quomodo?

Capite expedito, & ab offendiculo vindicato? Mater jam Doloribus intenta, quantum poteſt cum illis illaboret; quomodo laborandum? & quali Situ?

Si

Quo pacto removendus? — Si vero Infans jamdudum Ossibus Pubis impactus hæserit, *supinam retrorsum omnino inclinet Mater, Capite demisso, & Corpore aliquatenus elevato;* Matre sic sita tentet Obstetrix Infantis deprimere &c. Quomodo?

Si forsan in hoc situ Membrana jam rupta, & Ore Uteri latius ampliato, Caput Infantis non parum denudatum sit, Obstetrix missa Uteri Ora digitos *inter Caput & Ossa Pubis intrudere*, & quodammodo superiori Capitis parti, seu altius superiori Oris Uteri Oræ applicare, & hoc modo Caput simul cum Ore Uteri deorsum trahere studeat.

Si forsitan *Infans nimium comprimatur, Caputque prægrande fuerit*, ita ut sine *multo labore* in Cavitatem Pelvis induci nequeat, *tunc Pedibus quæsitis Infans statim detrahendus est.*

Si percipiatur quod Humores Impressionem non valeant facere, ad aperiendum Os Uteri, tunc illud *Manu aperiendum est*, eoque satis aperto Membranarum diruptione Aquis prorumpendi locus dandus, ac statim ex adverso, uti dictum, *Manu juxta Corpus Infantuli Immissa Pedes quærendi sunt.*

Maxime conveniens est, *ambos Pedes simul detrahere*, semperque si possibile sit, *Digitos eorum Faciem versus convertere.*

Si Caput autem Infantis ægre transeat, alterutrum quidem Brachium *detrahere licet*, & porro Caput expedire, at *nunquam utrumque Brachium*

detrahendum est plura etenim id Incommoda quam Commoda importaret.

Si Infantes proni aut supini prodeunt multo melius est & Matri & Infanti, si Infans, *ne unquam permittatur Capite prævio in Pelvem illabi: talis etenim Infantis situs non solum difficilis est, sed etiam adeo difficilis ut ne difficilior quidem excogitari possit: idcirco in eiusmodi positura ne unquam quidem permittendum est, ut Caput prævium aliquatenus delabatur, quoniam nihil periculosius excogitari potest, quam pati ut Infans ita situs Capite prævio delabatur: quapropter summopere cavendum est, ne Caput in Pelvem delabatur, & abjecta omni cunctatione Infantem quamprimum excludendum est, nimirum vertendo Pedibusque prehensis extrahendo.*

Difficilior Positura non datur in obliquo Utero quam ea, qua Infantes Capite prævio prodeunt.

In hac Exclusione omnis Cardo vertitur in duabus his rebus, *Primo*, ut ab initio *Caput* Infantis eousque *semovere* scias, quo Manum juxta illud immittere possis; in hac Capitis remotione maxima attentione opus est ut lente satis leniterque Os Uteri aperias, simulque Caput semoveas. *Secundo*, summo studio in id incumbendum est, ut *Caput* simul *cum Brachiis transeat*. Quare?

In hac Positura igitur, *securius, tutius ac minus periculosum medium non datur, quam si Infans abjecta omni cunctatione vertatur, Pedibusque extrahatur.*

De

De Partu difficili, ex Utero in alterutrum latus nimium obliquato.

NOBIS hic Sermo est de Utero, cujus Fundus profundius in dextro latere situs est magis ad *Posticam* quam ad *Anticam* vergens; nimirum profundius plerumque in Latere ad Lumbos situs est, quam Posituram difficillimam ego æstimo, quippe Uterus altius quodammodo suspensus Partum tam difficilem haud reddit, quam talis Uteri positura.

Signa.
- Os Uteri altius suspensum esse.
- Difficulter attingi potest.
- Applicitum illud reperiet Spinæ sinistri Ossis Pubis aut Coxendicis.
- Non integrum Os Uteri, sed inferior ejus Ora tangi saltem poterit.
- Aut omnino nihil, aut parum saltem, inferiorem nempe Capitis Infantis Partem tactu assequi poterit, nisi forsan (Ore Uteri Spinæ dictorum Ossium nondum valide appresso) locus adhuc detur, uno vel pluribus Digitis inter illa penetrandi, Verticemque Infantis tangendi.
- Infantis Caput tactu sentiendum est per intermedium Uterum & Vaginam, non autem nudum, transversim Pelvi impositum.

In hoc casu Infans quamprimum vertendus Pedibusque prehensis extrahendus est.

Incommoda.

Incommoda.

- Caput Infantis obstringitur supra Spinam sinistri Ossis Pubis aut Coxendicis.
- Aquæ furtivæ.
- Dextra Infantis, hac positura sæpe excluditur.
- Dextra in Os detrusa, Caput Infantis magis magisque sursum adigitur & Collum adeo flectitur ut Infans emoriatur.
- Vertex Capitis in Spinam Ossis Pubis aut Coxendicis illabitur, & supra Spinam, Doloribus urgentibus adeo premitur, ut Cerebrum collidatur, & Infans ante Partum emoriatur.
- Mater quoque emoritur, Infante in Utero remanente, prius ad quatuor, quinque seu sex Dies, perpetuis Doloribus defatigata.

Quo pacto removenda?

Aphorismi. — *Si mulier, ineuntibus puerperii doloribus, aliquot retro dies alvum non exoneraverit, Clystere adhibito dejectio cienda est, ut liberior Infanti detur exitus.*

Missio Sanguinis e Brachio magno erit primiparis usui, si modo validi sint temperamenti, fiatque dum arteriarum pulsus ex doloribus augentur. Respiratio libera ad augendum Puerperæ nixus & promovendum Partum plurimum confert.

In quolibet Gestationis intervallo, si aquas formatas senseris, id est protrusas, & Infantis capiti inter dolores cumulatim præmissas, pro certo habeas istam Mulierem parturire.

Fœtus Membranæ nunquam inter nixus dilacerandæ sunt, nisi adeo pateat Os Uteri, ut Par-

tum

APHORISMI.— *tum illico factum iri speres, aut id suadeant profluvia, Convulsiones, vel huiusmodi res natæ.*

Parcius utendæ sunt unctiones oleosæ in Puerperiis ne ingenua humiditas Uteri mucosa perdatur, quam sæpe butyro vel quavis alia unctione utiliorem invenies.

Parturienti fugienda sunt omnia alimenta & juscula quæ nimium calorem inferre possunt.

Mulieres, quarum Infantibus capita sunt prælarga & Humeri ampliores solito, gravissimis doloribus in Puerperiis afficiuntur, maxime autem primiparæ.

Aquæ mature nimis profluentes, Infantis magnitudo nimia Funis Umbilicalis Infantis collo, vel cuivis alii parti circumvolutus, Facies Infantis sursum spectans; Hæc omnia productius & molestius Puerperium reddunt.

In difficilibus & operosioribus Puerperiis ipsa opem fert natura, in iis vero, quæ præter naturam accidunt (sicubi Fœtus grandior iniquam positionem fuerit nactus) frustra nititur natura.

In omnibus præternaturalibus Puerperiis, quæ ex sola positione Infantis mala oriuntur, cum primum os uteri satis patet, aut dilatari impune potest, tum manus caute immittenda est ut opus perficiatur.

In plerisque pravis positionibus quibus Infantes obste-

APHORISMI. — *obstetricanti sese offerunt, prehensis Pedibus Fœtum educere consultius est, quam ut ad situm naturalem reducantur, dare operam.*

Si quando non possit fieri, ut Mater simul & proles salva sit, Matris vita semper infantili anteponenda est.

Si Infantis situm in utero ita mutare velis, ut prehensis Pedibus educatur, videsis manum membranis Fœtum involventibus inferas, ut Uterus, his interpositis nihil detrimenti ex operatione, capiat.

Mulierum sæpe exiguitas pravam Infantis positionem efficit cum non satis loci habeat ut se in Utero vertat.

Mulieres, quibus grandiores sunt Infantes, ineunte puerperio, remissiores dolores experiuntur, quoniam Fœtus grandior, non sine difficultate descendit, ut exitum occupet.

Puerperium primum Sequentibus plerumque gravius est.

Deformes, Gibbosæque mulierculæ gravioribus puerperii doloribus laborant.

Vomitus immodici & violenti summum dant abortionis periculum cum mulier propius accedat ad pariendi tempus.

Vomitus vero inter puerperæ labores, si supra modum non sint, nunquam non usui sunt.

Si

APHORISMI.— *Si Mulier quatuor diebus in Partu laboret, vix fieri potest, quin Fœtus moriatur.*

Si qua in pudendo muliebri ex partu difficili mortificatio fiat plurimum periculi est, ne corrupto vesicæ collo ibi tandem Fistula enascatur.

Si ob Fistulam post difficilem partum urinam Mulier præter Voluntatem temere dimittat, idque tres totos menses fiat remedium fere frustra sperabit.

Affectus soporosi & convulsiones in Partu difficili supervenientes, ut plurimum sint letbales.

Si inquit Hippocrates, Prægnans multo tempore cohibeatur, & parere non possit, sed diebus pluribus ex Partu dolore laboret, sit autem Juvenis & in vigore & multo sanguine referta; secare oportet venas in malleolis, Sanguinem detrahere; virium respectu habito.

Si a Plethora difficultas pariendi oriatur; quod innuere voluit *Hippocrates*, non est dubium, quin maxime conferre possit, cum Venæ, plurimo Sanguine refertæ, omnes vias interiores angustiores efficere soleant: Unde fit, ut in dolore Nephritico etiam similis phlebotomia sæpe miranda præstat, & Calculorum tum in Renibus, tum in Ureteribus contentorum exclusionem facilitet.

Absente uteri vel Infantis situ pravo clysteres acres injiciantur, quorum irritatione Uterus stimulabitur, depleta intestina ampliorem locum Infantis exitu relinquent.

De Partu difficili ex defectu Dolorum aut a Pravis ac Tergiversantibus Doloribus.

PER Dolores naturales intelligimus tales motus ultro exorientes quibus Ventris & Inteſtinorum Muſculi adſtricti *tantam Depreſſionem Impetumque in Uterum faciant, quaſi e Corpore expellendus eſſet;* atque horum Dolorum impulſu aperitur Uterus, Fœtusque in Oſtium & porro per illud expellitur, & hoc pacto Fæmina feliciter Partum edit.

Fæminæ Doloribus tergiverſantibus laborantes, corripi videntur *vehementibus deprimendi Conatibus*, qui quaſi *repentini Nimbi ingruunt: antequam vero penetraverint aut* Depreſſionem veram fecerint, ceſſant iſti motus, ac *in cruciatum aut Spaſmum laborandique Impotentiam mutantur.*

Quomodo removendum?
- Medicamentis propellentibus non utendum eſſe.
- Lenientia & Anodyna adhibenda.
- Si Opus videbitur ad concitandos Dolores, ut Infans expelleretur, conſiderandum eſt an
  - Clyſtere?
  - Exercitatæ opera manus?

Incommoda?

De

De Monstrorum & eiusmodi Infantum exclusione, qui in Utero quam maxime obliquato recte quidem versi, sed Capite prave in Cavitatem Pelvis delapsi, inibique immobiliter coarctati sunt.

DUOS tantum *Casus* dari arbitror, ubi instrumenta usui esse possunt, scilicet, si Infantes ob monstrosam *magnitudinem* totius Corporis, aut Partis alicuius, Pelvim, proportione sua nimis parvam, integri transire prorsus non valeant. Aut *si propter negligentiam vel Inscitiam Obstetricis, in Utero quam maxime obliquato, Infantis recte versi Caput in angustam Cavitatem Pelvis delapsum, inibique simul cum Humeris adeo coarctatum sit, ut ad impetum Dolorum validissimum ne minime quidem percipiatur Descensio.*

Talibus Casibus quibuscunque remediis frustra tentatis, ut Saluti matris consulatur, *Infantem illum tanquam mortuum oportet tractari & extrahi.*

In Hydrocephalo aut Ascite commode aperitur—Quomodo?

APHORISMI.— *Infantes Ascite ac Hydrocephalo affecti, in utero matris plerumque moriuntur, sin minus, cito post Partum, quod quidem de Monstris affirmari potest.*

Si Infans cujus Humeri sunt angusti prolato capite etiamnum in Ostio hæreat, monstrosum esse, vel hydropicum existimare licet.

Aphorismi.— *Infans Hydropicus multo facilius quam monſtroſus, utpote qui, miſſis aquis ſimplici punctura extenuari poſſit quo minus præ tumore hæreat.*

Cum Sectio Cæſarea mortem parenti certiſſime illatura eſſet, nunquam niſi extemplo poſt defunctam vita Matrem perficienda eſt.

Inſtrumentis ne quidem ad extrahendum mortuum Infantem uti oportet, ſi a manibus poteſt fieri.

Inſtrumenta quibus Infantes mortui extrahuntur lævia per totam longitudinem eſſe debent, ne aſperitas uterum vulnerare poſſit.

Cura Opus eſt maxima ne, quem credideris Mortuum, vivus Infans ferramentis male mulctetur.

Cum primum mulieri parituræ accerſitus eſt Medicus ſeu Chirurgus obſtetricans hæc ſunt diligentiſſime obſeruanda, *viz.* ut ſine mora Parturientem tactu exploret, & ut inde locum Oris Uteri recte cognoſcat, ſcilicet,

an ſitum ſit {
- ſuper mediam Pelvem.
- in antica ad Oſſa Pubis.
- in poſtica ad Vertebras ſive Os Sacrum.
- in { dextro / ſiniſtro } latere.

& quam late Os pateat, & quid in eo prævium exhibeatur;

Si Vertex Infantis invenitur in Oſtio oris Uteri, atque Os Uteri ſuper Pelvem, aut in Pelve ſitum eſt, aquis protuberantibus, tunc nullo Negotio Opus eſt; & ſolum expectandum, dum Natura parturientem Dolorum Impetu ad laborandum concitet, qui quoad par-

partus cessant, aut pigriores sunt, non Opus est, ut parturiens laborans defatigetur, sed Dolorum impetum secure licet expectare.

Si altius vero, Os Uteri situm est, magni Capitis, aut parvæ Pelvis argumentum est, contra, si demissius jam descenderit Os Uteri, parvi Capitis, aut amplæ Pelvis indicium est hocque posterius faciliorem Partum promittit, quam prius.

Si Ore Uteri in Pelvem directo, nec Caput, nec Nates, possunt tangi, & nihil in Ostio exhibetur præter Aquas, partus difficilis indicium est, Infans enim transversim prodit, quare mox post affluvium Aquarum Caput in Ostium producendum, aut Infans *pedibus prehensis* extrahendus est.

Si Os Uteri recta in mediam Pelvem quidem tendit, loco autem Capitis, altera solum Manus, Pes, Genu, Cubitus, Vena Umbilicalis, aut Manus una cum Pedibus prodeant, Periculum imminere memento.

Si tactu observas, *Infantem nimis alte adhuc situm esse*, non morandum est, neque Doloribus ad Laborem concitata est parturiens, nam sine Auxilio maturo Mater & Infans perituræ sunt.

Si tactu observas Os Uteri super mediam Pelvem non situm esse, sed in Antica ad Ossa Pubis, aut in postica ad Os Sacrum, aut in latere ad Ossa Coxendicis nimis conversum esse; tum etiam Periculum imminet, majus autem si multum eo declinet, altiusque illis objaceat, & mature & cum Arte adjuvanda est Mulier.

Si observas, Os Uteri altius & validius huic vel isti Ossi objacere, tunc a Natura enixum noli sperare.

Utero seu recte, seu plus minus oblique posito, & membrana rupta, membrum aliquod, sive manus, sive pes, &c. exclusum sit, id indicat, quod Infans confestim ac sine mora pedibus prehensis extrahendus est.

Si Utero adhuc alte suspenso, Membranisque nondum ruptis Dolores vehementes sine successu irruunt, diligenter cavendum est, ne Uterus simul cum Infante in angustias compulsus sit, & quamprimum Pedibus quæsitis & prehensis, extrahendus est Infans, ne Mater aut Infans aut ambo expirent.

De Conceptione.

- Fæcunditas Viri
  - Quid?
  - Signa ex
    - Sanitate.
    - Semine
      - Crasso.
      - Gravi.
    - Habitu Partium.
    - Appetitu Venereo. — Quali?
- Fæcunditas Fœminæ
  - Quid?
  - Signa ex
    - Sanitate.
    - Habitu quoad
      - Menstrua
        - Quid?
        - Situs?
        - Duratio?
      - Formationem.
      - Elasticitatem.
    - Appetitu venereo. — Qualis?
- Fluxus Menstruus
  - Unde? a
    - Plethora.
    - Lentore Sanguinis.
    - Vasorum ruptione.
  - Curatio
    - Quiete.
    - Situ Corporis.
    - Abstinentia a
      - Venere.
      - Irritantibus.
      - Calefacientibus.
    - Adstringentibus frigidis.
    - Venæsectione.

APHORISMI.— *Mulieres, quæ justis Temporibus menstruant, bona plerumque Sanitate fruuntur.*

In quibuslibet Morbis a Suppressione Mensium provenientibus, Venæsectio plerumque est necessaria.

Fœminæ juniores raro ante concipiunt, quam Menstrua iis contigerint, Puerperæ raro, nisi post Menstruorum reditum, iterum concipiunt.

Excretiones Sanguinolentæ Uteri in Muliere sexagenaria, Menstruales non sunt, sed Excretiones potius Symptomaticæ, & sæpe Cancri Mortisque prodromi.

Plures Fœminæ inter annum Ætatis quadragesimum quintum & quinquagesimum, quam in quovis alio Vitæ Stadio, moriuntur.

Sanguis Menstrualis Mulieris sanæ, nequaquam differt a Sanguine, qui Vasis inest.

Sola Mensium Suppressio Virginibus Inappetentiam Nauseam & Vomitus, instar Utero gestantium sæpe adfert: Fluor etiam serosus e Mammis profluit, verum Lac nunquam nisi Gravidis.

Purgatio non debet inter Menstruandum, neque sub Menstruorum Tempestatem adhiberi, sed post Evacuationem finitam.

Mulieres ante Conceptum Valetudinariæ e Men-

 sibus

Aphorismi. — *sibus parcius æquo profluentibus, post Partum, plerumque saniores evadunt, Arteriis evacuationi menstruali inservientibus, ampliores redditis.*

Rheumatismo sæpe laborant Mulieres, quæ menstruali Evacuatione justa carent, Arthritide raro.

Evacuatio menstrualis prima Menses aliquot post Partum abundantior plerumque fieri solet, nullo tamen Periculo.

Puellæ Valetudinariæ tredecim vel quatuordecim Annorum, quibus Menstrua nondum contigerunt, raro nisi post hanc Evacuationem convalescunt.

Mulieribus Menstrua vel Lochia demittentibus, abstinendum est ab omni motu violentiore, ne aut modum excedat Evacuatio, aut Uterus jam tumidus & profluens, Damnum accipiat.

Fluxus menstrualis quibusdam Mulieribus primis Utero gerendi Mensibus eveniens, debito tempore menstruorum contingit, adhibitaque cura impune.

Hydrops in Ventre a Menstruis magna ex parte, vel omnino deficientibus, plerumque oritur.

Sterilitas
- Viri unde? a
  - Vitio Partium
    - Semen conficientium.
    - Ejaculantium.
    - Fæminam irritantium.
  - Æſtu Venereo præpropero.
- Fæminæ unde? a
  - Vitio Partium.
  - Habitu minus irritabili.

Ad Conceptum minus idoneæ ſunt Mulieres
- Majores, Parvis;
- Craſſæ, Tenuibus;
- Rubicundæ, Albis;
- Lividæ, Nigris;
- Quæ Venas non habent conſpicuas.
- Mammas parvas non tumidas habentes.
- Non rite menſtruantes.
- Utero male temperato, vel Ore Uteri retracto, prono, averſo, concluſo & everſo.

APHORISMI.— *Mulieres, quibus Uterus male temperatus eſt calidior, aridior, frigidior, humidiorve juſto, plerumque ſteriles ſunt.*

Mulieres ſteriles Valetudine magis laborant, quam cæteræ.

Oritur plerumque Sterilitas Fæminarum Vitio, triginta enim Mulieres Steriles in ſingulos Viros impotentes, ſi diviſio fieret, inveniri poſſunt.

Os Tincæ in Sterilibus plerumque tenuius & arctius eſt, quam Fæcundis.

Nonnullæ Sterilitatem pro tempore ſolum patiuntur, quippe quarum Temperies ita Ætate mutatur, ut Procreationi tandem inſerviat.

APHORISMI. — *Falsus sæpenumero Conceptus in Muliere sterili, futuræ Fæcunditatis est Præcursor.*

Balnei calidi Usus adhibitis postea Aquis mineralibus, multum prodesse potest Sterilibus, amovendo Uteri obstructiones, unde orta est Sterilitas.

Mulieres, quæ intermissa paucos Annos Prægnatione, pinguiores fiunt, sæpissime in futurum omnino non pariunt.

Sunt & Mulieres, quæ cum Viris aliis sunt Steriles, aliis Fæcundæ.

Mulieres, quibus parcius profluunt Menstrua, difficilius concipiunt.

Mulieres, quæ post Annos aliquot in Sterilitate consumptos, tandem concipiunt, sæpe continuæ Fæcunditatis compotes fiunt, Vasis Menstruali Fluxui servientibus Prægnatione dilatatis, & in posterum liberiora factis.

Aquæ in Utero nonnunquam generatæ, non semper a Membrana circumcluduntur, si Mulier coire non adsuevit.

Hydrops in Ventre, qui durante Prægnatione contigit, post Partum sæpe augetur.

Quamplurimæ Mulieres propter *Abortum* seu *Partum difficilem*, Steriles evadunt, ob *insignes Lacerationes* quæ Uteri Dispositiones omnino evertunt; & Mulierum mortuarum Autopsia, non raro observamus *Tubas Fallopianas* non solum circa Uteri introitum claudi
&

& cohærefcere, fed etiam circa extremitatem earundem fimbriatam, & magis apertam, ubi dum Placentam paulo arctius adhærentem, extraheret *Obftetrix imperita*, & violentiffime tractaretur; & coalitione orta extremitatis Fimbriatæ Tubarum, ab Inflammatione qua Partes Utero contiguæ correptæ funt, poft aborfum, feu Partum laboriofum male adminiftratum: Unde abunde liquet, quam exitiofum fit, in Partu, vel Abortu difficili, *Obftetricantibus uti imperitis, aut etiam Medicis vel Chirurgis, non fatis inftructis & exercitatis in Arte obftetricaria.*

Conceptio.
- Quid?
- Signa ex
  - Venerei Appetitus Æftu.
  - Languoris tempore.
  - Uteri *ficcitate* & quadam *Suctione* a Coitu.
  - Calore & Motu in Pelvi; qui *Extafis fecundaria.*
  - Appetitu a folitis ad infolita tranflato.
  - Naufea.
  - Vomitu.
  - Virium proftratione per duos Menfes.
  - Menftruis fuppreffis cum Euphoria.
  - Abdominis complanatione.
  - Ore Tincæ
    - claufo.
    - aucto.
    - molli.
  - Abdomine antrorfum & deorfum fine Moleftia tumido.
  - Umbilico elevato.
  - Motu Fœtus quarto Menfe.
  - Ore Tincæ attenuato fexto Menfe.
  - Mammis & Papillis
    - duris.
    - tumidis.
    - elevatis.
  - Areolis Mammarum papillofis.
  - His quandoq; accedit
    - Efflorefcentia in cute.
    - Somnolentia.

 Quæ præter Naturam crassæ sunt non concipiunt, iis Omentum Os Uteri comprimit, neque priusquam extenuentur, Prægnantes efficiuntur.

Quæ frigidos & densos habent Uteros, non concipiunt, neque quæ præhumidos habent: siquidem in ipsis genitura extinguitur, & quæ plus æquo siccas & adurentes; Alimenti namque inopia Semen corrumpitur, atque ex utrisque moderatam nactæ sunt Temperiem, eæ Fæcundæ evadunt.

Si Mulieri purgationes non prodeant, neque Horrore, neque Febre succedente, Ciborum vero Fastidia ei accidunt, Gravidam esse existimato.

Plurimæ Mulieres ineuntem Conceptionem ignorant; Menstruis, duobus prioribus Mensibus rite profluentibus, ideoque sibi videntur septimo vel octavo Mense peperisse, cum revera novem toti Menses sint peracti.

Mulieres intra sextum post Menstruorum evacuationem Diem, multo facilius, quam alias, concipiunt.

Totum Fœtus Corpus formatur primo Conceptus Die, & tunc Temporis Semine Milii non grandius est; reliquum autem gestandi Tempus solum Vires Magnitudinemque addit.

Superfœtatio nequaquam fieri potest, nisi post sextum a Conceptu Diem, quia necesse est secunda se immis-

APHORISMI. — *immisceat primæ quæ Membranam, qua satis tueatur nondum sit adepta.*

Superfœtatio inter septimum & tricesimum post conceptum Diem, si ulla unquam fieri potest, semper evenit.

Si qua Imaginationis vis Prægnantium Fœtus Corpori notas possit imprimere, (sunt enim qui hoc credunt) non nisi primis a Conceptu Diebus fieri potest.

Infans post novem totos Menses peractos enatus undecim plerumque vel duodecim Libras Zygostaticas ponderat, Fœtus Mensium octo, Libras septem vel octo; septem Mensium Fœtus circiter quatuor Libras; trium Mensium Fœtus tres uncias non excedit; unius autem Mensis Fœtus semidrachmam; decem Dierum semigranum; unde Fœtum primo conceptus Die non excedere Magnitudinem seminis Milii facile potest intelligi.

Gravidæ quædam motum Fœtus primo Mense peracto percipiunt, complures non nisi post sex septimanas vel duos Menses, pleræque vero sub finem Mensis tertii, aliæ autem quarto demum mense motum persentiunt.

Utero gestant plerumque Mulieres novem Menses, & licet quibusdam complures addantur Dies, decimum seu undecimum mensem nunquam excedunt.

Infantes post justum novem mensium terminum nati, grandiores solito sunt.

Quo

APHORISMI. — *Quo propius accedit Fœtus ad justum terminum eo semper firmior & grandior solet evadere.*

Infantes, quos septimus revera mensis protulit, varissime vivunt, e numero autem eorum, quos in Lucem edidit Mensis octavus, Pars major Vitæ compotes fiunt, adsit modo nutrix diligens & perita.

Conceptiones falsæ
- Ventus.
- Aqua.
- Mola.

Conceptio aquosa.
- Situs? in
  - Ovariis
  - Utero
  - Unde?
- Signa? ex
  - Abdominis
    - Dolore
    - Forma
    - Unde?
  - Colore Vultus pallidiore.
- Curatio
  - Purgantibus,
  - Chalybeatis,
  - Balneis,
  - Emeticis,
  - ordine usurpatis.

ConceptioMolæ
- Quid?
- Unde?
- Signa? ex
  - Ventre
    - duriore.
    - magis dolente.
  - Motu
    - raro.
    - diverso.
  - Gravitate magis molesta.
  - Mammis flaccidis.
- Curatio?

APHORISMI.— *Mulieres falsa Prægnatione gravidæ, Ventrem habent undique æqualiter extensum, iis vero, quæ Fœtum in Utero revera gerunt, gibbosior eminet Venter.*

Cum dubitum sit, an Mulier conceperit necne, post quartum quintumve Mensem peractum, si Umbilicus introrsum depressus sit, & Os Uteri arctum & durum, tum demum Mulierem non concepisse profiteri licet.

Indicia Prægnationis incerta Mulieribus non justis Tempestatibus menstruantibus plerumque accidunt, præcipue Annum Ætatis tricesimum quintum vel quadragesimum agentibus.

Ea vero quæ de se narrat ipsa Mulier, modo fida sit, certissimo erunt Prægnationis indicio.

In Fœtatione vera, Infans seipsum Partesque sui movet, sed Mola unicum habet motum hinc illinc decidendi, fortasse etiam convulsivus quidam Tremor, quem dat Uterus exinde irritatus, sentiri potest.

Mola nihil aliud est, quam Conceptio falsa, quæ manendo in Utero ultra Tempus, in quo Natura huiusmodi Materiam extraneam solet expellere, incrementum magnum accepit.

Falsa Conceptio sive Mola, nulli unquam Mulieri citra coitum, contingit.

APHORISMI. — *Molæ non nisi in Uteris Mulierum generantur, in cæteris Animalibus raro aut nunquam inveniuntur, quippe quæ plerumque non nisi certis Temporibus coeunt, idque quum natura ad veram Conceptionem parata sit.*

Mola nullam Placentam, nullam Funem habet, cum ipsa plerumque nihil aliud sit quam quædam placenta morbosa, ex qua Fœtus latens evasit, in primis post conceptum diebus.

Cum veræ molæ conceptiones sint prægrandes, id Genus Corpora præternaturalia raro ultra justum terminum pariendi, in Utero manent.

Imo hæ Conceptiones falsæ, sæpissime ante tertium expelluntur.

Morborum

Morborum omnium Naturam *investigandi Methodus.*

AD sanandum Morbum quemlibet certa ipsius Morbi & aptissimi Remedii Cognitio pernecessaria est, fieri enim non potest, ut sanetur Morbus secundum Artem, cujus *Natura* latet Artificem; qua quidem parum scienter explorata, multorum sæpe Medicorum periit Labor & Sedulitas; utpote qui ex Symptomatibus Diagnosticis nihil ferme nisi Nomen morbi collegerint, dum *secundariis* & fortuitis Symptomatibus tanquam monitoribus in curando usi sunt: Quum vera Morbi *Natura* rectissime semper ex Diagnosticis solis quæratur, & illorum indiciis freti, Indicationes vere curativas, Morbi Remedium indigitantes, inveniemus: & cum hæ Indicationes, ex Ratiocinatione de Naturæ *Phænomenis* facta colligantur, ut quisque maxime *Oeconomiam animalem* exploratam habet, ita facillime Morbi alicujus *Naturam* intellecturus est; Neque enim nisi *penitus*, intellecta *Oeconomia animali*, possumus de *Causis*, *Signis & Symptomatibus* Morborum ita ratiocinari, ut eorum *Naturas* deprehendamus, & inde fidas & certas *Curationis Indicationes* deducamus. Hæ igitur, quæ sequuntur, pernoscere oportet, ut recte intelligatur ipsus Morbus; scilicet,

1. Causam proximam & Morbum semper concomitantem,

2. Sedem Partesque vitiatas,

3. Meatus, per quos Malum progreditur,

4. Signa ejus inseparabilia,

5. Symptomata, quæ Morbo cuiquam adesse solent,

6. Singula Symptomata, discretim ita ut internoscantur.

In his Rebus præcipuis, quo minus quis erraverit, eo felicius Morborum curationi operam navabit, his enim recta itur ad sanationem.

Nihil autem magis est necessarium quam ut *Morbus* & *Symptoma* internoscantur, nec levis impendenda est huic rei diligentia; hic enim nonnulli ferme omnium seculorum, ex iis etiam, qui inter peritissimos habebantur, allucinati sunt: Et huius rei sane inscientia, maximo (si non solo) impedimento est, quo minus Medici sæpe veram Morbi alicuius originem deprehendant, cum id esse *Morbum ipsum* existiment, quod nihil aliud est, quam Morbi Symptoma; imo fortasse, ab ipso Morbo longe adeo abest, ut ne quidem Signum characteristicum sit Morbi, sed *Symptomatis tantum Symptoma:* Dantur enim ea persæpe Symptomata, quæ non *ex proxima & semper adjuncta Causa* Morbi, sed ex priore aliquo symptomate enascuntur, usque adeo consulto Opus est, ut *proximam & immediatam Causam*, *Symptomata* sive *Accidentia* rite internoscas.

Exemplo sit Dolor Dentium: Essentia hujus Morbi genuina est Periostii distensio violenta ab Humore aliquo facta, unde, hujus Membranæ forma situque vi permutatis, *Molestia* excitatur gravissima, quæ quidem non est ipsus Morbus, sed Morbi Diagnosticon, & Humor iste, a quo fit molestia, *Morbus est;* siqua vero *Inflammatio*, *Febris*, vel *Genarum Tumor* sequitur, harum nullum est Morbi Diagnosticon, sed ex Molestia oritur, quæ ut diximus, est Diagnosticon vel Signum characteristicum Morbi, illorum unumquodque est Symptoma Symptomatis.

De Diagnosticis Morborum.

MORBORUM Signa characteristica quæ Diagnostica vocamus, ea sunt, quæ ab Initio adsunt & eodem ipso quo Morbus tem-

tempore nati, quasi una adolescunt, consenescunt, & decedunt. Et hæc sola sunt certa Morborum Signa; alia Signa, sive Symptomata quæ Morbum non immediate sequuntur, ejusque *effectus proprii* non sunt, quippe quæ non semper adsint, fallacia sunt, quibus Fides minime habenda est, & quæ in errorem duxerunt aliquando Homines scientissimos.

Signa igitur hæc Fallacia, inter *propria Symptomata* alicujus Morbi non sunt numeranda, sed inter secundaria scilicet provenientia ex quodam proprio Symptomate, & nimirum sunt Symptomata Symptomatum; *vera* enim & *propria* Diagnostica Morbi cum illo pariter Initium & Finem sortiuntur, pariter maturescunt, considunt, & evanescunt, & ex his Signis Indicationes curativæ omnino colligendæ sunt.

De Symptomatis Morborum.

QUOD ad Symptomata alicujus Morbi attinet, imprimis Symptomata universa ab ipso Morbo caute discernenda sunt, singula deinde inter se distinguenda sunt; id est, ea quæ continuo ex Morbo oriuntur & simul vanescunt, ab iis distinguenda sunt, quæ non Morbus ipse, sed ejus Symptomata tantum pepererunt. Et ea Symptomata, quæ usque ita Morbo adhærent, ut simul nascantur, simul decedant, sicut supra observavimus, sola certa Morbi sunt Indicia.

Ut Exemplo familiari autem, dilucidior fiat hæc Res, eodem quo supra, iterum utamur, scilicet *Dolore Dentium*: Hic *Molestia* præcipuum est & gravissimum Symptoma, non tamen ipsus est Morbus, nec Morbi Causa, imo haud simplex Symptoma est, quandoquidem ab ea alia etiam nasci solent, nempe *Febris*, *Inflammatio*, *Genarum Tumores* & huiusmodi, (præsertim si Molestia fiat acerrima) quæ quidem, cum ex *molestiæ* acerbitate proveniant,

 Sym-

Symptomata ſunt Symptomatis tantum; *Febris* porro, & *Inflammatio*, &c. nec totaliter, nec ex parte, Dentium Dolorem pariunt; Dolere enim Dentes poſſunt absque his, idque ſæpiſſime evenit: *Tumor* autem neque ſimul cum Morbo oritur neque conſidit, imo non ſemper adeſt, neque eſt ejusdem generis atque *Humor* Moleſtiam exciens; ſed ſolum ſymptoma eſt hujus Morbi, vi Moleſtiæ excitatum, & Partium conſenſu Humorumque affluxu conflatum.

Jam tandem, uti ſperamus, ob Oculos ita perſpicue poſita eſt *Naturam* & Cauſam Morborum inveſtigandi Methodus, explorando ſcilicet Sedem, Parteſque affectas, & dignoſcendo Diagnoſtica & Symptomata, ut manifeſte pateat, quam neceſſe ſit, non tantum Diagnoſtica & Symptomata, a Morbo, ſed hæc, etiam ab illis, recte diſtinguere: Hinc autem quæ potiſſimum Remedia adhibenda ſint, ad ſanandum quemvis Morbum melius judicari poteſt; neque ſane prius ſperanda eſt ſanatio, quam penitus cognoſcâtur morbus.

Ex hac etiam Methodo, dum morbum perſcrutamur, ea ſimul diſcimus Indicia, per quæ ſola, fidenter de Morbo prognoſticare licet, *hoc eſt*, *quis Caſus Ægrotum maneat prædicere;* id autem recte fieri non poteſt, niſi, explorata morbi natura, ejus Quantitas & Vis, ſimul cum robore naturali ægrotantis, & medicinæ virtute, quaſi trutina ſuſpendatur; Prognoſtica igitur non niſi ex diſquiſitis morbi diagnoſticis, poſſunt colligi; ex quibus, *qualis quantusque* ſit morbus, *quantæque* ſimul ægrotantis vires comperimus. Porro ut hac methodo medicinarum quoque vires, efficaciamque docemur, ita ipſæ medicinæ lucem referunt, & magna ex parte judicium de morbo obfirmant, ſicut Hippocrates ſcienter dixit. Medicina eſt morbi index.

Hac igitur methodo morborum omnium, quibus humanum Corpus unquam tentatum eſt, vel tentari poteſt, *Naturam* inveſtigamus; & ſiquando novus, & adhuc inauditus morbus enaſcatur,

hac

hac *Naturam* ejus enucleatam habebimus, hac quibus Remediis ſanari poterit, diſcemus; Morbum enim dignoſcere, eſt Sanationis Principium.

Optimus ferme quisque Medicus eam Morbos curandi Methodum, quæ Indicationibus deductis ex *perſpectis cauſis conjunctis* nititur, comprobavit. Harum autem cauſarum cognitionem nemo ſine diligenti & aſſidua Obſervatione & Recognitione *Phænomenorum* iſtorum quæ ſinguli ſuis Temporibus Morbi exhibere ſolent, poteſt aſſequi: Quicunque igitur *Hiſtorias* Morborum percalluerit, eorum etiam *naturam hac mothodo* inveſtigare poterit; nam manca foret Ars Medica, niſi *Phyſica Scientia Hiſtoriæ morborum Cognitioni accedat*, nempe,

Alterius ſic altera poſcit opem,

ut hac recte uti absque illa nequeamus; & quo plenius *Oeconomiam Animalem* perſpexerimus, eo certius & facilius Morborum *Naturam* expiſcabimur.

„*Omnis enim Philoſophiæ Difficultas in eo verſari videtur, ut a* „*Phænomenis motuum, inveſtigemus Vires Naturæ, deinde ab his* „*Viribus demonſtremus Phænomena reliqua.*„

Hæc eſt magni *Newtoni* Obſervatio.

Ita mutatis mutandis confido, & datis cujusvis Morbi Symptomatibus, ejusdem etiam *Natura*, his modis inveſtigandi, facile erui & explicari poteſt.

Hanc Morborum *Naturam* inveſtigandi Methodum, (quam ex optimis Auctoribus dudum collegi, propter eam quam mecum inſtitueram medendi rationem,) omnibus iis Morborum *Hiſtoriis*, quarum Auctores Cauſas certas, Signa & Symptomata rite deſcripſerant, & diverſas ejusdem Morbi Species accurate diſtinxerant,

rant, omnibusque iis Morbis & eorum singulis *Phænomenis*, quorum curationi ipse interfuerim, sedulo semper accommodaui: & cum plurimum utilitatis ipse inde perceperim, nullus dubito, quin hi omnes, qui ea qua par est diligentia, his institerint vestigiis, id commodi sint inventuri, quod Ægrotantibus prosit, sibi ipsis satisfaciat.

Gravidarum Morbi.

Vomitus
- Unde?
- Quo tempore
  - incipit?
  - desinit.
- Effectus?
  - Abortio.
- Curatio
  - Venæsectione.
  - Leni Catharsi.
  - Stomachicis.
- Usus? *secundum Naturam*, Uteri Expansio.

Dolor.
- Lumborum
- Renum
- Inguinis
  - Qualis?
  - Unde?
    - Situ.
  - Curatio
    - Oleosis.
    - Venæsectione.

Dolor Mammarum
- Unde?
- Curatio?
  - Leni Calore.
  - Oleosis.
  - Venæsectione.

Tumor Crurum & Varices
- Unde?
- Curatio?
  - Situ.
  - Compressione.

Labio-

Labiorum Tumor
- Unde?
- Curatio?
  - Fomentatione.
  - Diureticis.
  - Scarificatione.

Descensus Uteri
- Unde? a
  - Violentia quadam.
  - Laxitate naturali.
- Effectus? Uteri
  - Inflammatio.
  - Tensio.
- Curatio
  - Quiete.
  - Situ Corporis.
  - Pessario.
  - Adstringentibus topicis.

APHORISMI.— *Descensus Uteri, omnibus temporibus, quibuscunque mulieribus, & nonnunquam etiam Virginibus potest accidere; sed ut funditus invertatur Uterus, non nisi ex continenti post Partum accidit.*

Mulieres ante Prægnationem Uteri Descensum passæ, inter Parturiendum incedere vel assurgere non debent, iisque lecto incumbentibus, facilior & tutior fit Partus, quam Sellæ insidentibus.

Si alimenta, quæ apprime appetunt Gravidæ, optima & ad Nutritionem maxime idonea non sint, omnino tamen anteponenda sunt iis alimentis, quæ fugiunt & oderunt.

Si mulieres gravidæ quidquam frigidius, vel cui glacies inest biberint, exinde Colicam Passionem sæpe patiuntur, & Abortionem faciunt.

APHORISMI. — *Mulieres gravidæ, quibus acescere sive ardorem pati solet Stomachus, ab acidis fructibus immaturis, saccharo abstineant, vel etiam vinum fugiant, nam vinum ut alimenta in Stomacho acescant, efficit, ipsumque est acidum.*

Mulieri Abortioni obnoxia, post Conceptionem a Coitione omnino abstinere debet.

Mulier prægnans sub mensem supremum termini debet quiescere, quia circa hoc Tempus sese vertit Infans, ut naturalem situm capiat, & prægnantis motus potest efficere, ut Infans, non recto ut debet, sed obliquo motu, vertatur.

Adstringentibus inter Curationem Fluoris albi nunquam utendum est, nisi Corporis Plenitudine purgationibus, detractione Sanguinis, & id genus idoneis remediis jam satis diminuta.

Fluorem album Puellis etiam posse accidere a tertio ad quemlibet Ætatis Annum, observare licet.

Aquæ minerales Fluore albo laborantibus, modo non gestent utero, plurimum prosunt.

Uteri Suffocatio ex Suppressis & corruptis menstruis vel Lochiis, oritur.

Odoramenta quæque mulieribus, quarum Uteri suffocari adsueverunt, nocent, maxime autem si post Partum fieri solet.

Si mulier prægnans lue venerea afficiatur, idoneis

APHORISMI. — neis remediis in sex prioribus gestationis mensibus impune potest uti, in reliquis autem tutius est Partum expectare.

Ulcera venerea labiorum, vaginæ, a salivatione facile sanantur, siquæ vero ipsum uterum, ejusve os occupaverint, his nulla medetur Arte.

Si res postulat, ut mulier gravida purgetur, sanguis e brachio amittatur ante aliquot dies.

Mulieribus gravidis, quibus iter longum faciendum est, sanguinem e brachio semel amittere debent, aliquot dies antequam iter capessant, quo melius injurias, quas itinerandi motus inferre potest, evitent.

Varices crurum mulieribus gravidis aperiri non debent, quia illa evacuatio eundem effectum, ac si sanguis ex pede extrahatur habet.

Mulier gravida vel non gravida, Hæmoptysin, Tussim, Ardorem Stomachi vel Uteri Fluxionem patiens, purgari non debet.

Mulieres, quibus sanguis uterinus in primis gestandi mensibus profluit, sanguinis quantitatem modicam e brachio amittant, simul & quiescant, omnino non coeant.

Multum periculi & matri & infanti secum afferunt convulsiones, ideoque majus, si, intermissis paroxysmis animum mulier non recolligat.

APHORISMI.— *Primiparæ ſæpius convulſionibus afficiuntur, quam iſtæ quibus plures partus contigerunt.*

Convulſiones ante partum periculoſiores ſunt, quam poſt Partum.

Mulieres convulſionibus correptæ, ante vel poſt editum mortuum & putrefactum Infantem, majore diſcrimine laborant, quam ſi vivus foret Infans.

Puerperæ convulſionibus ante vel cito poſt Partum correptæ, nocent emetica, ſanguinis autem miſſio utrinque maxime convenit, niſi a profluvio ſanguinis convulſio oriatur.

Urinæ
- Incontinentia.
- Suppreſſio.
  - Unde?
  - Curatio?

Tuſſis
- Unde?
  - a Sanguine vitiato.
  - ab Utero comprimente Pulmones.
- Effectus? — Abortio.
- Curatio
  - Venæſectione.
  - Oleoſis.
  - Lenitivis.

APHORISMI.— *Tuſſis violentior & frequens Mulieribus gravidis abortionem & profluvia ſæpe adfert.*

Et coitus & prægnatio plurimum mulieribus hæmoptyſi laborantibus, nocent.

APHORISMI.— *Venæsectio in brachio, lac, jus tepidum, taciturnitas, intestina parum adstricta, coitus abstinentia perquam necessaria sunt mulieribus gravidis, Tussi violentiori laborantibus; præsertim si Hæmoptysis adsit.*

Alvi Fluxus { Effectus? Abortio.
Curatio?

APHORISMI.— *Diarrhœa sæpenumero abortionem affert, præsertim si dysenterica sit.*

Dysenteria, quæ abortionem attulit, ultra quatuor dies manens, plerumque periculosa est.

Hæmorrhoides {
- Unde?
- Effectus?
- Curatio? {
  - Situ.
  - Fomentatione.
  - Venæsectione.
  - Apertione.

Febris continua intermittens &c. {
- Definitio? — Quæ?
- Causa proxima & semper conjuncta — Quæ?
- Partes affectæ seu Situs?
- Causæ { Externæ? Internæ?
- Viæ & Meatus, per quos Malum progreditur. Quales?
- Signa diagnostica inseparabilia seu pathognomonica, a quibus Indicationes curativæ semper sumi debent. } Quales? Quare?
- Symptomata plerumq; concomitantia — Qualia? earumq; accurata distinctio — Quare?
- Indicationes curativæ — Quales?
- Prognostica — Quæ?
- Methodus medendi — Quæ?
- Effectus? { Abortio. Mors: Unde?

Mulieres gravidæ, ſi forte ſub Partus appropinquationem Febre vel continua vel intermittente laborant, doloribus plerumque ita afficiuntur, ut parturire videantur; Sanguis enim in Uteri & *Placentæ* vaſculis, Humoresque quibus Infans circumcluditur, Ardore quem Febris *Exacerbationes* afferunt admodum rareſiunt, Membranas diſtendunt & inquietudinem Infanti inferunt, unde Dolores, iis quos parturientes patiuntur ſimillimos excitantur. Obſtetrices autem cæterique Obſtetricium exercentes, cum veros inſtantis Partus Dolores adeſſe credant, hos ſæpe proritant & Partum maturare ſtudent; quod ſi jam ingraveſcente Febre, & Vaſculis circa Mulieris genitalia ſupra modum diſtentis efficiant, Mors ſæpe & Matrem & Infantem ſimul obruit.

Illi vero, ſi ſibi, & ægrotanti ſic conſulerent, ut prudentes decet, peritum aliquem Medicum, qui rebus hujusmodi dubiis intereſſet, accerſirent, ut illius opera ſolerti cauſis horum fallacium & periculoſorum Dolorum ſublatis, enixus ſuo tempore accedat, & Partus feliciter conficiatur; Intereſſe *omnium* etiam mihi videtur, ut caveatur, ne Obſtetricibus iisve, qui imperiti rei medicæ obſtetricio dant operam, in rebus arduis, negotium omnino committatur: Admonent enim puerperarum crebræ mortes, quanto periculo temerariis manibus traduntur, & quam neceſſaria ſit Medicinæ ſcientia, ſiquando diverſis cauſis, geſtationi non cognatis obſtetricium implicetur, quarum periculo occurrere omnino medicorum eſt: Neque vero prius occaſionem hanc, unde natus eſt hic ſermo, poſſum dimittere, quam Obſtetricaſtris illis (ut ita dicam) etiam atque etiam ſuaſerim, ne ſe ſolos, tantis Periculis opponere præfidenter audeant, quin Medici alicujus periti conſilio adhibito quam cautiſſime agant, ut non ſolum vitam, ſed Incolumitatem puerperæ conſervent. Nam magna licet ſcioli de ſe ſuisque dotibus temere ſperare ſoleant, haud facile quisquam evadit Medicus, & nemo unquam repente fuit peritiſſimus; multa certe prius ſunt diſcenda, multa prius perſcrutanda, quam ad Medicæ Artis Prudentiam perveniri poſſit: ſi igitur iſti rem æquo animo perpenderent, neceſſe eſſet fateantur ſummæ eſſe temeritatis,

tatis, summæ audaciæ, inauspicatas manus duplici, & matris & infantis vitæ discrimini immiscere.

Sicubi vero nullus sit, in propinquo medicus, sua cuique utendum est facultate, & pro virili agendum; quo parcius tamen, eo plerumque tutius: nam mea quidem sententia, satius est ut naturæ permittatur se ipsam expedire, quam ut improbo perturbetur officio, quo, concitatis doloribus præmaturus partus urgeatur. Siquidem inter febrem partus retardandus est, nedum incitandus aut etiam capessendus, nisi convulsiones gravissimæ, vel immodica profluvia id suadeant, ne ipso facto infans pereat & mater haud ita multo post: Nam ut *Hippocrates* recte dicit, „Si mulier „utero gestans morbum habuerit non cognatum, in puerperii „purgatione perit.

APHORISMI.— *Plerique fœminarum morbi ex officio uteri male præstito oriuntur.*

Alia curatio morborum mulieribus gravidis, alia non gravidis, conveniat.

Longe periculosissimi sunt morbi fœminis utero gestantibus, quoniam ea remedia, quibus fœtu vacuæ sanari solent, adhiberi non debent.

Si mulier gravida ita morbo aliquo laborat, ut operatione chirurgica insigniori opus sit, scilicet e calculo in vesica, fistula in ano, vel quovis alio hujusmodi operæ pretium erit, (modo res sinat) operationem, non nisi post Partum perfecisse.

Mulieres utero gestantes, plerumque ob suppressionem menstruorum ægrotant, contra vero cætera Anima-

APHORISMI. — *Animalia, quippe quæ non menſtrualia ſint, bona valetudine toto geſtationis tempore frui videntur.*

In omnibus mulierum gravidarum morbis, dum morbi acerbitate magis laborat natura, quam ut evacuationi lochiorum, quæ fœtus eductionem ſequi debent, ſervire poſſit, ſummopere partum prævenire convenit.

Cortex Peruvianus non minus tuto Gravidis, quam quibusvis aliis, in medelam febris dari poteſt.

Morbos, quos ſecum attulit Prægnatio, Partus plerumque adimit, ii vero, qui nullam habent cum Prægnatione Cognationem, poſt Partum graviores ſolent fieri.

Mulieribus infirmis maximeque morbis obnoxiis, Liberos valde ſanos nonnunquam peperiſſe, contingit.

Fluxus menſtrualis quibusdam mulieribus primis utero gerendi menſibus eveniens, debito tempore menſtruorum contingit, adhibitaque cura impune.

Mulieres, quæ abortum faciunt aut pariunt, dum febre continua afficiuntur, maximo Vitæ periculo laborant iſtæ præſertim quarum Febri adſit Fluxio in Pulmones & Aſthmaticæ ſunt.

Fluxus

Fluxus Sanguinis ab Utero.

- Quomodo a Fluxu menſtruo dignoſcendus?
- Signa
  - Os Tincæ apertum.
  - Dolor plerumque præcedens.
  - Violentia quædam præcedens.
  - Subito copioſe effertur.
  - Continuo rivo defluit.
- Effectus
  - Abortio.
  - Mors, ab inanitione.
- Curatio
  - Quiete.
  - Abſtinentia a
    - Venere.
    - Irritantibus.
    - Calefacientibus.
  - Miſſione Sanguinis.
  - Adſtringentibus actu frigidis.
  - Fœtus Eductione.

APHORISMI.— *Mulieres, quibus Sanguis uterinus in primis geſtandi menſibus profluit, Sanguinis quantitatem modicam e Brachio amittant, ſimul & quieſcant, omnino non coeant.*

Profluvia vero immodica, quæ mulieribus gravidis nonnunquam accidunt, ex abrupta Placenta plerumque oriuntur, neque ceſſant, niſi poſt Partum, & quo propius ad Finem Termini accedunt, eo periculoſius habentur hujusmodi Profluvia, quibus ſi crebræ Animi defectiones adſint, mortem ſæpenumero Parenti & Infanti afferunt.

Hæc autem, etiamſi copioſa Profluvia, in menſe

tertio vel ſecundo, impune plerumque accidunt, haud ita tamen in duobus poſtremis.

In Profluviis immodicis ubi res poſtulat ut educatur Fœtus, multo majore diſcrimine laborant illæ mulieres, quibus Os Tincæ craſſius & durius eſt, quam illæ, quibus tenuius & mollius eſt.

Profluvia immodica una cum Convulſionibus in mulieribus prægnantibus plerumque ſunt Lethalia.

Venæſectio in Brachio perquam neceſſaria ad conſervandas mulieres profluviis immodicis obnoxias; in modicis etiam profluviis multum prodeſſe poterit, fugienda nihilominus inter immodica profluvia.

Ut ex Utero, totius Corporis Plenitudo emittitur, Injectiones adſtringentes adhiberi non debent, niſi profluvium nimis copioſum poſtulet.

Placenta in Oſtio apparente, immodici profluvii cauſa eſt, & ſæpe mortem Puerperæ & Infanti affert, niſi maturatus Partus præveniat.

In quovis prægnationis intervallo, ſi ab immodicis profluviis ſæpius animo deficiat mulier, Eductio Fœtus unicum eſt remedium ad conſervandum & matrem & infantem.

Si parturientis immodica ſint profluvia, membranæ quam citiſſime rumpendæ ſunt, cave tamen ne membranas attrahas, ne abrupta placenta, adaugeat profluvia.

APHO-

APHORISMI. — *Licet Fœtus eductio præſentiſſimum ſit remedium in profluviis immodicis, parum ſæpe prodeſt, quum ſerius adhibetur.*

Si ſanguis uterinus mulieri gravidæ ex uteri fundo profluit, abortio nunquam non ſequitur, ſi vero ex Uteri collo, remedii ſpes reſtat, utque certior fias unde eveniat, obſervandum eſt, an os tincæ ſit apertum an clauſum.

Animi Deliquia crebra, Aurium tinnitus, oculorum bebetudo, vel caligo, mortem propinquam denotant, cum ex immodicis profluviis oriuntur in mulieribus, quarum ſextus prægnationis menſis præteriit; præcipue ſi ictus, vel quodvis aliud infortunium, ſit profluvii cauſa.

Emiſſio Fœtus	Effluxio Expulſio Partus	Quid?

Abortio

- Definitio —— Quæ?
- Causa proxima & semper conjuncta —— Quæ?
- Partes affectæ seu Situs?
- Causæ { externæ / internæ } ratione { Plethoræ / Fœtus / Uteri / Matris Morborum / Tumorum / Ulcerum & similium } { futuræ / præsentis } Quæ?
- Viæ & Meatus, per quos Malum progreditur — Quales?
- Signa diagnostica inseparabilia seu pathognomonica, a quibus Indicationes curativæ sumi semper debent ——— { Quæ? / Quare? }
- Symptomata plerumque concomitantia, Qualia? earumque accurata Distinctio — Quare?
- Indicationes curativæ seu præservativæ — Quales?
- Prognostica — Quæ?
- Methodus medendi seu potius præservandi { extra Graviditatem / in Graviditate } ratione { sex rerum nonnaturalium. / Fœtus. / Matris Morborum. / Uteri. / Tumorum. / Ulcerum similiumque. }

Præmatura

Præmatura Fœtus Exclusio—Quid?

Per Partum immaturum intelligo talem, quo *humanum aliquod Corpus nascitur*, magnum, parvum, vivum, mortuum, non autem, quem quidam *Abortum* vocant, in quo Membra humana nondum distincta apparent, sed Fœmina vere prægnans si aut longe aut breui *ante septimum Mensem* Fœtum emittat vel minimum, is mihi dicitur Partus præmaturus sive abortus.

Quomodo educendus sit Fœtus?—

Ore Uteri amplificato, Membrana, si obvia sit, Digitis laceranda est, & in ruptam istam Membranam Manus quamprimum immittenda est, usque ad Pedes Infantis, qui (nisi prævii se offerant) suo loco quærendi, nec ullum aliud Infantis Membrum apprehendendum sive in Ostium primo producendum est, etiamsi ipsum Caput prævium sese offerat, gravida enim quum sit infirma, & plerumque pariendi Doloribus destituatur, Fætus Exclusio nequaquam Naturæ committenda est.

APHORISMI.—

In Plethora Vena secta Abortus præcavetur in Gravidis, parcius vero & in primis præsertim Mensibus, vicibus iteratis, & quasi per Anticipationem, paucis Diebus a tempore usitato menstruandi.

In Cacochymia, Purgatione blanda frequenter iterata, mediis præsertim mensibus gestationis, usui aliquando est.

Mulieri Uterum gerenti Vena secta Abortionem facit, id vero potissimum, si Fœtus grandior fuerit.

Uterum gerentibus medicamenta purgantia sunt exbi-

APHORISMI.—*exhibenda, ſi Humor impetu fertur ad Excretionem, quarto menſe & ad ſeptimum usque his tamen minus.*

In minoribus autem & gravioribus Fœtibus, ſubtimide ſe gerere oportet.

Si a Cauſis externis violentioribus, puta Ictu, vel Caſu, & ſimilibus vehemens Dolor & Perturbatio in gravida excitantur; ſtatim, vel ſaltem eodem Die ſequitur Abortus.

Si vero minor fuerit vis cauſæ externæ; ad tertium Diem, Aborſum differri poſſe, quo elapſo, ceſſat Aborſus Periculum. Quare? Remedium — Quid?

Si poſt Lumbagines graves inter geſtandum Utero, Excretiones inuſitatæ ex Utero proveniant, Periculum Abortionis ſummum mulieri imminet, præſertim ſi Excretiones ſanguine inficiantur.

Periculo multo majore laborat Fœmina, quæ abortionem facit, quam quæ debito tempore parturit.

Fluxio Sanguinis immodica Abortionis plerumque Comes eſt.

Infans abortivus in ipſa abjectione perit, vel paulo poſt.

Quanto magis ſubitaneus eſt Aborſus, præſertim a Cauſa aliqua violenta, eo difficilior Placentæ extractio.

Quæ

APHORISMI. — *Quæ statis temporibus abortiunt, Uterum habent prædurum vel prælanguidum.*

Si mulier sæpius Abortum facit, & eodem tempore semper, ut tertio, quarto vel quinto mense, ab Uteri angustia accidit, quæ augescentem Fœtum amplius continere non potest.

Abortum faciunt Mulieres, quæ Uteros habent flatuosos, densos vel parvos.

Quæcunque mediocriter Corpora habentes, secundo aut tertio mense, abortiunt, sine causa manifesta, iis Acetabula Uteri plena mucoris sunt, & non possunt propter Pondus Fœtum continere, sed disrumpuntur.

Abortio sive Partus naturalis continget, a Mole nimia, Pondere & Morsu.

Mulieri Utero gerenti si crebra, & inanis desidendi voluntas (Tenesmum dicunt) accesserit, Abortum facit; idem de Dysenteria quoque verum est.

Mulieri Utero gerenti si Alvus multum fluat, Periculum est, ne abortiat.

Quæcunque Utero gerentes Febribus detinentur, & vehementer extenuantur citra manifestam causam, eo difficulter & cum Periculo pariunt, aut in Abortionis Periculum incidunt.

Si Mulieri Utero gerenti, Mammæ subito extenuentur, Abortus sequitur.

Quæ

 Quæ præter naturam tenues Utero gerunt, abortiunt, donec pleniores evadunt.

Aborsus periculosior est sexto, septimo & octavo mense.

Fœminæ, quæ laxiorem & humidiorem Uterum habent, sine noxa, ut plurimum abortiunt, primis potissimum mensibus; quia partes istæ facile cedunt, unde minor sequitur molestia.

Dolores frequentes, & fere continui, Renes & Lumbos excruciantes & qui versus Pubem & os Sacrum exporrigantur cum quodam ex Utero egerendi conatu, indicant abortum imminentem, mulieri utero gerenti.

Ni mala urgeant Symptomata, omnis Aborsus seu Partus Naturæ committatur; Aquis vero non formatis prohibendus est Partus.

Dolores absque Aquis formatis, Enemate emollienti & carminativo, sæpe sedantur.

Hæmorrhagiæ insignes Utero gerenti supervenientes, ad quas Syncope, Deliria, Inflammatio & Convulsiones sequuntur, mortem inferre solent.

Mulierem Utero gerentem morbo quopiam acuto corripi, malum.

Mulieri uterum gerenti, si Lac copiosum e mammis effluat, Fœtum imbecillem indicat: Quod si solidæ mammæ fuerint valentiorem Fœtum significant.

Quæ

APHORISMI.— *Quæ Fœtus corruptura sunt, iis Mammæ extenuantur.*

Quod si duræ evadunt, Dolor erit vel in Mammis, vel in Coxis, vel in Oculis, vel in Genibus, neque Fœtum corrumpunt.

Si Mulieri Utero gerenti Purgationes eant, Fœtus ut bene valeat fieri non potest, præsertim in ultimis Mensibus.

Novæ nuptæ Uteri perturbatione orta ex Coitu nimis fervido, & frequentius æquo petito, non raro abortiunt.

Decies tot Abortiones intra duos vel tres primos Gestationis Menses fieri solent, quot fiunt postea, utilius est ergo præcautionis causa intra duos primos Menses quam post dimidium termini exactum ut plerique suadent, mulieri ademisse Sanguinem.

Sunt & Mulieres, quæ ut facile concipiunt ita ad Abortionem, nulla manifesta causa proclives sunt.

Superabundantia Sanguinis Conceptum sæpe recentem perdit, & Abortionem infert.

Perturbationes Animi violentæ ad Abortionem Mulieres sæpe impellunt, Timor præsertim subitus & Ira repentina.

Emissio Aquæ Cruore tinctæ ex Utero Mulieris gravidæ, Abortionis est plerumque præcursor.

L *Mulier*

APHORISMI. — *Mulier, quæ Abortum fecit* SECUNDAS *difficilius dimittit, quam quæ ſuo tempore peperit.*

Mulieres, quæ Variolis laborantes abortiunt, non ita multo poſt plerumque moriuntur.

Inter abortiendum ante quartum vel quintum Geſtationis Menſem, non eſt, cur ſollicitus ſis de Fœtus poſitione, quem, præ ejus exiguitate, Natura nullo negotio abjectura ſit, qualiscunque Poſitio contigerit.

Cum in Abortibus intra duos vel tres primos Geſtationis Menſes, factis, Uterus ad menſuram Fœtus tantum aperiatur, non raro fit ut Placenta, ampliorem tunc temporis modum ſortita, diutius in Utero retineatur.

Fœtus magnitudo mortui in Abortiis non ſemper ea eſt quam ex Geſtationis intervallo in quo abjiciuntur expectare licet, quippe, magnitudinem ſemper eandem habet ad quam moriens fuit provectus.

Mulieres ad Abortum procliviores, oportet, ut coitum fugiant 5 vel 6 Menſes, & cum primum ſe concepiſſe perceperint, ut quam maxime quieſcant.

Placentæ ſcirrhoſæ ſæpe Abortionem inferunt, cum jam grandior factus eſt Fœtus, iſtiusmodi enim Placentæ obſunt, quo minus Alimenti ſatis idonei ſubminiſtretur.

Infantes præmaturo Partu editi, etſi vivant, raro vocem exprimunt ante finitum tertium Menſem,

APHORISMI. — *sem, cum nondum valeant Pulmones ad vagitus expresso aere exciendos.*

Abortus, quos ipsæ Mulieres sibi excitant, multo majore fiunt Vitæ periculo, quam qui nulla ministrante violentiâ sponte fiunt.

Quibusdam Mulierculis tenera adeo debilisque est suarum Partium compages, ut vel levissima Causa ut puta, Brachio inconsultius extenso, Abortum faciant.

Sæpenumero inveniuntur Mulieres, quæ primis Gestationis Mensibus Abortum faciant, ex sola temperie sanguinea.

Ut violentior aut mitior est Causa ita majus vel minus Periculum Abortus afferunt, sive ex Medicamentis abortivis, sive ab externa Injuria, oriantur.

Non potest fieri, ut Mulier, abjecto gemellorum altero, ad justum terminum alterum gestet.

De Puerperis earumque Morbis.

- Post Partum agenda.
  - Placenta seu secundæ
    - Extrahenda.
    - naturaliter quomodo expellatur.
    - Retentæ
      - Signa
        - Dolores quasi parturientium.
        - Gravitas in Utero.
        - Sanguinis Profluvium.
      - Effectus
        - Sanguinis Fluxus lethalis.
        - Gangræna.
      - Expulsio promovenda
        - Manu
        - Injectionibus.
        - Enematibus.
        - Qualibus?

APHOR. *Placentæ crassiores, duræ præsertim & scirrhosæ multo majore negotio, quam tenuiores & molliores extrahuntur.*

Color sæpe & substantia Placentæ, non vana dant Indicia Valetudinis Puerperæ.

Placenta in Utero relicta post præmature abjectum Partum, si non satis pateat Os Uteri, ut Manu sine injuria extrahatur, minus Periculi futurum est, si Naturæ committatur Expulsio.

Placenta sæpe non tam ex adhæsione ad Uterum, quam ex Ore Uteri contracto ægre extrahitur.

Multo tutius est Placentam Manu caute educere, quam Catharcticis & Diureticis medicamentis expellere.

Perperam agunt illi, qui aliquamdiu post Partum Mulierem dormire vetant, nihil enim somno, (quem ipsa Natura suadet) præsentius est ad reficiendas vires, & ad deleniendas Perturbationes Puerperii Doloribus concitatas.

Pudenda Mulierum nullis adstringentibus lavanda sunt intra quindecim continuos post Partum Dies.

Ventres Mulierum a Partu, dum LOCHIA *defluunt, leniter admodum fasciari debent.*

Caven-

Post Partum agenda.
- Cavendum, ne frigido lædatur Uterus.
- Labiis applicentur
  - Emollientia.
  - Leniter discutientia.
- Lac
  - alliciendum
    - Calore / Oleosis — cum Suctu.
  - avertendum
    - Discutientibus.
    - Adstringentibus.
    - Enemate repetito.
- Enema alternis Diebus injiciendum. Unde?
- Conservanda sunt Lochia.

Usus & Abusus vesicantium in medelam Febrium Puerperarum, Quæ?

De Venæsectione puerperarum Cautiones.

Lochia.
- Quid?
- Duratio? ad Dies quindecim plus minus.
- Bonorum Signa
  - Color gradatim mutatus.
  - Consistentia æqualis.
  - Nullus Fœtor.
  - Quotidiana diminutio.
- Nimiorum Causæ
  - Vasorum apertio nimia seu laceratio.
  - Sanguinis
    - copia.
    - tenuitas.
    - acrimonia.
- Nimiorum Effectus
  - Syncope.
  - Convulsiones.
  - Pallor Vultus.
  - Debilitas.
  - Crurum Tumor.
- Curatio
  - Manu removenda sunt Sanguinis Coagula, &c.
  - Victus ratione.
  - Quiete.
  - Sanguinis missione paulatim, & per intervalla.
  - Fotibus ex oxycrato, &c.

- Lochia Suppresſorum
  - Cauſæ
    - Uteri Inflammatio.
    - Alvi Fluxus.
    - Animus depreſſus.
    - Adſtringentium Uſus.
  - Sympto-mata
    - Febris
    - Dolor
      - Capitis.
      - Mammarum.
      - Renum.
      - Lumborum.
      - Uteri.
    - Ventris Tumor.
    - Spiritus Difficultas.
    - Cordis Palpitatio.
    - Syncope.
    - Convulſiones.
    - Delirium.
  - Curatio
    - Enemate.
    - Venæſectione.
    - Salibus aperientibus.
    - Paregoricis.
  - Effectus
    - Sphacelus Uteri.
    - Mors.

APHORISMI.— *Sanguis uterinus, qui ex continenti Partum ſequitur, vermilium colore refert & brevi grumeſcit, reliquo Corporis Sanguini nequaquam abſimilis.*

Errant ſane, qui Lac Mammarum per Uterum Puerperarum dimitti credunt, cum nullum ſit vaſculum, qui deduci queat.

Is erit Lochiorum Modus, qui Infantis, utrunque fuerit ſive ſuo tempore, ſive præmature editus, ſive Mas, ſive Fœmina.

Coeuntes cito nimium a Partu Mulieres ſibi Lochiorum Tempus producunt, Uteri continuata Fluxione, ex Irritatione Partium.

Lochiis

APHORISMI.— *Lochiis derepente & omnino suppressis in primis a Partu Diebus, maxime periclitantur Fæminæ nisi quamprimum aliquod Remedium adhibeatur, Humores enim in vasculis repressi, Inflammationem Uteri aliaque multa mala inferunt.*

Suppressio Lochiorum, quæ Partum sequi debent, plus habet incommodi, quam Mensium intermissio.

Si suppressis Lochiis inflammetur Uterus, e Brachio, potius quam e Pede, mittatur Sanguis.

Animi angores, Mulieribus nunquam magis quam in Puerperio obsunt, tum enim impedimento sunt, quo minus effluant Lochia.

Mulieres, quæ prægrandes Infantes enixæ sunt, sæpe continuo post Partum Profluvio Sanguinis laborant, quia Placentæ grandiores ad grandiores attinent Infantes, quorum vasa perinde atque Uteri vasa, perampla sunt.

Mulieres, quæ post Partum immodica profluvia solent pati, Sanguinem e Brachio amittere, bis terve inter Utero gestandum, semel etiam Partu appropinquante, debent.

Mulieres, quæ in Puerperio immodica passæ sunt profluvia, maximos Capitis Dolores, & Febriculositatem, complures Dies experiuntur, diu manet in Vultu pallor, Crura etiam non raro tumefacta sunt.

Mulieres, quibus in Puerperio immodica profluvia contigere, a Coitu per tres totos Menses abstinere debent, primisque post Partum menstruis in Lecto, quam maxime quiescere.

Dolores

- Dolores a Partu
  - Unde?
    - a Sanguinis
      - Copia.
      - Craſſitie.
      - Acrimonia.
    - a Flatibus.
    - ab Anguſtia Vaſorum.
    - a Frigore in Uterum ſuſcepto.
  - Curatio?
    - interna
      - ſanguinis
        - craſſitiem attenuantibus.
        - acrimoniam temperantibus
    - externa
      - Vaſa Uteri laxantibus.
      - Fotibus.
      - Emplaſtris umbilico applicitis.

APHORISMI. — *Mulieres ſecundis Doloribus a primo Partu minus quam a futuris ſunt obnoxiæ.*

Secundi Dolores, quos Mulieres patiuntur, e Grumis Sanguinis in Utero coagulatis, & poſt Partum retentis plerumque oriuntur.

- Mammarum Inflammatio
  - Unde?
    - ob Lactis Abundantiam
    - Concretionem, &c.
  - Curatio
    - Victu humectante refrigerante
    - Venæſectione
    - Blanda Purgatione
    - Cataplaſmatis, &c.

APHORISMI. — *Adſtringentia, quibus utuntur Puerperæ ſtudentes mammarum formam conſervare, cum lac infanti præbere nolunt, ibi tumores ſæpe moleſtas & apoſtemata, præcluſis humorum meatibus pariunt.*

Cum primum mammarum apoſtemata fuerint maturata ſatis, detur exitus humoribus, ne diutius æquo

APHORISMI.— *æquo retenti acescant, atque ipsas glandes, & lactis vascula corrodant.*

Tumores scirrhosi mammarum, lateri arctius adhærentes, in Cancros plerumque transeunt.

Contusiones } Unde? } Fomentatione.
Fissuræ } Curatio? } Emollientibus.

De Puerperarum Febribus.

Febres Puerperarum
- Febris Lactis peculiaris.
- Miliaris.
- Putrida.
- Tertiana.
- Continua & reliquæ.
  } Singularum Definitiones.
- Causa proxima Morbi & semper conjuncta — Quæ?
- Partes affectæ seu situs Morbi —— Quæ?
- Viæ & Meatus, per quos Malum progreditur — Quales?
- Signa diagnostica inseparabilia, seu Pathognomonica, a quibus Indicationes curativæ semper sumi debent } Quæ? Quare?
- Symptomata plerumque concomitantia—— Quæ? earumque accurata distinctio— Quare?
- Indicationes curativæ —— Quæ?
- Methodus medendi, seu Curatio —— Quæ?

Febris Lactis circa tertium aut quartum Puerperii Diem accidere solet, cum Lac in Mammis copiosius generari incipit, & inter triduum vel quatriduum, nempe circa nonum Diem plerumque Sudore solvitur; si vero Diaphoresis impeditur a frigore incaute admisso, illa Febris, quæ per

ſe ſalutaris erat, & paucis in Diebus ceſſatura, in Putridam periculoſam mutatur.

Febres putridæ Puerperiis ſupervenientes a tribus Cauſis oriuntur —— Quænam ſunt?

Victus in Febribus Puerperarum —— Qualis?

Quo tempore Sanguinis Miſſio tutius celebretur?

Cautiones quædam de ea re.

Quando exhibenda Purgatio? Cautiones.

In Alvi Fluxu, cum Lochiorum evacuatione conjuncto —— Cautiones Quædam.

Evacuatio Sanguinis inciſa vena miſſi, in iis Febribus curandis, quæ cæteris *Graviditatis* aut *Puerperii* ægrotationibus nonnunquam ſuperveniunt, plerumque neceſſaria eſt; hanc autem evacuationem ſimul & ſemel copioſe fieri debere inter iſtiusmodi Febres haud facile conceditur, cum per intercapedines æque utiliter & multo tutius Sanguis poteſt quaſi interciſe detrahi: Idque mihi in hac Urbe celeberrima late quadantenus Artem medicam exercenti, plus viginti annorum uſus comprobavit. Imo vero in quibuscunque Febribus, ſicut ego exiſtimo, cauto opus eſt maximo, ne copia ſanguinis larga uno tempore mittatur, quoniam effectus idem, ſi interpoſitis intervallis fiat, plerumque ſequatur, & iis incommodis, quæ temere effuſo ſanguine oriuntur, difficile ſit, mederi.

Sanguinis quidem miſſionem in omnibus febribus curandis præcipuum eſſe remedium, inter omnes convenit; quæ vero ut idoneo tempore & ad juſtam menſuram fiat (ratione habita & roboris ægrotantis & vis contractivæ vaſculorum,) limato opus eſt judicio: Experientia enim quotidiana docet, plurimum nunc boni nunc mali inde provenire, nec ubi profutura ſit ubi obfutura evacuatio ſatis ſemper conſtat. *Regulam* igitur *de venæſectione tuto peragenda*, quæ me nunquam fefellit, quamque ideo obſervatu digniſſimam cenſeo, (ſub dubiis præſertim *indicationibus*,) lubens impertiar.

Diminutio autem quantitatis ſanguinis, & *momenti* auctio præcipuos eſſe venæſectionis effectus, in confeſſo eſt; ſed ne ægrotantis vires

vires simul imminuantur cautio est, quod quidem futurum sit necne ante rem peractam dignoscere, is est nodus, quem nullus unquam Auctor, quem mihi legisse contigit, expedivit. Atqui si ex misso sanguine ægrotanti vires defecerint, & sanguinis adaucta fuerit copia, quæ imminui debuerat, (idque non raro fit) maxima sequentur incommoda, & parum valebunt *potiones cardiacæ*, ad vires, intempestive effuso sanguine, reficiendas.

Bellinus abunde satis demonstravit *momentum* sanguinis per venæsectionem & augeri & diminui posse, causasque utriusque effectus addidit. Docetque idem præsentes ægrotantis vires, sive quantitatem sive qualitatem sanguinis respicias, esse considerandas, nullibi tamen (quod ego sciam,) in hac re judicandi methodum plane tradit.

Methodus autem, quam unice certam inveni, & quam iis qui præceptis se meis tradiderint commendo hæc est. Quandocunque sanguinem mitti jusseris, (in rebus præsertim dubiis,) digito ægrotantis venæ continuo ab incisa vena admoto observandum fortiores an languidiores, (effluente sanguine,) fiant ictûs, (idque ex sola uncia permissa observatione sedula dignoscatur;) si fortiores fiunt ictus, tuto potes pergere; sin minus, vel si languidiores fiunt, incommodis afficietur maximis ægrotans, nisi statim desinatur: Nam cum cor detracto sanguine debilitatum ad *Momentum* sanguinis sustentandum minus sufficiat, residui sanguinis *lentor* augebitur, & *secretiones* impedientur, quæ sanguinis *Quantitati* incrementum, *Qualitati* vitium, (cum omnino aliud desideretur scilicet, ut diminuta quantitate emendetur qualitas,) non sine summo ægrotantis damno ferent. Hanc igitur Regulam, quam solam esse certam affirmare ausim, & cujus præstantiam experientia probavit multa, non possum non vehementer tanquam fidam ducem commendare, quotiescunque res in dubio fuerit; eamque multo utiliorem inventum iri, quam primo crederetur persuasum habeo: Illud autem certo scio, mihi maximo semper usui fuisse in opera ægrotantibus præstanda: Siquando etenim in ambiguo sit an venæ sectionem indicationes postulent, hac adhibita regula, tuto tentari potest, forsan ad ægrotantis commodum; certe sine ullo periculo, cum nunquam, si

vel

vel leviſſimæ adſint *indicationes* venæſectione opus eſſe, ſit cur ex uncia ſanguinis unica detracta damnum aliquod timeatur.

Quoniam igitur non parum refert impune aliquid poſſe in rebus dubiis experiri, idque non ſine ſpe ægrotanti fore remedio, hanc utilem *cautionem* minime fore neglectam confido: Præſertim cum in omnibus tam *acutis* quam *chronicis* morbis, venæſectionis conſequentia ſint incerta, & ea eſſe poſſunt, quæ minime vellemus: Et cum *vis contractiva* vaſculorum ſemper, ante miſſum ſanguinem, & inter ambiguas *indicationes* præcipue, perpendi debet, hac regula, quam tradidi, qui ſemper fuerit uſus, & ægrotantis ſaluti & opinioni ſuæ optime conſuluerit.

De Uteri Deſcenſu, Inflammatione, Scirrho & Cancere.

- Deſcenſus Uteri.
  - Symptomata
    - Dolor
      - Renum.
      - Lumborum.
      - Uteri.
    - Gravitas in Pelve.
    - Urinæ ſuppreſſio.
  - Curatio
    - Evacuatione Abdominis.
    - Situ idoneo.
    - Venæſectione.
    - Fomentatione.
    - Reductione.
    - Peſſario.
    - Adſtringentibus Topicis.

APHORISMI. — *Deſcenſus Uteri, ex Puerperio difficili frequentius fiunt.*

Uterus ita totaliter inverſus, ut reduci nequeat, ſi eo ipſo quo contingit die, Mulierem non interimat, nunquam non Mortem ob continuam ſanguinis fluxionem, tandem adfert.

Mulier,

APHORISMI.— *Mulier, cui descensus Uteri est, nulla ventris ligatura uti, nullum onus gravius gestare aut tollere debet; si autem descensus sit diutinus, pessarium adhibeat.*

Uteri Inflammatio
- Signa
  - Uterus
    - Tumidus.
    - Dolens.
    - Gravis.
    - Tensus.
  - Dolor ab expulsa
    - Urina
    - Alvo
    - } Auctus.
  - Febris vehemens.
  - Spirandi Difficultas.
  - Singultus.
  - Vomitus.
  - Convulsio.
- Effectus
  - Abscessus.
  - Scirrhus.
  - Cancer.
  - Sphacelus.
  - } Mors.
- Curatio
  - Venæsectione repetita.
  - Diæta refrigerante.
  - Enemate.
  - Injectione
    - emolliente.
    - anodyna.

APHORISMI.— *Inflammatio uteri multum habet periculi, tum autem maxime cum mulieri in primis a difficili Partu diebus accidit.*

Inflammato utero Catharctica nunquam non nocent.

APHORISMI.— *Singultus, Vomitus, Convulsio, Delirium, Venter supra modum distentus, Puerperæ, cui inflammatur uterus, repentinam mortem portendunt.*

Inflammato Utero adeo coarctatur os tincæ, ut, si quid alieni inhæreat, nec expelli, nec extrabi possit.

Uteri Scirrhus.
- Signa
  - Os Uteri
    - majus.
    - brevius.
    - magis inæquale.
    - durius.
  - Uteri moles aucta.
  - Gravitas in Pelve.
  - Urinæ Incontinentia.
  - Dolor
    - Renum;
    - Inguinis;
    - Femorum;
    - Qualis?
- Curatio
  - Refrigerantibus Evacuationibus.
  - Chalybeatis.

APHORISMI.— *Scirrhus in utero malum est pertinacissimum, & plura sæpe secum affert, quæ Morte demum desinunt, quia præ tumore, supervacuis humoribus liber exitus non datur.*

Catharctica efficaciora, si Uterus Scirrho afficitur, nocent.

APHO-

APHORISMI. — *Scirrhus in Utero, in carcinoma immedicabile, ſæpe tranſit.*

Scirrhus in Utero, Mulierem ſterilem & valetudinariam, per totum Vitæ reliquum tempus reddit.

Tumores alterum uteri latus juxta Inguen, aliquando poſt puerperium dolore afficientes, ægre nec ſine prolixa curatione ſanantur; Qui ſi forte ſuppurati eruperint, Mulieris Vita periclitatur.

- Cancer Uteri
  - Signa
    - Scirrhi Signa.
    - Dolor in Utero pungens.
    - Sanies
      - Seroſa.
      - Fætida.
      - Nigra.
      - Cruenta.
    - Fluxus Sanguinis
      - ſinceri.
      - coagulati.
    - Ulcus in Ore Tincæ
      - ſordidum.
      - inæquale.
    - Dolor ab expulſa { Urina / Alvo } auctus.
  - Effectus? Hæmorrhagia lethalis.
  - Curatio? tota palliativa
    - Refrigerantibus.
    - Emollientibus.
    - Lacteis.
    - Anodynis.

APHORISMI.— *Ulcera mala Corporis temperie orta quæ ipſum Uterum, vel ejus Orificium afficiunt, in* Cancros *immedicabiles nunquam non tranſeunt.*

Cancer uterinus poſt annos aliquot extremos inter angores & cruciatus protractos, quamcunque affecerit, miſere tandem perdit.

Mulieres circiter annum ætatis quadrageſimum vel quadrageſimum octavum, Cancris magis ſunt obnoxiæ, quam antea, tum enim earum menſtrua aut omnino ceſſant, aut juſtis intervallis non fluunt.

Carcinomata vel præcedunt, vel ſequuntur Profluvia ſanguinis, quæ ſi mulieri ſexagenariæ, quam menſtrua jamdudum deſeruere, contigerint, mortemque tandem inferunt.

Mulieres Coitus expertes, rariſſime cancris uterinis afficiuntur.

De Morbis Infantium recens natorum, nec non Puerorum.

Morbi Infantium:
- Contuſiones.
- Imbecillitas.
- Suturæ nimis apertæ.
- Ani Clauſura.
- —— Prolapſus.

- Cauſa?
- Effectus?
- Curatio?
- Quæ?

Tormi-

Morbi Infantium

- Tormina Ventris.
- Inflammatio / Protuberantia } Umbilicalis.
- Femoris Inflammatio.
- Aphthæ.
- Diarrhæa.
- Vomitio.
- Excoriatio.
- Exomphalos.
- Lues Venera.
- Hydrocephalos.
- Strabiſmus.
- Tuſſis.
- Tuſſis convulſiva.
- Pavores.
- Dolor / Humiditas } Aurium.
- Putrilago Ventriculi.
- Dentitio duplex.
- Convulſio.
- Vigiliæ.
- Lumbrici.
- Atrophia verminoſa.
- Urinæ Incontinentia.
- Tonſillarum Inflammatio.
- Scabies.
- Pruritus.
- Rachitis.
- Fiſſura Labiorum.
- Ranula.
- Teneſmus.
- Calculus.
- Perniones.
- Macies.
- Coma.

} Cauſſa? Effectus? Curatio? Quæ?

Febres Infantium & Puerorum

- Continuæ.
- Intermittentes.
- Scarlatinæ.
- Hecticæ.
- Varioloſæ.
- Morbilloſæ.
- Dentitione ortæ.
- Verminoſæ & ſimilia.

Singularum Definitiones?

Partes affectæ ſeu Situs?
Cauſa proxima & ſemper concomitans?
Viæ & Meatus per quos malum progreditur?
Signa Diagnoſtica inſeperabilia ſeu Pathognomonica? a quibus Indicationes Curativæ ſemper ſumi debent?
Symptomata plerumque concomitantia? earumque accurata Diſtinctio?
Indicationes Curativæ?
Prognoſtica?
Methodus medendi?
Cavenda?

Regimen recens Natorum?
De Nutrice eligenda Cautiones?
Lac vitioſum — unde? Rectificatio — Quæ?
Morborum Infantilium Cauſa?
Indicatio — Curativa, Quotuplex? — Qualis?
In Curatione Febrium tenellorum prima Indicatio — Quæ?
Puerorum paulo provectiorum Tractatio — Quæ?

Cautiones quædam in medelam Morborum Infantium de

- Purgatione.
- Venæſectione.
- Epiſpaſticis.
- Narcoticis.
- Cardiacis.
- Emeticis.

Sym-

Symptomata universa Morbillorum tenellorum omnium — unde?

In medelam Dentitionis difficilis } Cautiones?
Diarrhææ Infantum

Infantes Aphthis producendis proclives unde? Curatio?
An quæ specifice conveniunt Infantum Torminibus?
In Vomitu pertinaci a Lacte vitioso pendente, Quæ prosint?
In intervallis Convulsionum Infantum quæ sunt necessaria?
In earum Paroxysmis quæ nocent?
Quæ in Convulsionibus vehementissimis magis prosunt?
Frigus ab Infantibus facile susceptum, unde? Curatio?
Nutricis Lac nimis crassum, unde? Curatio?
Hæc Crassities Lactis plurimum nocet Infantibus — Quare?
An in ipsis Febribus purgandi sint Infantes?
In medelam Febrium omnium Cautiones quædam?
In medelam Variolarum & Morbillorum Cautiones?

APHORISMI. — *Infantes peramplis Capitibus enacti plerumque inter Dentitionem, Convulsionibus correpti, moriuntur.*

Infantes qui venereâ Lue imbuti nascantur, haud ita multò post decedunt.

Hæc eveniunt parvis, & recens natis pueris, serpentia Oris Ulcera, Aphthæ dictæ, Vomitiones Tusses, Vigiliæ, Pavores, circa Umbilicum Inflammationes, Aurium Humiditates.

Ad dentitionem vero progressis, Gingivarum stimulantes Prurigines, Febres, Convulsiones, Alvi profluvia, idque præcipue cum Caninos Dentes emittere cæperint, & iis, qui maxime crassi sunt, & Alvos duras habent.

APHORISMI. — *At iis paulum Ætate progressis, Tonsillarum Inflammationem, Vertebræ quæ ad Occipitium est interiorem in partem Impulsiones, crebræ anhelationes, Calculi, Lumbrici rotundi, alii tenues, & minuti, in recto intestino orti, Ascarides dicti, Satyriasmi, Strumæ, & alia Tubercula, præcipue vero prædicta.*

Adhuc autem ætate provectioribus, & ad pubertatem progressis, ex iis multa, et Febres diuturnæ magis, & Sanguinis ex Naribus Profluvia.

F I N I S.

N. F.

PHILIPPI ADOLPHI BOEHMERI
DISQVISITIONES THEORETICO-PRACTICAE,

QVARVM

PRIMA

DE

SITV VTERI GRAVIDI FOETVSQVE A SEDE PLACENTAE IN VTERO PER REGVLAS MECHANISMI DEDVCENDO AGIT,

ALTERA VERO

PRAESTANTIAM ET VSVM FORCIPIS ANGLICANAE IN PARTV DIFFICILI, EX SITV CAPITIS OBLIQVO, INTRA OSSA PVBIS IMMOBILITER HAERENTIS,

COMMENDAT.

PHILIPPI ADOLPHI BOEHMERI
DISQVISITIO PRIMA
DE SITV VTERI GRAVIDI
FOETVSQVE A SEDE PLACENTAE IN VTERO PER REGVLAS MECHANISMI DEDVCENDO.

---

§. I.

PLacenta ſive corpus vaſculoſum, rotundum fere (a), arteriis quam plurimis veniſque nec non ductibus lymphaticis (b) inſtructum, membranis fœtum involventibus circumdatur. Externa, χορίον (c) dicta, ab utraque parte cingitur, qua utpote villoſa, vaſis ſanguiferis et lymphaticis turgente, in ſuperficie (d) convexa utero gra-

(a) *Celeber:* HEISTERVS *compend. anat. p. 108. figura,* inquit, eſt *orbiculata; & diametrum habet octo circiter novemque pollicum, craſſitiemque pollicis unius.*

(b) MORGAGNVS lymphatica vaſa in membrana externa vidit *Adverſ. IV.* eadem quoque MERYVS apud *la* MOTTE *Traité complet des accouchemens naturels non naturels & contre nature.*

(c) Χορίον vocatur vel a Χωρέω ſecedo, vel Χωρίον, quod anguſtum denotat locum, in quo fœtus ad ſtatum perfectionis usque naturaliter novem menſes habitat, vel ἀπὸ τοῦ Χοροῦ a coordinatione vaſorum uti fit in choro.

(d) Pro eo, ac plures nutriuntur fœtus, variat etiam numerus placentarum. Aliquando plures placentæ inter

gravido contigua eſt (e). Interna, quae Ἀμνίος (f) vocatur, tenuior, pellucida magis, priorique non adhæret ſolum, verum

inter ſe connatæ, ratione modi conjunctionis tamen diverſæ & figuræ irregularis ſunt. In connatis in utero fœtibus unica ſolet obſervari placenta, licet gemellorum raræ ſint in uno amnio obſervationes, quas v. g. referunt *E. N. C. Cent. I. & II. Obſ. 172.* MEMOIRES DE *l'* ACADEM. *des* SCIENC a. 1693. & *Illuſtris* HALLERVS *in erudita fœtus ad pectora connati deſcriptione* p. 2. Idem in gemellis in unum coalitis, contingente an. CIƆ IƆ CCXXXIX. Lutet. Pariſior. ejusmodi partu infelici, a nobis viſum fuit. *Cel.* quoque FRIEDIVS Argentorati in perpetuam rei memoriam conſervat effigiem ejusmodi fere gemellorum, quam TVLPIVS obſerv. medicis l. III. & XXXVIII. p. 247. ſeqq. depingit, *a ſuprema ſcilicet & anteriore thoracis regione ad umbilicum usque adverſa facie ſibimet unitarum, placenta, umbilico ejusque funiculo, hepate diaphragmate, pulmonibus & corde ſimplicibus donatarum, quas e matre* ANNA MARIA ELSASERN *per tres dies parturiente d.* XVIII. *Decembr.* anno CIƆ IƆ CCXXX, *pedibus, capite, dextro prius detruncato, manuali operatione extraxit:*

(e) Ἀμνιός Græcis idem eſt, quod latinis induſium, quia fœtum obvolvit; alii vocis originem ab ἀμνός agnus, ejusque mollitie deducunt. Sicuti vero naturaliter placenta, veteribus etiam hepar uterinum dicta, una cum membranis ſecundo poſt partum excludi ſolet; ita ſecundinarum quoque nomine venit, Gr. τὰ δεύτερα τὰ ὕςερα Germ. Die Nach-Geburth. Mutter-Kuchen Affter-Bürde vid. MAVRICEAV *Traité des maladies des femmes Groſſes* T. I. p. 248. *On apelle l' arrier faix parcequ' ordinairement il ſort apres l' enfant & qu' il eſt comme une autre faix a la femme.* Idem DEVENTERVS *l. c. p. 41.* nec non VIARDEL *obſervations ſur la practique des Accouchemens* p. 203.

(f) Placentæ cum utero fit cohæſio mediante chorio recte ita ſentientibus NOORTWYKIO, *la Motte* aliisque. In genere quidem ejus conjunctio HIPPOCRATI & GALENO jam nota, melius tamen perſpecta, ac perfectius modus cohæſionis a recentioribus traditus fuit.

verum continens quoque liquorem amnii, fœtum molliter excipit.

§. II.

Ex parte concava & media fere placentæ vaſa in truncum venoſum duasque arterias ſpiralibus contorſionibus una cum uracho progrediuntur ad fœtum, qui, teſte BOERHAAVIO, *dum exporrectus usque ad radicem placentæ, deſinit in veſicam ſingularem, figura ovalem, propriam a chorio amnioque diſtinctiſſimam, membrana conſtantem ſubtiliori, quam reliquæ duæ, ſitam inter placentam, chorio amnioque obductam, a Græcis* ἀλλαντοειδὴς (g) *nominatam.*

§. III.

fuit. Via enim datur arteriis minimis uterinis in venulas chorei & placentæ; hinc ſecundum obſervationes HOBOCKENI, MALPIGHII, DRELINCVRTII in parte fungoſa chorei vaſa minima & fibrillæ conſpici poſſunt, quæ radiculæ villoſæ chorei quoque dictæ, conſentiente BERGERO, vel ſinulos uteri ingrediuntur, vel ad mentem SANTORINI & GRAAFII a ſyphunculis ſeu vaſculis uterinis, ſanguinem menſtruum exhalantibus, aut poris eiusmodi humorem fundentibus recipiuntur.

(g) Οὐραχὸν in membranam deduci farciminalem, eundemque ſecundum RIDLEVM *obſ. med. pract. & phyſiolog.* aliosque pervium eſſe, teſtantur plurimi. Allegantur obſervationes urinæ per umbilicum redditæ TRANSACTION. PHILOS. ANGL. COMP. *T. IV. p. 96. act.* REG. SCIENT. PARISIENS. *ao. 1701. p. 24. E. N. C. cent. 17. obſ. 14. Cent. VIII. obſ. 35. Dec. I. a. 3. obſ. 208.* Quibus addo unicum teſtimonium D. NEVFVILLE qui *diſſert. medic. de allantoide* ∫. *IX. Hoc ipſo*, inquit, *anno egreg. Anatomes Prof.* ALBINVS *publice medicinæ ſtudioſis oſtendit urachum adulti 24 annorum, ad unius pollicis profunditatem pervium, per quem aqua ex veſica faciliter erumpebat.* Interim teſtantur plures v. g. DRE-

§. III.

Adhærent hae secundinæ naturaliter *uteri fundo*, qui liber ad omnes dimensiones expanditur, reliquisque uteri par-

LINCVRTIVS, NEEDHAMVS, BARTHOLINVS, RVYSCHIVS, NOORTWYK, GRAAFIVS se neque urachum pervium, neque viam ad farciminalem membranam in ipso umbilico invenire potuisse. Fugit enim urachus progressu oculos: hinc secundum Illustr. HALLERI, dexterrimi anatomici observationes urachum attenuari, findi, membranescere aliquoties præprimis præterito invenimus anno, quum privatissimas instituendi exercitationes, commodam sæpissime nacti sumus occasionem. Litem autem hic non movebimus, sed variis ex rationibus et observatis fidelissimorum autorum fere convicti, existentiam hujus membranæ non plane negamus, præprimis cum nobis exoptata diu occasio contigerit an. CIↃIↃCCXXXIX sub reditu itineris in Galliam aliasque peregrinas oras suscepti, Lugduni Batavorum membranæ huius præparationem in fœtu apud Celeb. ALBINVM conspicere, a quo ulteriorem figuræ explanationem, quam aeri incidendam curavit, ac operi magno Anatomico forsan iunget, expectat orbis eruditus. Idem præparatum privatim intuendum benigne communicavit laudatus vir LVDOVICO de NEVFVILLE, quod varias inter historias ita descripsit: *Erat allantois fœtus circiter VII. septimanarum laxe per tenues fibrosos nexus, intra amnion & chorion hærens, perfecte, ubi chorio adhæret placenta, instar vesiculæ oblongæ, vesica multo capacioris. Comparebat quoque distincte in umbilicali fune Vrachus instar tenuis fili albi devians ad latera & desinens in hanc vesiculam, allantoidem dictam.* Referimus adhuc ad membranæ hujus historiam, neminem ante NEEDHAMVM, HOBOCKENVM, HALEVM existentiam eius in homine teste LVDOVICO de NEVFVILLE *diss. cit.* evicisse, modum tamen descriptionis differre. Translata enim fuit a nonnullis figura & fabrica brutina ad hominem, qui mediam inter membranam ac chorion effundi urinam putarunt, affirmantibus id NEEDHAMO, FANTONO, BIDLOO,

partibus crassior (h) est, quum ex copiose ibi confluentibus vasculis, intertextis quibusdam fibris, compositus sit, quæ ratione maioris ad hanc partem adfluxus humorum expansa, substantiam uteri simul augent.

§. IV.

In numerum eorum, qui nullam aliam placentæ sedem concedunt, quam quæ in fundo uteri est, præprimis

PE-

LOO, HOBOCKENO DIEMERBROECKIO aliisque. Ab aliis rursus, sicuti FALLOPIO, VESALIO, PLATERO placuit, inter chorion & amnion in loco e placenta libero sedes membranæ hujus concessa fuit; sed vidit HALEVS in abortu allontoidem ovalem, positam inter chorei & amnii partem, placentam respicientem, illaque angustiorem; iuxta descriptionem & iconem, TRANSACT. PHILOS. ABRIGD. *IV. p. 71. p. 87. seqq:* quo ipso ALBINI observatio simul confirmatur. Plura hic non addimus, sed membranæ hujus ulteriorem dilucidationem, secundinarum texturam, divisionem, liquoris amnii secretionem aliaque aliis pertractanda relinquimus, quorum describendæ materiæ ratio completam exposcit anatomico-physiologicam explicationem.

(h) Hactenus vexatissima & diu iam inter medicos agitata fuit quæstio, utrum graviditatis statu uterus attenuetur magis, an crassescat? Sicuti vero GALENI & ARABVM principia, HILDANI & SCHENCKII observationibus ratione tenuitatis uteri in prægnantibus summæ confirmata, strenue defendit MAVRICAEVS, ita in contrarium rationes sufficientes observationesque ab *E. N. C. D. II. a. 7. obs. 204. Dec: III. obs. 103. Vol. III. obs. 146.* MEMOIRES *de l'* ACAD. *1702. & 1707.* NOORTWYKIO *hist. uter. gravid.* DEVENTERO *l. c. p. 29.* & ipso hujus libri autore p. 4. adductæ satis superque probant, uterum pro ratione expansionis & humorum adfluxus, crassitie simul augeri in illa præprimis, qua placenta nutritur, parte.

 (i) Cum

PETRVS DIONISIVS (i) & DEVENTERVS (k) referendi sunt, quorum vero principia rationi & experientiæ repugnant.

(i) Cum fixam sedem placentæ in parte uteri superiore posuerit, miranda simul ejus inclarescendi cupiditas, qua ductus probare annisus fuit, anatomicorum neminem sufficientem dedisse adhæsionis placentæ rationem. Lib. enim qui inscribitur, *Traité general des accouchemens* inquit: *Le placenta si necessaire pour entretenir la circulation du sang de la mere a l' enfant, est toujours placé a la partie superieure de la cavité de la matrice: les anatomistes conviennent de sa situation; mais je n'en ai point vû qui nous ait donné des raisons, pour quoi il est placé plutôt en cet endroit qu' en un autre &c.* Supra enim laudatus RVYSCHIVS, describendo musculum uteri orbicularem (§. XV. not. g.) usum hujus situs sufficienter probavit, insufficienter vero DIONISIVS. Primo enim substantiam uteri non adeo compactam in fundo quam in lateribus animadverti docet, quo vasa placentæ mediante membrana chorei villosa cum uteri vasis in fundo liberius faciliusque iungerentur, contra ea ob arctam & compactam uteri in lateribus structuram illarum cohæsio impediretur. Argumentum vero infirmo niti fundamento testatur ipsa uteri interna structura (§. VI.), & effectus adhæsionis placentæ ad laterales uteri partes confirmat. Pergit eodem §. aliam subiungendo causam, uteri vasa scilicet copiosiora inveniri in fundo uteri, quam in reliquis eius partibus, necessaria ad ovuli nutritionem. Sed aliam nobis sistunt uteri structuram, RVYSCHII GRAAFII, MORGAGNI, BARTHOLINI, MALPIGHII, SANTORINI, HEISTERI, WINSLOI, & reliqui, qui corpus uteri vasculosum fibris variis præprimis circa fundum intertextum esse tradunt, cuius vasa capillaria hiant quaquaversum in cavitatem, & a quibus in loco maxime placentæ contiguo, affluxu sanguinis materni & transudatione succi nutritii per poros membranæ chorei villosæ, ovula nutriuntur. Porro necessitatem situs placentæ in fundo tam ad peragendum circulationis quam nutritionis negotium requirit, quod situ placentæ ad latera vel ante orificium uteri ob fœtus compressionem impedi-

gnant. Ratio enim, qua DEVENTERVS contradicentes convincere conatur, inſufficiens eſt, dum lateralem placentæ

pediretur. Quod ſi verum ſit, fœtum e centro gravitatis prolapſum detineri in parte, quæ minus reagit, niſu partis prolapſæ fœtus exiſtente maiore (§. XXIIX.): funiculus tamen umbilicalis, dum ceu ſpecifice levior reſpectu fœtus vel innatat aquis & liber ſuique iuris eſt, uti MAVRICAEVS tradit *lib. cit. T. I. lib. II.* p. 230. *Le cordon de l' enfant flotte au milieu de ſes eaux, ou ne pouvant pas etre comprimé, le mouvement du ſang, n'y peut pas auſſi être comprimé*, vel circumvolutus fœtus partibus, negotium circulationis ac nutritionis non impedit, ſiquidem recens nati, vivi ſanique una cum variis umbilicalis funiculi circa collum & partes extremas circumvolutionibus eiusque nodis vel laxioribus vel ſtrictioribus quotidie in lucem editi, luculentum huius rei exhibent teſtimonium. Deinde oſtendit ſub ſitu placentæ in fundo uteri liberiorem fieri ac faciliorem ſanguinis per venam in fœtum deſcenſum, quam ſub laterali ac anteriori & inferiori placentæ in utero ſede fluidi adſcenſum. Regula quamvis luce meridiana clarior, quum motus fluidorum velocior ſit pro ea ac illa niſu proprio facile deſcendunt (per leg. mot.), falſa tamen eiusdem adpræſentem caſum adplicatio. Funiculus enim umbilicalis, dum vel liber vel circum volutus fœtus partibus fluido amnii innatat, varios angulos format, ſanguinisque progreſſus per venam in fœtum diverſis circuitibus & anfractibus, mox deſcendendo, mox adſcendendo, abſolvitur: vid. DEVENTERVS *lib. cit. cap. XVIII.* ac fig. aeri inciſas. Itaque liquet, non deſcenſu ſolum ſanguinis per venam umbilicalem, aut proprio partium motu, ſed potius leni agitatione uteri placentæque, qui augetur actione muſculorum abdominis ſub in- & exſpiratione, circulum ſanguinis e placenta in fœtum promoveri, conf. B. HOFFMANNVS *med. rat. ſyſtem. Tom. I. ſect. II. c. XII. p. 248.* & BOERHAAVIVS *inſtitut. med. pag. 373. 374.* Demum ovulum uteri fundo quaſi affigi iudicat, ne cum impuris ſuccis, ut ſanguine menſtruo, vel muco quodam, v. g. fluore albo ex utero eliminetur, qua ex

O 3 hypo-

centæ adhæſionem adparentem tantum eſſe affirmat & ab obliquo uteri ſitu provenire contendit. Concedimus quidem

hypotheſi MAVRICAEI ſententiam reiicere conatur, qui recte quidem *libr. cit. T. I. c. VII. p. 39.* facta impraegnatione uteri orificium claudi affirmat, quo ſecundum BOERHAAVIUM *inſtit. med. p. 343. ovum impraegnatum, clauſo jam ſtrictura ſuorum muſculorum utero, contineatur.* Mutationes vero omnes orificii uteri, quas in gravidis animaduertimus, conſiſtunt in extenſione fibrarum orificii uterini, quæ poſtea pro eo, ac illud dilatatur, abbreviantur. Hinc obſervamus primis graviditatis menſibus uteri orificium longius compactiusque eſſe, ſub incremento eius mollius craſſiusque fieri, tandem pro eo ac uterus dilatatur, ita expandi, ut circa tempus partus nil niſi corpus rotundum eiusque in medio rimam certam percipere valeamus, quæ ſucceſſive ita aperitur, ut ſitu fœtus exiſtente naturali, motibusque ad excluſionem ipſius directis, facile per illam fœtui & ſecundinis exitus pateat. Impuritates autem ſeroſo-mucidæ & ſanguineæ, quæ in quibusdam gravidis primis menſibus, immo ſæpius ſine vitæ fœtus periculo, ſingulis menſibus certo & definito tempore effluunt, non ex utero ipſo ſed vagina proveniunt, iis maxime familiares, quæ pro ratione ætatis, temperamenti, vitæ generis, diſpoſitionis partium, genitalium, humorum vel nimiam ſeri vel ſanguinis colligunt quantitatem. Interim erumpente ſanguine ex patulis & a placenta uterina jam ſeparatis vaſculis, periculum vel abortus vel partus præmaturi aut præternaturalis cuiusdam imminet. Fac ſua gaudere veritate adductas ab autore rationes; nunquam accidet partus præternaturalis ex adhæſione placentæ ante uteri orificium, cujus contrarium, cum obſervationibus corroboratur, (§. VII. not. s.) ſententiam illius, & qui in verba ejus jurarunt, infirmam omnino eſſe prædicamus.

(k) L. c. c. IX. p. 37. *Quia ſecundina*, ait, *parte ſui craſſiore vel placenta fundo tantum uteri adhæret & connectitur, ibique magis quam alibi augetur, ſequitur uterum fundo ſuo multo magis ampliari quam ulla alia parte inferiore. At forte quæret quis.*

dem nonnunquam id fieri posse: eiusmodi tamen exceptiones haud tollunt regulam possibilis & actualis placentæ cohæsionis cum omnibus uteri partibus, de qua ingenere notandum, partem (l) uteri, cui placenta iungitur, reliqua eius substantia magis augeri, (m) DEVENTERVM autem eiusmodi augmentum ex præconcepta opinione fundo uteri tantum tribuisse.

§. V.

Modus vero possibilitatis diversæ placentæ in utero sedis, ac inde enati uteri fœtusque situs, pro eo ac ovuli fibrilla adhæret, intelligitur ex ipsa uteri structura. Licet vero MALPIGHIVS uteri compagem adeo obscuram esse fatea-

quispiam, pergit in sequentibus, *qui refutem quorundam obstetricantium experientiam*, *qui secundinam nonnunquam ad latus uteri haud procul ab orificio reperisse*, *indeque extraxisse testantur? Cui respondeo*, *istorum obstetricantium testimonium mihi non probare*, *quod isti homines non observato*, *uterum interdum posse obliquari*, *etiam non observaverint*, *utrum fundus uteri anticam versus vergat*, *vel posticam corporis partem*, *ideoque nec probe dignoscere potuerint*, *quo loco*, *vel modo secundina cohæreat.*

(l) Auctor hujus compendii circumspecte agit, dum p. 5. placentam uteri fundo *plerumque* seu *naturaliter* adhærere testatur, intelligit enim *per naturale* id, *quod communiter vel plerumque fit:* conf. verba, quæ p. 4. exstant.

(m) PORTAL *lib. cui titulus la practique des accouchemens p. 86. Il me vint dans la pensée que je pouvois m' eclaircir d' un doute, ou j' estois: sçavoir si la matrice etoit plus epaisse a l' endroit où le placenta se trouvoit adherent; et l' examinant derechef en toute son étendue et circumference, je la sentis étre molette et membraneuse, et elle me parut de l' epaisseur environ de trois à quatre lignes; et je la trouvay au tact plus épaisse à l' endroit où le placenta etoit attaché, qu' ailleurs.*

teatur, ut pene impoſſibilem ipſius iudicet reſolutionem; operam tamen iam dedere antiquiſſimi, GALENVS, VESALIVS aliique, quippe qui in ſubſtantiam ejus inquirentes, uterum ex meris membranis, quæ lege naturæ ad incrementum fœtus explicarentur, conſtructum eſſe iudicarunt. Carnoſo autem nerveam uteri ſubſtantiam deprædicat DRELINCOVRTIVS, fibroſam BERGERVS, ſpongioſam GRAAFIVS, BOHNIVS, WINSLOVS, vaſculoſam penitus RVYSCHIVS, *membranis, quibus contextus carnoſus continetur, involutam, in cujus cavitatem internam hiant orificia vaſorum, quæ originem ducunt a tortuoſis, arterioſo-venoſis ſpermaticis, hypogaſtricis & hæmorrhoidalibus inter ſe communicantibus, intertextis lymphaticis* (§. II.) *& fibrillis nerveis* (n).

§. VI.

Miranda hæc uteri ſtructura, quam compages vaſorum fibrarumque circa fundum maxime conſpicuarum membranacea conſtituit, nos docet diſpoſitionem uteri ad recipienda vaſa, quibus placenta intime iungitur. Quamvis vero vaſa teſte WINSLOO (o) plurima conſpiciantur in fundo, orificia tamen reliquorum in alias uteri partes diſtributa

(n) Nervus intercoſtalis, & qui ab ipſo oritur plexus meſentericus inferior non ſolum, verum etiam nervi oſſis ſacri utero quam plurimos largiuntur ramos, cujus rei teſtes habemus præter WINSLOVM, GRAAFIVM, SANTORINVM, Cel. RAYMVNDVM, VIEVSSENS *Neurographia univerſali Tab. XXIII. p. 210. no. 81. 84.*

(o) *Expoſit. anatom. de la ſtructure du corps humain tom. IV. p. 59. La portion de cette membrane, qui couvre le fond de la cavité, eſt percée de quantité de petits trous aſſez ſenſibles, par les quels on fait ſortir des gouttelettes de ſang en preſſant tout le corps de l' uterus.*

buta iniectiones RVYSCHIANAE & ab aliis instituta experimenta sufficienter probant, (p) simulque DEVENTERI sententiam, (q) quoad uteri structuram, confirmant.

§. VII.

Demonstrant quoque situm placentæ in utero diversum observationes conceptuum, qui in tubis Fallopii, ovariis, abdomineque geniti fuerunt, (r) nec non præternatura-

(p) B. CASSEBOHMIVS in utero fœminæ, ultimo gestationis tempore una cum fœtu extinctæ, vasa omnia sanguine repleta per totam uteri invenit substantiam. Facta iniectione mercurii in arterias & venas iliacas internas, e poris venosis in cavitatem internam hiantibus, undique guttulas eius effluxisse, parum vero, ex arteriosis exstillasse animadvertit. Quæ observatio, sicuti postea institutis variis a nobis experimentis & iniectionibus mercurialibus confirmata fuit, nos docet, vasa dispersa per totam uteri substantiam, eiusque dispositionem recipiendi vasa placentæ, nutritioni fœtus destinata: vid. RVYSCHIVS *obs. anat. I. fig. 12. p. 13.*

(q) DEVENTER l. c. c. IV. *ante impraegnationem,* ait, *fœminis non gravidis & virginibus uterus est crassæ admodum & solidissimæ substantiæ, compositus ex innumerabili multitudine fibratorum vasculorum, venis scilicet arteriis, nervulis, vasculisque lymphaticis, interpositis particulis musculosis, quæ omnia scite admodum contexta, commixta & coadunata isthoc mirabile corpus constituunt.*

(r) Fœtus in ovario exemplum citatur IOVRN. *de* MEDICINE *anno 1663.* Ex rupto ovario effusus fœtus describitur a RIOLANO. LITTRIVS in ovo humano fœtum satis perfectum cum funiculo vidit, MEMOIR. DE L' ACAD. *a. 1701. p. 147. an. 1703.* autem *obs. 14.* de mola quadam in ovario fœminæ reperta fertur. De fœtu tubario conf. RVYSCHIVS *advers. Dec. I. p. 6.* CYPRIANVS *de fœtu tubario.* DEVSINGII *vindiciæ fœtus extra uterum geniti.* Fœtum immaturum ex tuba rupta elapsum describit LITTRIVS *l' Acad. des sc. 1702. p. 279.*

turales partus sæpissime matri fœtuique funesti, a placentæ ad uteri orificium aut ejus latera adhæsione provenientes (s).

§. VIII.

Bis conceptionem tubariam vidit DOVGLAS *tract. de cunic. partu.* VASSALIANVS partus, cuius a MAVRICAEO *Lib. I. c. V. p. 88.* mentio fit, descriptus quoque legitur TRANS. PHIL. *n. 47.* Vid. simul ELSCHOLZII *diss. de conceptu tubar.* DIONIS *cours d'anatomie &* DVVERNEY MEMOIR. DE L'ACADEM. *p. 505.* qui *cit. loc. 1702.* non facile tubarios fœtus sextum mensem superare observavit.

Ratione partuum abdominalium LOVIS-LEGER DE GOVEY libro, cui titulus, *Veritable chirurgie*, observavit in virgine quadam gravida facta tumorem circa anum, inque eius cavitate fœtum, in ambitu autem annuli musculi obliqui eiusque adiacentibus partibus placentam adhærentem. TVLPIVS *observat. med. l. IV. c. 40.* embryonis frustulatim per alvum excreti mentionem facit. Historia fœtus maturi, in ventre hepati insidentis, placenta ad lumbos posita, utero tubisque integris traditur HIST. DE L'ACAD. 1716 *n. 4.* Exemplum geminorum in tumore ad uterum, sed integrum adnato post aliquot a conceptu annos repertorum extat *E. N. C. Dec. III anno 4. obs. 22.* Cæterum inter alios conf. CHAPMAN's *improvement of Midwifery*, GIFFARD's *Cases of Midwifery.*

(s) Placentæ uteri lateribus vel etiam ejus orificio adhærentis quam plurimæ sunt observationes. In casu priori, post correctionem situs fœtus obliqui, intime utero adhuc iuncta placenta vt plurimum manuali decorticatione separanda & extrahenda est: nam STVARTVS, *qui diss. de secundinis nocivis æque ac salutiferis utitur observationibus Cel.* FRIEDII, *in genere inquit, dum in obliquo fœtus situ post partum illi lateri adhærens reperitur placenta, in quo fœtus oblique situs fuit, ibi tam firmiter accreta est, ut raro more solito mediante lenta attractione cum funiculo umbilicali instituenda educi, quin potius per manualem decorticationem primum ab utero separari & tum denique extrahi possit.* In posteriori methodus operandi a *Cel.* FRIEDIO, laudata satis commendari solet, qui eius-

§. VIII.

Quum igitur variis ex rationibus, fundamenti loco simul positis, indolem vasorum vteri internorum deduximus, (§. V. VI.) diversam vero placentæ sedem observationibus probavimus: (§. VII.) effectus tam naturalis quam præternaturalis adhæsionis considerari meretur, qui in eo consistit, ut uterus fœtusque vel in situ rectilineo detineantur, vel e situ perpendiculari dimoveantur, lineamque directionis obliquam accipiant.

§. IX

eiusmodi partum cum hæmorrhagia, vitaque matris fœtusque periculo iunctum nec naturæ committendum, nec opem ipsi iuxta principia MAVRICAEI, DIONISII & *Cel. Chir. Parisini* GREGORII, ferendam, sed facta placentæ in tantum ab utero separatione, in quantum jubet necessitas manum utero immittendi, ruptisque membranis, fœtum encheiresi quadam manuali pedibus extrahendum iubet. Placentam autem non uni semper adhærere uteri loco docent GRAAFIVS, SPIGELIVS RIOLANVS: præprimis in latere dextro *E. N. C. Dec. II. a. 7. obs.* 204. GOELICKE apud ETTMVLLERVM *Epist. probl. in sinistro* TREWIVS, anterius SOC. EDIMB. *II. p. 450. & 128. sq.* posterius NOORTWYKIVS, circa orificium, PORTAL. *l. c. p. 207. obs. XLIII. d'un accouchement ou l'arriere faix se presentoit.* Idem VIARDEL *cap. VII. p. 88.* AMAND. *obs. XX. Accouchement d'une femme, qui avoit une perte de sang de puis douze jours, dont l'arriere-faix se presentoit avec un piè de l'enfant p. 118.* LA MOTTE *de la sortie de l'arriere-faix avant l'enfant T. III. p. 404.* MAVRICEAV *T. I. l. II. c. XXVII. de l'accouchement, auquel l'arriere-faix se presente le premier, ou est tout à fait sorti devant l'enfant.* HIST. DE L'ACAD. DES SCIENC. *1723. obs. 2.*

(t) A spe-

§. IX.

Intelligimus vero per *situm uteri gravidi naturalem*, quando linea directionis e centro gravitatis fœtus per orificium uteri ducta, cadit intra basin fœtus & gravidæ (§. X.).

§. X.

Basis gravidæ dicitur spatium intra pedes situm ordinarium habentes, basin vero fœtus constituunt vel extremum capitis, vel interstitium intra pedes eius existens.

§. XI.

Sed variat utraque basis pro eo, ac fœtus locum in utero mutat, diversa mutationum omnium contingente ratione, pro maiore scilicet minoreue uteri dilatatione fœtusque ad omnes dimensiones extensione. Crescente enim fœtu, volumen uteri simul augetur; fœtusque, dum superat reactionem aquarum, in situ perpendiculari, versus orificium uteri directo, ad tempus usque exclusionis detinetur (t).

(t) A specifica gravitate fœtus in utero, membranis (§. I.) quæ humorem simul nutritium continent investiti, triplex contingit loci mutatio. Facta enim impraegnatione, ovuli fibrilla utpote specifice levior ovulo, fertur naturaliter ad uteri fundum ac partem ejus superiorem. Deinde pro ratione incrementi fit vel ejusdem specificæ gravitatis cum fluido, vel specifice gravior tendit a superiori ad partem uteri inferiorem seu eius orificium. Existente igitur actione fluidi ad peripheriam uteri huiusque reactione versus fœtum æquali, situm retinet perpendicularem A. B. Tab. I. Fig. I. seu linea directionis cadit intra basin fœtus

§. XII.

Hinc diversi actus vel in ipso graviditatis statu vel tempore partus considerandi sunt. *Primus* consistit in motu, qui ob nisum fœtus versus latera aut orificium uteri liquori amnii, membranis, uteroque imprimitur, illaque ad reactionem cogit; *alter* in reactione uteri versus fœtum directa.

§. XIII.

Reactio, seu actio uteri in fœtum vergit a punctis peripheP 3

tus & gravidæ. Mirum itaque non est, si tertio & reliquis mensibus situm fœtus inquirere possis; nam exploranti circa hæc tempora tactu orificium vel substantiam uteri, sub situ fœtus naturali occurrit rotundum corpus, caput scilicet, quod circa octavum vel nonum mensem globum quasi formando, partem uteri inferiorem sphæricam reddit; difficulter tamen distinguendum teste VAN HOORNIO a natibus, siquidem hæ partes volumen maius replendo, ejusmodi fere figuram repræsentant. Partes vero acutæ utpote extremitates ante orificium sitæ ipsi acutam imprimunt formam, figuramque abdominis valde inæqualem reddunt. Tantum itaque abest, ut versionem fœtus in utero, quæ, sicuti vulgo fertur, das Kind hat sich gewendet, octavo mense a superiori ad inferiorem uteri partem seu deorsum fieri ab autore nostro & aliis dicitur, dictumque antiquitus fuit, concedamus, ut potius affirmemus, tendere fœtum versus orificium uteri vel parte specifice graviori, vel pro ratione actionis fœtus & reactionis uteri mutata, ibique ad tempus usque partus detineri, donec ultimo gestationis tempore, descensu uteri in pelvim (germ. der Leib hat sich gesencket,) nova quædam abdominis ejusque figuræ contingat mutatio, qua fit, ut gravida tunc temporis, vel pro ratione situs fœtus, vel molis vesicæ urinariæ intestino recto aliisque incumbentis partibus, varia sentiat incommoda. *Vid. dissert. sub præsidio nostro habit. de inversione & prolapsu uteri eiusque vaginæ relaxatione §. VII. not.* i. *p.* 12.

ripheriæ totius uteri, membranarum ac placentæ verſus fœtum ita, ut ab utroque placentæ latere, preſſione ad punctum intermedium tendente, æqualis fiat motus fœtus, quo in centro gravitatis contineatur.

§. XIV.

Patet hoc ex Tab. I. Fig. I. cuius linea perpendicularis A. B. indicat ſitum uteri naturalem, in quo placenta a. a. & fundus uteri B, e diametro opponuntur orificio eius in puncto A. Punctum C. delineat centrum intermedium, (u) verſus quod motus fluidi uterini, fœtum circumdantis & membranis c. c. c. c. &c. obvolventis, continua reactione uteri in punctis b. b. b. b. &c. dirigitur, quo ſub in- & exſpiratione, actione uteri quaquaverſum ab utroque placentæ latere exiſtente æquali, fœtus ſpatio c. c. c. &c. incluſus, eundem ſemper retineat ſitum lineæ A. B. perpendicularem.

§. XV.

Itaque reactio erit æqualis, quando placenta a. a. a. in fundo uteri B. ſita e diametro reſpondet orificio in puncto A. Nam hæc tunc in fundo maior exiſtit, cum eius in centro fibræ circulares, quas RVYSCHIVS (x) deſcripſit, initium

(u) DIONIS. *l. c. p. 185. l' enfant eſt toujours placé dans le milieu de la matrice.*

(x) *Tract. anatom. de muſculo in fundo uteri obſervato p. 9. Eſt muſculus orbicularis* i. e. *muſculus ex fibris circularibus conſtans, quarum ſubſtantia admodum craſſa videtur ad præſtanda obſequia a Deo demandatus, ſcil. ad depulſionem ſecundinarum fœtus: conf.* epiſtola HECQVETI *de muſculo* RVYSCHIANO, quo

initium sumunt, quarumque nisus, tanquam e centro fornicis versus latera per fibras distributus, æqualiter fit (per leg. mot.); inæqualem vero actionem producet placenta extra centrum gravitatis fundi uteri posita (y), si latus, cujus parti v. g. Tab. I. Fig. III. H. F. G. adhæret, gravitate, adeoque & motu superaverit alterum ipsi oppositum (§. XXII.).

§. XVI.

quo spectant ea, quæ EDIMB. *Soc. II. & IV.* exstant, & B. HVMMELIVS reiteratis observationibus & experimentis confirmavit COMM. LIT. an. 1738. 1739. quamvis icon a RVYSCHIANA delineatione differre videatur. Hinc GRAAFIVS uterum aliquid carnei in fundo præ se ferre docet, quo exclusio fœtus, secundinarum, mensium ac lochiorum eo felicius succederet, & BOERHAAVIUS *institut. med. p. 353.* refert, *fibras uteri validas maxime in loco placentæ contiguo animadverti, ut contractione orbicularis musculosæ machinæ, fœtus cum secundinis &c. expellatur.*

(y) Motuum uteri inæqualitas a præternaturali placentæ sede proveniens patet quoque ex sequentibus, quæ laudatus RVYSCHIVS cit. loc. tradit. *Quum itaque placenta musculo huic adposita hæret, quod plerumque secundum naturæ cursum evenit; tum placenta* (princeps secundinarum) *mature & sine mole per musculum hunc depellatur, ast quando loco perverso lateri ejus annititur, ut musculum in auxilium vocare nequeat, id est, si extra sphæram activitatis sita est, tum placenta tanta violentia crebro adhæret, ut nonnisi vi extrahi possit.* His fibris elasticitatem uteri augeri, testatur simul BERGERVS, *de natura humana*, ac MALPIGHIVS docet, mediantibus iis uterum vim extensionis & contractionis acquirere, iisque in fasciculos coagmentatis ac reticulariter implicitis, structuram eius componi, quam DIEMERBROECKIVS in cadavere puerperæ decem, & D. MERYVS in similis quatuor post partum horis extinctæ optime demonstrarunt. ACADEM. SCIENT. 1706.

§. XVI.

Quamvis autem contingat, ut motu nonnunquam extraordinario, ab una uteri parte vehementius fœtus prematur versus alteram, facile tamen, cessante ista causa, in pristinum redibit situm perpendicularem, quam diu fœtus sua gravitate seu nisu non superat reactionem illius uteri partis, versus quam a causa quadam externa urgetur (per leg. mot. & Tab. I. Fig. II. demonstr. §. XX.).

§. XVII.

Quodsi igitur sub statu graviditatis accidat, ut quacunque ex ratione pars superior fœtus, qua respicit fundum uteri in puncto B. Fig. I. Tab. I. seu placentam a. a. praeponderet inferiorem, qua versus orificium A. tendit, pars specifice gravior (sive pedes sive caput existant,) verget versus orificium uteri A, levior sursum movebitur (per leg. mot.) ad fundum uteri in puncto B, eiusque situs perpendicularis A. B. non mutabitur, quum ante memorata uteri reactio, æqualis in liquorem amnii, quæ a lateribus uteri b. b. b. &c. fit versus fœtum eiusque gravitatis centrum C, id impediat (§. XIII. XIV.).

§. XVIII.

Quare his ducti rationibus concludimus, sub situ placentæ in fundo uteri fœtusque perpendiculari, (non exclusis reliquis necessariis, scilicet, ut sit debita partium conformatio quoad figuram, unionem, locum, proportio inter cavitatem ac molem in illa, contentam) negotium partus naturalis absolvi, ac exclusionem fœtus facilitari,

litari, α) quum gravia ſecundum lineam perpendicularem cadentia maiori niſu agant, ſeu maiorem exerceant vim, β) niſus hic conſtrictione muſculorum abdominis (z) ab utroque uteri latere augeatur, qua uterus ad fœtum urgetur ſingulari cum impetu, omni eius actione tendente in fœtus partem ſuperiorem, γ) in hoc ſitu niſus, quem fœtus ex omni parte exercet, dirigatur verſus vaginam. Facta igitur horum principiorum adplicatione ad partum naturalem, adparet, motum partium uteri ſuperiorum vaſculoſo-fibroſarum vi elaſticitatis inſtante partus tempore auctum, in punctis fundi uteri B. & placentæ a. a. Tab. I. Fig. I. tendere verſus centrum C. ad orificium A. æquali vi, qua agit in fœtum, hic rurſus in aquas, membranasque c. c. c., donec aperto ſatis orificio, ac extenſis nimis membranis, plenaria contingat ſeparatio placentæ ab utero, (§.XIX.) membranarum ruptura, fœtusque naturalis excluſio (aa).

§. XIX.

(z) Vis quæ in uteri fundo maior obſervatur, tanta eſt, ut ſub operatione manuali, quam partus præternaturalis requirit, activitatem manus ſuperet. Manus enim ſi in utero detinetur, comprimitur, conſtrictio vero uteri aliter ſolvi nequit, niſi encheireſi quadam, retrahendo manum ad carpum usque, & reflectendo eandem ad omnes partes, qua uteri fit relaxatio, ne ingrata ſenſatio, quæ inſtar formicarum digitos perreptantium alias in manibus percipi ſolet, impediat, quo minus partes fœtus a ſe invicem rite diſtingui valeant. Conf. D. HARTRANFT. *de ſecund. extract.* p. 23. DE LA MOTTE *Traité complet des accouchemens naturels, non naturels, et contre nature, obſ. 316.* HIST. DE L'ACAD. 1715. *E. N. C. Dec. II. an. 9. obſ. 115.* RVYSCHIVS *adverſ. anat. Dec. I. no. 10. p. 31.*

(aa) Vid. cautelas quasdam practicas in præfamine adductas.

(bb) De

§. XIX.

Sed licet uteri reactio in omnes partes fœtus æqualiter directa, circa fundum maxime, valida existat, fœtum una cum secundinis linea perpendiculari expellendi: (§. XVIII.) observationes tamen quam plurimæ retardatum sæpius & naturaliter impossibile testantur partus negotium, quamquam sub situ fœtus perpendiculari, imo placentam tam fortiter fundo uteri adhæsisse, ut motus non suffecerint expellendis secundinis, sed institutam fortiorem funiculi umbilicalis agitationem vel ruptura eius vel inversio (bb) fundi uteri exceperit. Prioris reddemus rationem disquisitione altera, qua in caussas huius difficilis partus inquirentes, trademus modum extrahendi commode fœtum ope *forcipis anglicanæ*, & observationes quasdam susceptarum felici cum successu operationum exponemus. Posterior vero observatio (cc) indicat, separationem placentæ non ab activitate solum fibrarum uteri orbicularium, sed actione fluidi

(bb) De inversione uteri perpendantur ea, quæ fusius explicavimus, *dissertatione* citata *de inversione & prolapsu uteri &c.*

(cc) AMAND. *obs. 40. 50. 62.* de variis eiusmodi notatis observationibus & p. 359. refert, se in iis maxime præternaturalem adhæsionem observasse, in quibus propter motuum, ad partum naturalem requisitorum, imminutionem, indeque acceleratam fœtus exclusionem, dolores separandæ placentæ haud suffecerint. Ita enim: *j'ai remarqué plusieurs fois, que les femmes, qui accouchent avec peu de douleurs, sont ordinairement plus difficiles à delivrer, que celles qui en ont davantage et selon moi, en voici la raison: le petit nombre de douleurs, ne pouvant être causé, que par une indisposition*

fluidi amnii versus latera æquali deducendam esse. Quodsi enim placenta, a. a. a. Fig. I. adhæreat fundo uteri B, nisu fœtus & constrictione uteri in puncto B. tendit versus orificium A. linea perpendiculari (§. XVIII.). Hoc nisu quidem aquas propellit versus punctum A: cum vero ibi cedere

Q 2

sposition de l' orifice interieur de la matrice, à une dilation facile, l' enfant vient par consequent plus promptement, et le peu de temps, qui est employé à sa naissance ne suffisant pas pour la preparation au détachement de l' arrierefaix, est cause, qu' apres l' accouchement la délivrance s' en trouve plus difficile; d' ou il arrive fort souvent, que le cordon de l' umblic se rompt au centre de l' arrierefaix, ou que l' on court risque de tirer la partie superieur de la matrice, à moins que l'on ne previenne cet accident par les precautions que je mis ici en usage. Videtur vero hæc ratio insufficiens, cum sub facili partus negotio dolores (qui utpote effectus motuum uteri nil nisi nisum indicant ad separanda & expellenda contenta) continui ac directi sunt a fundo versus orificium, quibus fœtus linea perpendiculari facillime excluditur (§. XVIII.). Motibus igitur directis versus placentam, qui contractione & dilatatione, vi uteri elastica, peraguntur, existente actione fluidi versus latera æquali, vasa placentæ ab utero separantur. Id vero directe fieri nequit nisi sede illius in musculi orbicularis centro, quo in potiores eius partes uterus activitatem exercere possit. Quando autem placenta musculo huic ad duas vel tres partes tantum adhæret, illæ quidem separantur, reliquæ extra sphæram musculi situm obtinentes difficilius seiunguntur, quippe vis reagens uteri inæqualiter fertur in placentæ corpus (præsertim cum PORTAL uteri locum, cui placenta adhæret, reliquis partibus crassiorem observaverit) adeoque vis simplex ab uno latere uteri, non unita ab utroque existit. Ergo dolores ad *facilitandum partum* & *placentæ separationem promovendam* non sufficiunt, nisi motus æqualis in fundo atque æqualis actio fluidi amnii ab utroque latere adsint.

re nesciant nisi versus latera c. c. c. partes laterales membranarum expandunt, quarum expansione fit extensio vasculorum capillarium, quae reactione uteri a centro fundi B. versus punctum A; atque actione fluidi amnii, quod nisu fortiori foetus a puncto A. versus latera c. c. c. urgetur, ibique uterum magis expandit, facillime a fundo separantur.

§. XX.

Satis iam dictum de situ foetus in utero naturali, existente placenta in fundo uteri. Progredimur ad situm uteri foetusque obliquum, qui cognoscitur, quando linea recta D. F. Tab. I. Fig. II. vel e centro placentae in D. adsumto vel ab uteri extremo per centrum uteri C. ad alterum uteri latus F. cum alia quadam F. G. ex eodem extremo ducta atque perpendicularem. A. B. ad angulum rectum secante facit angulum obliquum.

§. XXI.

Differt igitur situs uteri obliquus ab obliquo foetus in utero situ, quatenus vel uteri gravidi inclinatio fit ex sublato eius aequilibrio ob molem in uno latere maiorem; (§. XXV.) vel foetus in qualicunque uteri situ ita inclinatur, ut extremitatibus latera eius attingat. (§. XXVIII.).

§. XXII.

Quodsi enim placenta non adhaereat uteri fundo B. Tab. I. Fig. I. pars uteri dimidia B. a. a. b. b. b. &c. A magis

magis intumeſcet (§. III.) graviorque altera evadet B. a. a. b. b. b. &c. A, ſicque fiet uteri ſitus obliquus Tab. I. Fig. III, atque ita mutabitur, ut centrum fundi, quod antea Tab. I. Fig. I. & II. e diametro oppoſitum erat vaginæ in A, nunc ſit in puncto laterali F. G. Tab. I. Fig. III. quod priori B. eſt inferius, atque opponatur puncto E.

§. XXIII.

Quo magis autem uterus ſub incremento fœtus extenditur, eo maius ſucceſſive replet ſpatium. Reagit quidem uterus ſicuti in omni motu fit, qui ex percuſſione oritur (per princ. mot.) haud tamen quaquaverſum æquali vi, ſed maiore ab iſto latere, ubi eſt placenta, præſertim in H. G. Tab. I. Fig. III. Quo enim corpus quoddam eſt gravius, eo difficilius a latere movebitur, i. e. maiori cum vi reſiſtet motui laterali. Hac reſiſtentia ſeu vi inertiæ, fœtus magis urgetur verſus alteram partem D. E. ac verſus placentam, ita quidem, ut placenta H. G. non adeo multum diſtante ab ordinario fundi loco in B, ſitum reclinatum D. L. accipiat.

§. XXIV.

Quando vero placenta in O. L. Fig. IV. Tab. I. ponitur, integer fœtus ſeu utraque eius pars tam ſuperior quam inferior verſus alteram uteri partem B. D. F. C. A. urgebitur, quem hæc reaget. Fœtus igitur pro diverſitate reactionis, quæ fit ab altera uteri parte B. O. E. L. N. N. N. A. vel obliquum B. F, vel magis perpendicularem D. C.

obtinebit ſitum. In priori caſu, creſcente ita fœtus pondere, ut gravior liquore amnii evadat, ex ſitu B. F. prolabetur verſus E. & ſitum habebit obliquum E. F, ex quo omni ſuo niſu tendens verſus partes uteri laterales. N. N. proprio poſtea motu ſitum mutabit, &ſi ſemper ſitu obliquo permanſerit; in poſteriori vero varium ſitum pro diverſitate motus & loci, in quo movetur, obtinebit.

§. XXV.

Quum igitur, mole in uno uteri latere exiſtente maiore, gravitas maior ſimul in illo evadat, æquilibrium actionis & reactionis in utero tollitur; quo fit, ut motus fluidorum inæqualiter dirigatur verſus latera, inprimis vero eam uteri partem, quæ minus reſiſtit (per leg. mot.). Hinc ratio eorum coniici facile poteſt, quæ circa placentæ ad latera adhæſionem obſervavit *Cel.* FRIEDIVS. (§. VII. not. r.). Teſtantur autem ſublatum uteri, fœtusque in utero æquilibrium ſigna ante partum iam conſpicua, v. g. abdominis inæqualitas, durities, altitudo, doloroſa gravitas in illo latere, in quo maxime movetur (dd), & præcipue fre-

(dd) STVARTVS *diſſ. cit. ſigna*, ait, p. 31. *præternaturalis huius placentæ adhæſionis, durante graviditate dantur nulla niſi unicum hocce, idque probabile ſaltem, quod nimirum gravida illo in latere, quo placenta hæret, abdomen plus elevatum extenſumque, repletum & ponderoſum habeat præ altero, quod magis depreſſum vacuum atque molle exiſtit. Poſt partum vero ſigna, adhæſionis certa inde petuntur, quia placenta nec ſponte fœtum ſequitur, nec ductui, mediante funiculo umbilicali inſtituto, obtemperat & nihilominus illud, cui adhæret, latus,*

frequentiorum motuum, infantis inibi latitantis ſenſus. Poſita enim placenta in O. L. Tab. I. Fig. IV. niſu fœtus ad partes uteri laterales. O. E. L. N. N. A, maior humorum adfluxus & refluxus ideoque & motus auctior excitabitur, uterusque inæqualiter extendetur. Hæc vero uteri extenſio, ab HIPPOCRATE (ee) iam obſervata, *dum*, inquit, *fœtus mares quidem in dextris; fœminæ vero in ſiniſtris magis*, non indicat differentiam ſexus, ſed ſublatum æquilibrium motumque fœtus in uno latere maiorem, ac in altero; adeoque vel uteri, vel fœtus, vel utriusque ſitum obliquum.

§. XXVI.

Quisque iam facile intelliget, obliquis his ſitibus difficilem reddi debere partum. Etenim in ſitu D. L. Fig. III. Tab. I. motus directio non fit verſus vaginam in A, ſed verſus L. & E. reſpectu gravitatis, qua perpendiculariter deorſum nititur. Poteſt quidem fieri, ut ex parte etiam deorſum tendat verſus vaginam e. g. ex K. M. ſed niſus hic eſt inſufficiens. Magis autem partum impedit ſitus E. F. Tab. I. Fig. IV. Nam motus directio fit verſus F. & fœtus maxima ſuæ gravitatis parte premit uterum in punctis N. N. N, ut taceam impedimentum quod fit a figura fœtus. Optime itaque iudicat, *Cel.* FRIEDIVS, quando (ff) *quo propius*, ait, *placenta fundum uterinum accedit, eo minor fœtus obliquitas, eo facilior quoque*

tus, elevatum, tenſum, atque durum perſiſtit.

(ee) Sect. V. *aphor. 48. Thomas* BARTHOLINVS *Anat. Lib. I. c. 23. p. 162.*

(ff) *Cit. diſput.* cap. II. §. II. p. 21.

quoque est partus: quo procul autem a fundo uteri remota est, eo obliquiorem, & situm, & eo difficiliorem, imo & funestum fœtus & mater nanciscuntur partum.

§. XXVII.

Verum enim vero posita placenta c.c.c. Fig. II. ante orificium uteri in A, uterus una cum fœtu situ permanebit perpendiculari, quia actio ab utroque latere libere & æqualiter fit, & æqualis reactio placentæ c.c.c. versus centrum C, licet eiusmodi placentæ situs sit præternaturalis, imo causa sæpius tristis & lethalis eventus (§. VII. not. s).

§. XXVIII.

His omnibus non obstantibus, fœtum nonnunquam e situ naturali dimoveri posse affirmamus, quamvis placentæ uterique situs sit perpendicularis. Nimirum quamdiu linea directionis D. F. Tab. I. Fig. II. e centro gravitatis fœtus C. ducta cadit intra basin fœtus i. e. intra caput, quo regulariter vaginam in A. respicit, vel intra pedes, (§. X.) ille non potest cadere versus unum alterumue latus uteri, ita, ut capite vel pedibus illud tangat, e. g. in puncto D. atque sic situm accipiat inclinatum (per princ. mechanica). Linea autem directionis regulariter extra basin fœtus cadere non potest (per priora): accidit tamen quandoque, ut extraordinario quodam conflictu vel superior vel inferior pars fœtus ab uno uteri latere E vehementius prematur versus alterum latus D, quod reagere potest. Eiusmodi conflictus si vehemens sit, eoque fœtus ita inclinetur, ut linea directionis

nis C. A. non ulterius intra basin fœtus existat, partes vero eandem constituentes extra illam positæ, versus punctum D. tendant, fœtus ibi prolapsus se ipsum in pristinum situm perpendicularem restituere nequit, nec uteri reactione id possibile est, quatenus nisus partis fœtus prolapsæ maior existit reactione uteri. Prius tamen hæc situs mutatio non accidit, ac fœtus sufficientem gravitatem est consequutus, qua uteri reactionem ab una parte superare valet, saltem ei æquatur.

§. XXIX.

Situ autem tali ratione mutato, difficilis redditur partus, quippe uterus non ex omni parte tunc in fœtum pressionem exercet, nec ipse fœtus omni sua gravitate nititur in uteri & vaginæ orificium, sed simul in reliquas uteri partes (§. XXVI.).

§. XXX.

Expositis iam iis, quæ docent causam situs uteri gravidi fœtusque in utero: addendum, DEVENTERVM causam situs fœtus obliqui in situm uteri obliquum, huius vero in laxitatem ligamentorum reiecisse. Quamvis enim concedamus, uterum gravidum, graviori sua parte liberum ac solutum facile huc vel illuc dilabi posse, quum uterus parti acuminatæ non diu possit inniti, quin huc vel illuc inclinet, GRAAFIVSQVE doceat, uterum *non semper præcise in medio collocatum, sed quandoque, licet rarius, illius situm versus dextram sinistramque hypogastrii partem præsertim in prægnantibus offendi:* laxitatem tamen ligamentorum, propter faculta-

tem, quam *extenſivam* (gg) vocat, non utpote cauſam, ſed tanquam effectum ſublati æquilibrii agnoſcimus, a quo in parte uteri grauiore extenſio ligamenti unius, in altera alterius relaxatio contingit; alias enim quævis grauida iuxta hancce ligamentorum diſpoſitionem in omni partu vel fœtus uterique obliquo ſitui obnoxia eſſet, vel eandem ſemper experiretur, cui tamen ratio experientia & autoritas aliorum repugnant.

§. XXXI.

Reſtat adhuc, ut paucis in originem adhæſionis placentæ inquiramus. Ovula, dum diverſimode in ovario diſpoſita ſunt, ſimul arcte eorum ſinibus continentur. Cohæſio hæc aliter non contingit niſi mediante fibrilla, qua ovulum petiolo ſuo contiguum fuit. In ſtatu igitur conceptionis vi ſeminis expanſiva, ovulum turgefactum ac expanſum ſeparatur, quum ſub expanſione eius, fibrilla, qua petiolo antea adhæſit, ſimul extendatur, illaque excedente, ad rupturam cogatur, obducente ipſius ſinum cicatrice quadam. Ovulum hoc (hh) mediante ſemine, quo tuba *Fallopii* ac uterus turgent, fertur in uteri cauum, eiusque fibrilla fundum ordinarie petit, quippe ratione ſpecificæ levitatis ſemini reliquisque humiditatibus in utero contentis innatans una cum ovulo inprægnato ad altiora loca tendit, atque

(gg) *Lib. cit.* c. XI.

(hh) Vide *diſſ.* ſub præſidio noſtro habitam, reſpondente *Cl. D.* D. BVRCHARTO *de neceſſaria funiculi umbilicalis, vi vaſorum ſtructuræ, in nuper natis* deligatione. §. X. pag. 23, 24.

que exiſtente reactione vteri quaquaverſum æquali, ad centrum fundi uterini, cui naturaliter accreſcit, deducitur.

§. XXXII.

Ovulum autem inprægnatum, & in uteri cavitatem iam delatum pro diverſis corporis mutationibus uterique ſitu, variis quoque loci mutationibus obnoxium eſt. Quod ſi enim uterus ad latus iam inclinet, lineaque e centro fundi uteri ad orificium eius ducta evadat obliqua, ovulum cum fibrilla in fluido contentum (ii) ad ſuperiorem uteri partem quidem

(ii) Non poſſum non quin notatu dignam hic addam obſervationem. Infelix mater, ter quaterve partum præternaturalem experta, nunquam potuit vivum in lucem edere fœtum, quum ſemper, contingente partus tempore, fœtus ob perverſum ſitum nimiamque funiculi umbilicalis compreſſionem in utero iam extinctus, poſtularet manualem operationem. Gravida rurſus anno præterito facta, appropinquante partu, corripiebatur doloribus, quibus per viginti horas irrito licet labore fatigata fuit. Ruptis membranis illico aquæ omnes effluxerunt, manu fœtus una cum umbilico ſimul prodeunte. Removebantur partes ſolito plurimarum obſtetricum more ſed infauſto ſucceſſu. Sero acceſſitus, quum per viginti horas fœtus mortuus iam fuiſſet, procidentiam tam umbilici completam quam manus humerique ad iuncturam ſcapulæ usque obſervabam, utpote effectus ſuſceptæ violentæ extractionis, qua uti ſæpiſſime vidi, fœtum transverſim in utero poſitum per orificium uteri ducere conantur ignaræ & imperitæ obſtetrices. Neceſſitate itaque ductus, infantem iam mortuum ſine mora pedibus extraxi. Difficilem autem reddebant laborem meatumque anguſtum ipſa umbilici duplicati intumeſcentia, humeri procidentia & uteri ſitus obliquus, qui ex inæquali abdo-

quidem tendet, (kk) sed proximam, quam (ll) perpendiculariter tunc respicit & ad quam maxime propter minorem resisten-

abdominis figura & expansione antea iam cognosci poterat. Peracta, quam infanti promovendo & educendo tribui, opera manuali, placentam praeternaturaliter lateri dextro uteri non procul a margine orificii interni adhaerentem inveni, utpote parti, qua tempore gestationis gravida semper dolorosam gravitatem insignemque duritiem & altitudinem sentiebat. Quare instituta prius leni decorticatione eandem una cum membranis ac sanguine coagulato eduxi. Nolui puerperam tunc temporis quaestionibus variis fatigare, praeprimis cum illi tam animi quam corporis tranquillitatem maxime commendarem; interim post interstitium aliquot dierum ipsam interrogabam, quid caussae ratione partuum successivorum praeternaturalium subesse crederet, adaequata responsione accusavit inaequalem abdominis uterique expansionem, quam praesentes omnes, auxiliatricem manum sub operatione ferentes, admirabantur. Haec omnia igitur confirmabant sententiam, quam antea in plurimis susceptis eiusmodi operationibus fundatam inveni, consistere nimirum α) rationem situs uteri obliqui in aequilibrio eius sublato ob praeternaturalem placentae adhaesionem β) situm foetus iuxta situm uteri, ut plurimum mutari γ) mulieres, quae infelices experiuntur partus, vel a nativitate iam habere eiusmodi obliquitatem, vel uterum eandem a sede placentae, inaequali expansione, pelvis angustia aliisque, quas DEVENTERVS allegat rationibus, acquirere dispositionem.

(kk) STVARTVS *differt. cit.* §. III. *Caussa*, inquit, *praeternaturalis huius placentae adhaesionis, non cum obstetricibus nimiae gravidarum sessioni, nec dorsi earum versus ignem diuturniori applicationi, multo minus nimiae illarum continentiae adscribenda, sed in fibrilla ovuli, indeque formatae postmodum placentae, non in fundo uteri, sed in eius latere quodam quaerenda.*

(ll) Tubam FALLOPII uterumque semine repletum invenit RVYSCHIVS

resistentiam urgetur, ibique radices agens, tam funiculum umbilicalem, quam eius puncto adhaesionis, quo pervia fibrilla in ramulos dividitur, corpus vasculosum placentae formabit, necessarium ad recipiendum lympham ac sanguinem, pro eo ac crescente foetu vasa placentae magis magisque vehendis vel lymphae, vel sanguinis globulis apta redduntur.

§. XXXIII.

Adhaesio fibrillae ovuli praeternaturalis in actum iam ducta, graviditatis statu corrigi nequit. Hinc praeservandi scopo *Experientissimus Vir D.* FRIEDIUS, foeminis partui praeternaturali saepissime obnoxiis, post concubitum in lecto, praeter animi tranquillitatem & resupinam corporis quietem, exactissimum etiam vitae genus commendat (mm), quo ovulum, per tubam Fallopii in uterum delatum perpendi-

SCHIUS *adverf. anat. med. Chirurg. Dec. I. p. 3 & 4.* Idemque vidit *in utero mulieris cum adultero deprehensae in adulterio statimque a marito deprehensore interfectae, Thes. Anat. 17.*

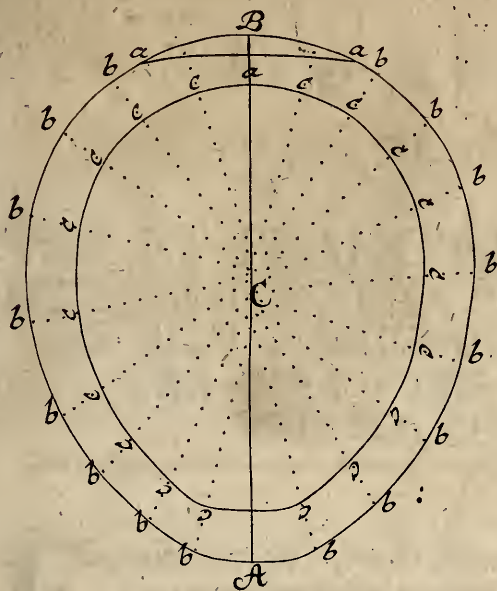
(mm) Vid. STUARTUS *diff. cit. §. IV. pag. 42. ubi: Quum caussam, adhaesionis placentae, in contractione uteri, sub conceptione, ovulum naturaliter amplectente, & ad fundum eius appellente, hic vero vel lateraliter vel perverse agente, vel plane deficiente posuerim, mulieri, talibus obnoxiae affectibus suaderem, ut post concubitum in lecto, resupina quiete tam corporis quam animi exactissima, ad minimum per octiduum utatur, sternutationem, tussim, conatus vomendi, vomitum ipsum, urinae aluinarumque foecum retentiones, corporis iactationes quasvis, labores omnes, cibum*

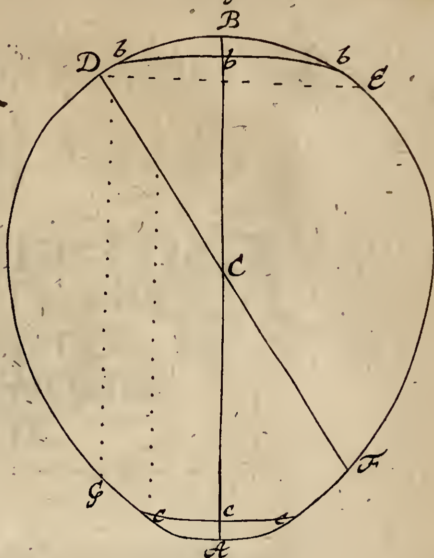
pendiculariter ad centrum fundi deducatur, & ab ipſo rite ſuſcepta cauſa exiſtat ſitus placentæ, fœtus ac uteri naturalis.

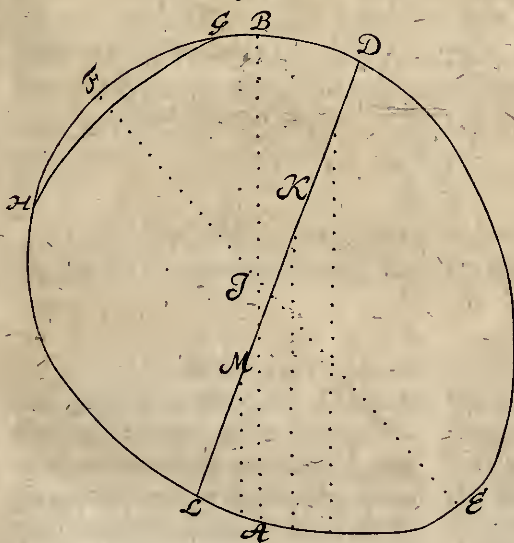
bum flatulentum, potum ſpirituoſum, cachinnos, iram, terrorem, ac alia corpus nimis commoventia, præcipue vero concubitum reiteratum, per totius menſis ad minimum ſpatium vitet, quo naturalis ille uteri, ovuli illapſi amplexus, remota omni eius lateralis, perverſæ imo & deficientis contractionis cauſa, fibrillam eius ipſi fundi uterini centro appellere atque ibi, usque dum altas egerit radices, obfirmate continere poſſit.

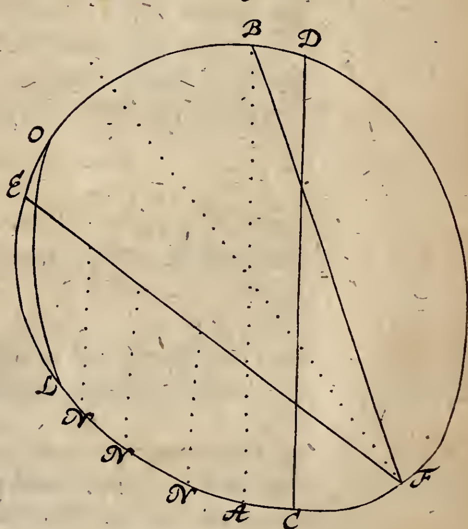
T A N T V M.

Fig. I.
B
a
a
a
b
b
c
c
c
c
C
A

Fig. II.
B
D
E
b
b
b
C
F
G
c
c
c
A

Fig. III.
G
B
D
F
H
K
I
M
L
A
E

Fig. IV.
B
D
O
E
L
N
N
N
A
C
F

DISQVISITIO ALTERA DE VSV ET PRAESTANTIA FORCIPIS ANGLICANAE IN PARTV DIFFICILI, EX SITV NASCENDI CAPITIS, INTRA OSSA PVBIS IMMOBILITER HAERENTIS.

---

§. I.

Expositis iam iis, quæ in genere ad situm uteri fœtusque uel *perpendicularem*, uel *obliquum* cognoscendum spectant, difficillimum & laboriosum illud impræsentiarum perscrutandum adgredimur partus negotium; quo fœtui, *ob caput oblique intra ossa pubis situm aut claui ad instar infixum,* (a) naturalis denegatur exclusio, saltim maxima fit illius partus cunctatio, quem Germani uocant **verharrete Geburt,** Galli (b) autem l'accouchement ou la tête est enclavée au passage.

§. II.

Facilis quidem *naturalis*que initio adstantibus esse uidetur *partus*; sed omnis qui in ipso exercetur nisus, irritus est, imo

S

(a) I. H. KRONAVER *Diss. med. chirurgica de tumore genitalium post partum sanguineo, p. 12. Fœtus*, inquit, *nonnunquam cum capitulo longius, quam naturæ lege constat, partibus genitalibus infixus quasi & inclauatus hæret, uel ut lingua obstetricum loquar;* der Kopf des Kindes ist eingenagelt, steckt in der Geburt.

(b) LA MOTTE *traité complet des accouchem. l. III. c. XX. p. 423. La tete demeure enclavée entre les os, sans pouvoir en sortir, & qui s'y*

imo quæ in naturali grauidis parari solet medicina, malum hoc reddit sæpe deterius, præsertim si obstetrices ex ignorantia, (c) aut præconcepta opinione, peritorum respuendo consilia & auxilia, totum opus naturæ committunt, & medici medicamentis sic dictis pellentibus caput oblique situm aut prægrande in cauitatem peluis nimis angustam profundius adigere conantur; hic enim notandum,

Principiis obsta, sero medicina paratur
Cum mala per longas inualuere moras.

§. III.

Quo igitur omnia rite euoluantur, nonnulla in *historica partus huius periculosi relatione* attendenda erunt. Grauida nimirum finito legitimo grauiditatis termino tam tergiuersanti-

s'y engage même d'autant plus, qu' elle s' avance en observant la même mechanique qui arrive à la pierre, qui ferme une voute, appellée en terme d' architecture la chef, qu' il est impossible de la tirer en bas sans le rompre.

(c) Iudicium fallax, quod de eius modi partu ferri solet, oritur ab imperita partium præprimis situs capitis, quo fœtus peluim ingreditur, inquisitione. Huius uero imperfectæ cognitionis causa est ignorantia in re anatomica, ad artem obstetricandi summe necessaria, qua fit, ut exploratio situs fœtus in utero tactu instituenda, quæ tanquam præcipuum artis obstetricariæ fundamentum laborem partus promouendum antecedere debet, uel plane omittatur, uel si suscipitur, omni rationali fundamento, & discretiuo iudicio destituta sit. Quare LA MOTTE, *l. c. cap. XXII. p. 430.* sententiæ nostræ adsensum præbens ait: *La cause la plus ordinaire de ce funeste accident, vient de ce que les Sages-Femmes seduites par les apparences trompeuses, qui leur font croire, qu' enfant presentant la tête c' en est assez pour que tout aille bien avec le temps, le laissent écouler jusqu' à ce qu' il n' y ait plus de ressource, que de la part des instrumens.*

ſantibus ſpuriis, quam ad excluſionem fœtus ſecundinarumque naturaliter directis corripitur doloribus, quibus quidem aliquoties redeuntibus membranæ fœtum cingentes, incipiente orificii uterini dilatatione, rumpuntur, effluente ſimul liquore amnii, poſt interuallum uero plurimarum horarum, imo aliquot dierum, uariis reiteratisque motibus, ſpaſticisque partium inferiorum tenſionibus, caput fœtus intra oſſa pubis profunde adigitur, ita quidem, ut, cum e loco fixo dimoueri nequeat, claui ad inſtar infixum immobile inibi ſubſiſtat, donec fœtus uel in utero moriatur, uel parturiens ſibi relicta, uariis exagitata cruciatibus, dirisque partum comitantibus ſymptomatibus, miſere tandem e uiuis diſcedat.

§. IV.

Ab hac tranſitum facimus ad *ſigna* illius, quæ uel *generalia* uel *ſpecialia* ſunt. Inter *generalia* referri merentur, quæ ſitum uteri obliquum *ante partum* indicant, qualia ſunt, expoſita iam *Diſquiſitione prima de ſitu uteri grauidi* &c. inæqualitas abdominis, durities, altitudo & doloroſa grauitas in illo maxime uteri loco, quo præcipua ſentitur fœtus mutatio. *Specialia* autem, quæ *in ipſo partu* attenduntur, deduci ſolent ex præmaturo aquarum effluxu, tarda & inæquali orificii uteri expanſione, ſitu illius obliquo, niſu capitis in peluim non parte gibboſa altiſſima uerticali, ſed laterali quadam aut inferiore, ualidis, ſed ſine effectu excluſionis redeuntibus ſæpe motibus, & capite intra oſſa pubis immobili hærente, adeo quidem, ut nec antrorſum, nec retrorſum nec lateraliter moueri poſſit, licet a parte eius ante orificium externum prona, fiſſæ genitalium partes iam dilatari (d) inci-

(d) Dum caput fœtus naturaliter propellitur, ab orificio uteri *inſtar coronæ* cingitur, quod Galli dicunt *l'enfant eſt au couronnement.* Ger-

incipiant, capilli in conſpectum ueniant, atque rugoſa integumenta oculis cerni, manibusque palpari poſſint; quibus adhuc tam tumor ſanguineus (e) in ſinum genitalem propendens, quam ea iungenda, quæ reſpectu parturientis, & ipſi ſuccedentium naturalium uirium defectus, lipothymiarum, motuum conuulſiuorum, uel imbecillem uel mortuum (f) iam in utero fœtum, & anceps utriusque uitæ periculum indicant, nec non *poſt partum* ab adhæſione præternaturali placentæ, extra ſphæram actiuitatis uteri poſitae, malaque peluis formatione deduci ſolent.

§. V.

Quoad *nexum cauſarum*, variæ huius laboris ſubeſſe quidem poſſunt, præcipuam vero in *capitis* naſcendi *aut orificii uteri ſitu obliquo* (g) poſitam eſſe arbitramur. Si enim

B. L.

Germani: man kan dem Kind ein Kräntzlein auffsetzen, oder das Kind ist im Gange: ulteriorem uero capitis intra labia deſcenſum Galli uocant *l'enfant eſt au paſſage*, Germani: der Kopf ist im Einschneiden, uid. MAVRICEAV *l. c. Tom. I. l. II. p. 245.*

(e) LA MOTTE *l. c. cap. XX. p. 423. Par les violentes douleurs, que la femme ſouffre, les quelles agiſſent ſur cet enfant, la tête s' allong & s' applatit d' une telle maniére, pour s' aiouſter au moule de ce paſſage, que le cuir chevelu en devient ſi tumifié, qu' il y fuit paroitre comme une ſeconde tête ou une tête double.*

(f) Vid. *Diſſ. ſub Præſidio noſtro habita, de neceſſaria funiculi umbilicalis, ui uaſorum ſtructuræ, in nuper natis deligatione, §. XIV. not. t. p. 28.*

(g) Errat CHAPMANNVS, quando ſolas huius partus cauſas uel peluis anguſtiam uel capitis magnitudinem eſſe arbitratur, reiiciendo illam, quam utpote præcipuam cum DEVENTERO adduximus rationem; *Libro II.* enim ita ſentit: *The Make and Conformation of the Woman, as to her Bones and the Shape of her Body in general, but particu-*

larly

B. L. decursum naturalis partus spectes, obseruabis, caput nonnunquam per angustiam peluis sub uehementissimis cruciatibus ita propelli, ut secundum figuram peluis forma illius mutetur, quæ post natiuitatem leni compressione in naturalem reducenda est. Non autem est, quod mireris, qui fiat, ut sine læsione cerebri ossa capitis, uariis figuræ mutationibus obnoxia sint. Illa enim mediante dura matre inter se laxe cohærent, & certo respectu imperfecta dicenda sunt, cum tenuia & hinc inde adhuc membranacea destituantur diploe, & in illis deficiant denticulatæ & inæquales eminentiæ, quibus ossa plana in adultis firmiter iuncta sunt. Itaque ob eorundem mollitiem, & maiorem elasticitatis gradum impressiones potius patiuntur & compressiones quam fracturas, quæ in ætate confectis, quorum ossa sicca & arida existunt, leui & uix notabili causa crebrius accidunt. Si igitur naturaliter linea directionis (h) per centrum fœtus ducta cadit intra utriusque basin, ossa capitis sub partu ita compelluntur, ut margines eorum superiores ad se inuicem magis magisque accedant, & lamella una alteri pro capitis magnitudine, peluis capacitate, & fibrarum ossearum directione aliquatenus superimponatur. Hæc regula *recti* constituit normam *obliqui*. Etenim linea directionis si extra centrum grauitatis ducta aliunde tendat, (i) quamuis capite ante orificium uteri sed oblique posito, uicinæ partes, in quas caput impetum facit, resistendo nimis compressionem

S 3 tran-

larly as to the Parts concerned, in forming the Peluis, and not the Obliquity of the Womb, (which Deuenter *lays the whole Stress upon) is the common Cause of bad Labours, and the Necessity of Art.*

(h) Vid. *Disquis. I. §. IX. p. 116. §. XIV. XV. p. 118. 119. §. XIIX. p. 120. 121.*

(i) Conf. *Disquis. I. §. XX. p. 124. §. XXVI. p. 127. §. XXIX. p. 129.*

transſitumque ipſius per peluis cauitatem impediunt, ſiquidem nec occiput nec facies nec temporales partes ante uteri os ſitæ ui ſtructuræ rite comprimi ualent, cum conſtrictio partium, quæ fit contra directionem fibrarum oſſiumque coniunctionem, utplurimum læſionem nobiliſſimis inducat partibus. Itaque ſi uolumen capitis ope naturæ imminui nequit, ſi orificium uteri, aliis magis incumbens oſſibus, oram peluis ſuperet, impoſſibilis eius erit naturalis per peluim exitus, illudque loco, in quo immobile hæſit, motibus ſucceſſiue auctis, magis impingetur, ut os oſſi claui inſtar infixum adpareat, perſimile illi conclauationi, quæ in coniunctione dentium cum maxillarum alueolis, *gomphoſis* (k) dicta, obſeruari ſolet.

§. VI.

Interea *obliquitatem hanc* non *vnicam* illius cauſam eſſe affirmamus, quum concurrentes reliquas non excludat, inter quas referimus *nimiam peluis anguſtiam*, eiusdemque *malam conformationem.* Optime enim duce ratione & experientia DEVENTERVS, (l) AVCTORQVE NOSTER (m) monent, *commoda & incommoda uaria in partu a pelui anguſta, plana, ampla & rotunda produci, maiorem tamen partus difficultatem ab ipſa obliquitate uteri uel ſitu capitis obliquo proficiſci.* Sicuti enim tam ampla peluis ſæpe exiſtit, ut ab utero cum contento partu per illam deſcendente, uaria periculoſa metuenda ſint ſymptomata, ita alterum ipſius uitium eſt, ſi nimis anguſta obſeruetur. Siue enim illa conſiſtat in ſpatio, quod eſt inter *ilium oſſa*, ſiue quod inter *pectinis oſſa*, & *ſacrum* intercedit, mala producit quam plurima, grauiora tamen ea *angu-*

(k) A γομφόω, clauum impingo. *cap. XLVI. p. 201.*
(l) *Lib. cit. cap. XXIV. p. 126. &* (m) *p. 21.*

angustatio, quæ in *toto ambitu* deprehenditur, quam quæ ab *incuruo osse sacro extremo & coccygis* (n) procedit. Præcipue uero hac occasione *plana peluis* in memoriam reuocanda, seu teste DEVENTERO, *nimia illius in anteriori & posteriori facie compressio*, primum inter malam partium conformationem obtinens locum, gibberosis maxime propria & familiaris, quarum primæ ossis sacri uertebræ (o) simplicesque lumborum a distorta & flexuosa spina dorsi ita intropelluntur, ut peluim supereminentes fœtum exitu arceant, simulque prohibeant, quo minus uterus parti acuminatæ diu possit inniti, quin huc uel illuc inclinet. Interea nobis errasse uidentur sapientissimi mortales, quod huius partus rationes tantum ab angustia peluis deduxerint; sciendum enim, non primiparas solum uerum illas quoque mulieres, quæ plures iam in lucem ediderunt infantes, periculum huius partus sæpe experiri. Quamuis igitur in his subiectis respectu peluis seu uiæ, qua fœtui transeundum, nullum adsit impedimentum, illud ipsum tamen uel retardatum, uel omnino prohibitum, etiamsi capite fœtus ante orificium posito naturalique fœtus adparente situ, uel obliquitatis nascendi capitis uel uteri (p) certis-

(n) *Libr. cit. c. XXIX. p. 133.*

(o) Quando CHAPMANNVS *libr. cit. cap. II. p. 37.* difficultatem operationis solis manibus peragendæ indicat, respicit maxime augustiam peluis, quam cum DOVGLASSIO in quibusdam obseruauit. Ita enim: *One or more of the Causes renders the Operation difficult and dangerous; but especially the Smallneſs of the Peluis, aud the more than ordinary Curve of it; the prominent Part of the loweſt Vertebræ of the loins being ſo great. as to have too little Space between that and the Os Pubis.*

(p) Hinc DEVENTERVS *libr. cit. cap. XXXII. p. 141. & c. XXXIV. p. 146. 147.* obstetricantibus grauiorem casum non posse obuenire existimat, quam si forte ad seruandam matris

certiſſimum exhibet ſignum, anguſtiam uero peluis plane excludit.

§. VII.

Non negandum quoque *uterum cum uicinis partibus eiusque orificium colliſionibus, contuſionibus, inflammationibus, exulcerationibus purulentis, cancroſis aliisque malignis, & dolorificis, tumoribus ſanguineis calculoſisque; calloſitatibus, & ſcirrhoſitatibus* &c. adfectum, propter craſſitiem & rigiditatem partium in prouectioris maxime ætatis ſubiectis & primiparis partum reddere difficilem, & difficillimum, ſi peluis anguſtia cum oſſis ſacri acumine introrſum nimis flexo accedant. Sed cum partes omnes membranaceo-carnoſæ, etſi adeo conſtrictæ ſint, ut, referente DEVENTERO (q) obſeruationem, quam PORTAL (r) nobiscum communicauit, anguſtia partium naturalis, uel ex concretione genitalium uel alia quadam qualicunque inflicta læſione originem trahens, ne digitum quidem admiſerit, facilius patiantur dilatationem, quam oſſa diductionem aliquam; exitum tamen non plane præcludunt, quamuis tardiorem & periculoſum reddant partum, qui diris ſtipatus cruciatibus, artificialem (s) ſæpius requirit diſtenſionem. Aſt ſi *excedens* aliquando *capitis uolumen* (t) anguſtam occu-

matris uitam infantes tanquam mortui tractandi ſunt, quod nunquam contingit, niſi cum *infantes bene uerſi prodeunt, capite prægrandi, meatuque nimis anguſto, neque extenſiuo, aut ſi propter uterum obliquum infans in meatu inſtar cubiti incuruati hæret.* Conf. quoque LA MOTTE *lib. cit. c. XXIX. p. 418. ſq.*

(q) *Libr. cit. cap. XXX. p. 133. ſq.*

(r) *Libr. cit. Obſ. X. p. 68. ſq.*

(s) AMAND. *libr. cit. Obſ. I. & II, p. 64 - 67.*

(t) CHAPMANNVS *libr. cit. cap. II. p. 39* ubi: *Another Difficulty ariſing from the Child, is the Largeneſs of it, when it is too big for its Mother, either by a natural Make, or by its being dropſical in the Head, or any other Part.*

occupet peluim, quale in fœtibus emortuis, utero adhuc inclosis, partibusque putrefactionis actu turgidis redditis, hydrocephalis monstrisque animaduertimus: opus non est ad aliam confugere causam, cum adducta iam sufficiens sit, naturalem fœtus exitum præpediendi, omnesque nisus, qui ab eiusmodi monstroso capite exercentur, inanes potius, & respectu matris funesti quam utiles & salutares existant.

§. VIII.

Sciendum etiam dari nonnullos, *qui membranarum tenuitatem, præmaturam aquarum effusionem, partium genitalium siccitatem, motuumque defectum accusant.* Quamuis autem tres priores adlatæ rationes uel partum naturalem difficilem uel præternaturalem in genere indicent: non propterea tamen partus, cuius in antecedentibus mentio facta, causæ existunt, quippe a) membranæ dilaceratæ non uno impetu omnem liquorem amnii dimittunt, sed qui retro fœtum detinetur, & sic dictas *posteriores*, seu *furtiuas* constituit aquas, sub genuinis partus laboribus successiue exprimi solet, b) inferiores uiæ & internæ uaginæ parietes, uel ob copiosos inibi latitantes ductus glandulasque, tam humidum exsudantes, quam mucum excernentes, uel ob sanguinolentum ex utero profluentem humorem madidæ seruantur, c) ab emollientibus & oleosis rite & debita cautela externe adplicatis lubricæ ad tempus persistunt, d) tenuitas membranarum ab initio rarissime talis sed instante partu fit, quando nimirum illæ ab obliquo attritu ad ossa pubis & inæquali uteri compressione, (u) eo in loco, quo ob uim corpori duro inflictam, maior

T

(u) ILL. HALLERVS *Commentar.* ad BOERHAAV. *Prælect. Tom. V. Part. II. p. 394.* *Quamdiu*, ait, *saccus integer est, os uteri æqualiter distenditur undique ab urgente liquido absque dolore, quia omnes partes dila-*

ior fit resistentia, attenuantur. Quo ipso uero non negamus, testibus HIPPOCRATE & GALENO, aliorumque experientia conuicti, humores quodammodo partum facilitare, monente autem CYPRIANO, uehementes cruciatus, qui a motibus aperiendo uteri orificio destinatis oriuntur, illum impedire posse, nec non obseruante HOORNIO, partus siccos lentos esse, imo ad mentem MAVRICAEI & MOTTII præcocem aquarum effluxum ante osculi dilatationem periculosum existere; interea pernegamus tenuitatem membranarum & præmaturam amnii effusionem laborem efficere posse, quem sola naturæ uis superare nequit.

§. IX.

Quod uero *motuum* in partu *energiam* attinet, constat, uim uteri, uel nimis augeri, uel imminui posse. In *priori* casu tam naturaliter genuini spuriique excitantur dolores, qui a peritis facile a se inuicem distingui possunt, quam præternaturaliter præcipue in *hac partus specie* naturales motus mutantur in spasticos & conuulsiuos; in *posteriori* autem remittente uel ab hæmorrhagia, uel perpessis vehementissimis cruciatibus naturæ actiuitate, seu determinata partium ad certos motus edendos dispositione, uteri motus quoque deficere incipiunt, remanentibus tantum irritis quibusdam noxiisque conatibus. Est autem præsenti in partu spasmorum excedentium ratio uel a pressione partium neruosarum a corpore solido in peluis cauo immobile hærente in specie deriuanda, uel in genere tanquam lethalis hæmorrhagiæ euen-

dilatandi osculi æqualiter urgentur, atque adeo nulla uiolente premitur: rupto uero sacco a fœtu ipso uterus inæqualiter comprimitur. Solidum enim omne inæqualiter premit, plus in una sede, minus in altera, pro figuræ suæ uarietate, sic, dum una pars quiescit, altera totam uim nitentis solidi experitur.

euentus æſtimandus, quæ ſi ex adhæſione placentæ ante uteri orificium & uiolenta eiusdem auulſione contingens partum maturum aut immaturum comitetur, & ex hac pallidus parturientis uultus, debilitas, animique deliquia, aurium tinnitus, oculorum hebetudo & caligo oriantur, mortuus etſi naturaliter in utero poſitus fœtus, ob defectum tamen uirium expelli nequit, niſi ante plenariam uaſorum exinanitionem ad conſeruandam uitam matris, (w) ſeparata prius,

 &

(w) Vidi anno præterito triſte & funeſtum huius rei exemplum. Erat nimirum fœmina grauida cuiusdam ſalis coctoris urinatorisque, annorum circiter XXXVI, felix mater quinque filiorum, temperamenti cholerici, ſtrictioris corporis habitus, colorem liuido-pallidum tam in tota corporis ſuperficie, quam præſertim in facie gerens, cum tempore grauiditatis ex uehementi iracundia ictero flauo corriperetur. Circa nonum menſem incipientes iam ſentiebat dolores ad partum, cum quibus guttulæ ſanguinis ſinceri per interualla temporis exprimebantur. Adpropinquante partu ſanguis non continuo riuo ſed ſucceſſiue copioſe tamen effluebat, cui ſiſtendo imperita quædam obſtetrix fruſtra exhibuit medicamenta interna & externa. Cum igitur parturiens a ſanguinis profluuio inſigne uirium decrementum obſeruaret, quod ſæpiſſime animi deliquia in ſitu corporis erecto redeuntia & alia ſymptomata periculoſa excipiebant, duorum medicorum, quorum numero ego quoque adſcriptus eram, ſibi expetiit opem. Equidem prævidens initio deplorandum ſtatum prognoſin lethalem adſtantibus indicaui, præſertim cum infelix obſtetrix more noſtrarum ſolito ſe mox partum intra aliquot horas promoturam promitteret, inſcia ob uirium proſtrationem ſanguinisque profluuium a placentæ ante orificium uteri præternaturaliter adhærentis auulſione difficillimam eſſe naturalem fœtus excluſionem. Hinc omnem, quæ adhuc ſupererat, ſpem matrem a mortis periculo liberandi, unice in maturanda fœtus extractione, ſiue pedibus ſiue ope extractoris peragenda collocaui. Sed diſplicuit tam medico alteri quam adſtantibus, fœtum, ut fructuum maturorum petiolis

& quantum necesse est, seposita ad latus placenta, uel in *pedes conuertatur*, & educatur, uel *ductu forcipis extrahatur*, cum hic experta manus plus ualet, quam omnis medicamentorum farrago.

§. X.

Cognitis iam causis ad ipsam progredimur *curationem.* Indicationes autem curatoriæ uel respiciunt naturalis partus, si fieri potest, expectationem, uel arte promouendam fœtus secundinarumque requirunt exclusionem. Huic scopo obtinendo præparatorie inseruit exploratio uteri fœtusque in utero, quo rite diiudicetur, an uterus antrorsum uel dextrorsum & sinistrorsum inclinet, quænam capitis pars ad uteri orificium procumbat, & quidquid causæ difficilis huius laboris existat. Si enim, consentiente AVTORE NOSTRO, (x) *uertex infantis in ostio uteri inuenitur, atque os uteri super peluem, aut in pelue situm est, aquis protuberantibus, tunc nullo negotio opus est, & solum expectandum, dum natura parturientem dolorum impetu ad laborandum concitet.* Quando uero obseruante CEL. FRIEDIO (y) *una saltem aut ad summum duæ capitis infantilis partes a linea recta deuiæ oblique ossium peluis cuidam insistunt, tunc partus*

lis ab arbore & fructu facillime secedentibus accidere solet, ui naturæ definito iusto tempore expulsurum sibi persuasis, displicuit, inquam, nota satis & optima methodus, quam AVTOR NOSTER *p. 73. 74.* breuissimis ita describit: *In quouis prægnationis interuallo, si ab immodicis profluuiis sæpius animo deficiat mulier, eductio fœtus unicum est remedium ad conseruandum & matrem & infantem.* Quare me licet dissentiente, operatio summe necessaria ad sex horas differebatur, sed vix præteriere, cum mulier conuulsionibus uehementer agitata, capite fœtus intra ossa pubis adhuc hærente, diem obiret supremum.

(x) *p. 46.*

(y) STVARTVS *cit. Dissert. p. 23. 24.*

tus naturæ uiribus quidem committendus, sed una ea encheiresi adiuuandus est: ut obstetricans tempore, quo parturiens dolorum expers est, duos digitos caput inter, unguibus ad hoc uersis, & os, cui illud incumbit, ponat, eos immobiles ibi tam diu seruet, usque dum nisus accedat, dum illos furcæ in modum diducat, retro uersus caput flectat, ac eodem temporis momento deorsum trahat, quo caput ab osse, cui insistit, & remoueatur, & ab obliquitate in lineam rectam reducatur, & ad faciliorem per aperturam ossium peluis transitum aptius reddatur.

§. XI.

Possemus autem adductis ex rationibus *diuersam medendi methodum* ostendere, uariosque situs capitis obliquos partum naturaliter retardantes indicare, quales sunt illi præcipue, qui oriuntur infante sursum uerso, uel prona facie, uel laterali, uel posteriori capitis parte prodeunte, quorumque operandi modus iuxta obliquitatis gradum dimetiendus: sed cum AVTOR (z) ordine, quo DEVENTERVS, (aa) omnia rite prosecutus est, eiusque medendi modum retinuit huic negotio supersedemus, ea quæ ad præsentem curam iuxta recentiorum mentem spectant, exponentes. Itaque in genere notamus, si duæ uel tres partes capitis peluim transcendant, (§. X.) sine mora ad operationem confugiendum, simulque tentandam DEVENTERI ab AVTORE confirmatam generalem curandi rationem, *quando in omni uteri obliqua*

 posi-

(z) *Expos. de partu difficili ab infante facie supina prodeunte. p. 25. sq. De partu difficili ex utero nimium scil. propendulo p. 32. sq. De partu difficili ex utero spinæ dorsi nimis appresso, p. 35. sq. De partu difficili ex utero in alterutrum latus nimium obliquato, p 39. sq.*

(aa) *Libr. cit. cap. XLVI. p. 201-221. cap. XLVII. p. 221-242. cap. XLIIX. p. 242-254.*

positura tutissimum, minusque dolorificum esse iudicat, *partum accelerare pedibus prehensis extrahendo, idque in principio* (bb) *laborum, quam primum certus sis, parturientes geminis doloribus laborare, præsertim in uteri nimium propendulo situ.*

§. XII.

In *principio* autem suscipitur *operatio*, si, antequam caput fœtus aperturæ ossium peluis impulsum, orificium uteri suf-

(bb) Inter recentiores modum, fœtus in pedes conuertendi & extrahendi præter DEVENTERVM accuratissime descripsit STVARTVS *diss. cit. p. 25-29.* Ex antiquis PHILVMENVS *teste* AETIO *Tetrabiblo IV. Serm. IV. cap. 2. 3. Collect.* STEPHANI fœtum os uteri operientem pedibus prehensum extrahere iussit, idemque CELSVS, *Lib. de Medicina VII. cap. XXIX. p. 519.* qui simul perspicue tradit, quomodo os uteri aperiendum. Dummodo enim agitur, qua curatione partus emortuus excutiendus, affirmat, *medicum unctæ manus indicem digitum utero primum debere inserere, atque ibi continere, donec iterum os adaperiatur, rursusque alterum digitum demittere, & per easdem occasiones alios, donec tota esse intus manus possit.* Ad cuius rei facultatem multum simul conferre putat, & *magnitudinem uuluæ & uim neruorum eius, & corporis totius habitum, & mentis etiam robur, cum præsertim intus nonnunquam etiam duæ manus dari debent. Pertinere etiam ad rem* meminit, *quam calidissimum esse imum uentrem, & extrema corporis, neque cum inflammatione incepisse, sed recenti re protinus adhiberi medicinam. Nam si corpus iam intumuit, neque demitti manus, neque educi infans nisi ægerrime potest, sequiturque sæpe cum uomitu & cum tremore mortifera neruorum distentio,* (*§. IX.*); HIPPOCRATES autem non difficilem solum eiusmodi extractionem esse, uerum etiam *Libr. de Natura pueri Sect. III matres atque infantes perire*, si manu fœtus in pedes dirigantur, male cum PLINIO iudicauit, qui *Hist. Nat. Tom. I. Libr. VII. cap. VIII.* AGRIPPAS, seu pedibus præuiis prodeuntes per totum uitæ periculum *infelicissimos* esse putauit.

ſufficienter adhuc dilatari, ſicque iuxta CELSI regulas circa (cc) extractionem fœtus cum inſtrumentis obſeruandas compreſſa uulua conquieſci, hiante autem leniter trahi fœtus, & per has occaſiones paulatim educi poteſt, quia poſtea difficulter & ſæpiſſime uix ac ne uix quidem tota manus cauo uteri immitti, ne dicam, pedes fœtus circa fundum eius digitis attingi, apprehendi & extrahi ualent, niſi fœtui mortem, uteroque uiolentiam, contuſionem, inflammationem, & rupturas inferre uelis. Quid mirum igitur ſunt *Celeber.* FRIEDII (dd) uerba, *ſi tam tener fœtus, ob ſitum obliquum, ipſi perquam incommodum, corporis ſui conglobationem, & ſtrictiores uteri amplexus, uitam hactenus uix agens, accedente tali, ſed neceſſaria uiolentia, uitam, antequam in lucem educi poſſit, amittat, nec non mater, propter reiteratas, in uterum alliſiones, febre corripiatur inflammatoria, quæ partu, licet tandem abſoluto, nihilominus eam, læti puerperii lecti loco, luctuoſo ſepulchro immittit.*

§. XIII.

(cc) *Libr. cit.*

(dd) Conf. STVARTVS *cit. diſſ. p. 24.* qui in antecedentibus ex iisdem rationibus moram diſſuadet: quum, *ſi ad imitationem imperitarum obſtetricum partus ob præſentes nixus ualidos naturæ uiribus relinquitur, caput infantis oblique oſſibus peluis impactum, atque quantum fieri potuit, depreſſum, tam anguſtum inter ſe & margines oſſium peluis ſpatium efficit, ut manus, qua operatio abſolui debet, nonniſi ſumma adhibita ui, per illud in ipſam uteri cauitatem adigi poſſit; imo, quando tandem manus inibi pertingit, tunc ſemper fœtus ob continuos illos nixus, ita in ſemetipſum conglobatus ac ab utero arctiſſimo amplexu undiquaque conſtrictus deprehenditur, ut & tempore, & labore multo, hocque ſat uiolento, opus ſit, antequam fœtus ab uteri amplexibus liberari, membra illius euolui, pedes eius attingi, apprehendi, educi, ac Agrippinus ſic partus abſolui poſſit.*

§. XIII.

Verum enim uero cum medici *initio eiusmodi partus* raro in auxilium uocari solent, quia obstetrices caput quidem sed non proprium illius inquirentes situm sibi persuadent, uires naturae expellendo foetui sufficere (§. II.): accidit quandoque, ut sub ualidis nisibus caput quidem in peluim propellatur, sed non expellatur. Quapropter uia obstructa manibusque occlusa, nec non uiribus naturalibus iam iam deficientibus, omne, quod adhuc superest, ferendum auxilium, a medicis & chirurgis expectari, ac re fere conclamata mortisque agone exoptari solet. Tunc autem maxime, ne parturiens sub ipso labore misere pereat, ad *instrumentorum usum* confugiendum esse, omnes fere consentiunr, nonnulli quidem tantum ad tuendam uitam matris, seposita foetus salute, alii ad primarium artis obstetricariae finem obtinendum, matris scilicet foetusque, quantum fieri potest, uitam seruandam. In eiusmodi igitur casibus AVTOR NOSTER (ee) &

(ee) *p. 42.* DEVENTERVS *Lib. cit. Append. p. 274.* RARISSIME *ibi*, inquit, *& ne unquam quidem instrumenta usui esse possunt, praeterquam infantibus incuria neglectis monstrisque excludendis.* Specialissime autem *p. 271. 272.* docet, *si ex obstetricum inconsiderantia aut ignorantia infantes capite praeuio in cauitatem peluis delapsi sint, & aquis iam effluxis in flexuoso anfractu tanquam in triangulo constipati, neque dolorum impetu, neque artis opera, neque sursum nec deorsum moueri queant, aliam uiam non patere, nisi infantem siue mortuum siue uiuum matris seruandae gratia ut mortuum tractes, quod medico nunquam tentandum esset, praeterquam in extremo periculo.* Simile quoque hac de re iudicium fert. CEL. FRIEDIVS, quando *cit. diss* STVARTI *p. 29. caput*, ait, *infantis oblique sese sistens per adauctos nixus, obstetricis imperitiam, ossium peluis aperturae impactum manui aditum in uterum plane occludit, tunc seposita infantis salute, unice ad instrumenta foetum*

& DEVENTERVS in ſpecie illa commendant, quamuis in genere ne extrahendis quidem mortuis infantibus concedere uideantur.

§. XIV.

Quilibet hanc ob rem *adpropriata* ſibi uiſa excogitauit *inſtrumenta.* Ex *ueteribus*, qui in uias contrarias proceſſerunt, ueriti pedes in propinquo exiſtentes adducere, HIPPOCRATES (ff) ſitum fœtus præternaturalem ſic mutare iubet, ut *ſi fœtus manum eduxerit, illa protrahi, iuxta humeri articulationem eximi, caputque ad os vteri compelli debeat. Poſtea caput*, inquit, *ſi fieri poſſit, ſecundum naturam extra protrudito, ſin minus, in partes comminuito ſicque fœtum foras producito.* PAVLVS (gg) uetat manum uel pedes, ſi in propinquo ſint, prehendere. CELSVS (hh) *caput*, inquit, *fœtus mortui ſi proximum eſt, demitti debet uncus, undique læuis, acuminis breuis, qui uel oculo, uel auri, uel ori interdum etiam fronti recte iniicitur, deinde attractus infantem educit, neque tamen quolibet*

V is

tum extrahentia, quo mater ſeruetur, confugiendum eſt. His autem illuſtrationis cauſa addit, *eiusmodi inſtrumenta nonniſi omni ſpe partus per nixus abſoluendi abiecta, applicanda eſſe, ne* a) *ſub hoc ſixo ſitu caput infantile partes uterinas fortiter contundat,* b) *eædem humidæ & natura calidæ facili negotio intumeſcentiam, inflammationem & gangrænoſam corruptionem acquirant, talique modo conſtitutæ leui ſaltem ſuperueniente alliſione citæ & profundæ dilacerationi obnoxiæ ſint,* c) *tandem contingat, ut, quando caput infantis aperturæ oſſium peluis diu impactum, nullis adhibitis inſtrumentis, ſolius tantum mirandis naturæ uiribus expellitur, nihilominus & colli ueſicæ & perinæi in anum usque rupturæ, indeque productæ tam fæcum aluinarum quam urinæ incontinentiæ ſuperueniant.*

(ff) *Libr. de fœtus in utero mortui exectione.*

(gg) *De fœtus mortui extractione Libr. VI. cap. LXXIV.*

(hh) *Libr. cit.*

is tempore extrahi debet. Nam ſi compreſſo uuluæ ore id tentatum eſt, non emittente eo infans abrumpitur, & unci acumen in ipſum os uuluæ delabitur, ſequiturque neruorum diſtentio, & ingens periculum mortis. Trahere autem iubet dextra manu uncum, ſiniſtra intus poſita infantem ipſum, eumque ſimul dirigere.

§. XV.

De *uncis*, quorum iuxta *recentiores* uariæ dantur ſpecies, (ii) qualesque ſunt acuti, obtuſi, ſimplices duplicesque, plus minus incuruati, quid ſentiendum, paucis docte inter alios exponit DEVENTERVS. Nam *unci*, ait, *nunquam uſui eſſe poſſunt, quia humeri adeo ualide obſtant, ut caput, licet ui maxima detractum, ſuccedere non poſſit.* Cui quoque addendum CELSI monitum, *uncum corpuſculo putri iniectum facile elabi.* Hanc igitur plurimis uſitatam operandi methodum deteſtamur maxime in ſpeciali adducto partu, eamque *crudelem* (kk) præ-

(ii) Ex antiquis formam uncini una uel duabus ſpinis gaudentis nobis ſiſtit ALBVCASIS *Libr. de affectibus mulierum.* Similiter uncinorum, mortuo fœtui extrahendo aptorum deformationem exhibet AMBROS. PARAEVS *Libr. de hominis generatione.* Conf. quoque MAVRICEAV *Libr cit.* MESNARD *libro* cui titulus: *Guide des accouchemens, p. 10., fig. V.* GARENGEOT *noueau Traité des inſtrumens les plus utiles, Tom. II.* DIONIS. *Libr. cit. p. 306.*

(kk) Operationem, quæ mediantibus uncis in hoc partu a quibusdam ad hunc usque diem peragi ſolet, ſimiliter *horrendam* uocauit CHAPMANNVS præferendo ipſi uſum *forcipis* & *laquei compoſiti.* Ita enim *Libr. cit. Præf. p. 16. 17. The Uſe of Hooks and ſome other Inſtruments, by which living Children, preſenting with the Head are deſtroyed, when they might very eaſily have been extracted in a few Minutes by the Fillet or Forceps, is, in my Opinion, a moſt cruel, and unwarrantable Practice. But yet, however inhuman, it is, to my certain Knowledge by ſome kept up to this Day.* Vid. *etiam eius introduct. p. 8.* ubi infelix

prædicamus, cum incertum ſæpiſſime ſit, uiuusne aut imbecillis, an mortuus iam in vtero ſit fœtus, ne quem credideris mortuum, uiuus infans ferramentis male mulctetur. Quare DEVENTERVS: (ll) *Deteſtor leuem quorundam conſuetudinem, qua infantes uncis extrahere audent! quam primum dolores parum ceſſant, confeſtim audies: infans exſpirauit: tum uncis extrahuntur miſeri infantuli, utut adhuc uiuant, & uiui quidem extrahantur, cum Chirurgi pudore, parentumque ac aliorum præſentium mœrore.*

§. XVI.

Præter hæc arma *alia* adhuc dantur *inſtrumenta* ab ipſo, quem præſtare dicuntur effectu, *extractores* dicta. Horum in numerum primum referendus *extractor* MAVRICAEI, (mm) cu-

felix hocce conamen autore CHAMBERLINO obtrectatoribus huius artis anſam præbuiſſe fertur iudicandi, ab ope magiſtri ſolatium nullum præter parturientis fœtusque mortem, ſperandum eſſe; quo etiam factum, ut in quibusdam regionibus a peritis in arte obſtetricandi conſilium & auxilium non prius exoptari ſolent, quam matre iam fere animam agente. Teſtantur id uerba AVTORIS quæ ſequuntur: *The Practice of drawing living Children with the Crotchet, when the Head offers, but cannot, by Reaſon of its Bigneſs, or ſome Difficulty in the Paſſage, be brought away, which is ſtill the Cuſtom of ſome raſh, pretending Artiſt, (who know nothing either of Returning the Infant, or of the Uſe of the Forceps, or Fillet) ought to be utterly condemned and exploded by all fair and honeſt Practitioners. 'Tis doubtleſs this barbarous Cruelty in ſome Operators, that, (as Dr. Chamberlain well obſerves) has cauſed that malicious, but falſe Report, That, where-ever a Man comes, the* MOTHER *or* CHILD, *or both, muſt neceſſarily die; and is the Reaſon many times of Women's forbearing to ſend, till the Child is dead, or the Mother dying.*

(ll) *Libr. cit. p. 272.*

(mm) Vid *Lib. cit. Tom. I. p. 365. ſq.* & GARENGEOT *Lib. cit. Tom. II. p. 267. ſq.* Sequens quoque, quod hic

cuius ipsemet accuratam dedit descriptionem ac delineationem. Licet autem eo, quo uixit, tempore artem ad insignem perfectionis perduxerit gradum, pluresque tam in theoria quam praxi habuerit sectatores, perfectiori tamen postea reddita, usu quoque comprobatum fuit, illud plus detrimenti quam utilitatis exerere. Periculosum enim est, ubi uel prægrande & monstrosum, uel obliquum caput in angusta pelui hæret, quia a) adhiberi nequit, nisi extincto iam in utero fœtu, b) lamina flexilis atque rotunda, quæ capiti, spiculo quodam prius perforato, immitti debet, uim extractionis sine ossium capitis dilaceratione ferre nequit, quorumque inde contingens destructio instrumenti adplicationem, ne dicam extractionem plane impedit, c) capite ante eductionem nondum leniter compresso, neque uolumine eius prius imminuto, tam uterus lædi, quam ruptura perinæo & uesicæ urinariæ induci, uariæque inflammationes & contusiones in internis & externis accidere solent genitalibus.

§. XVII.

Huic quoque adnumerandum FRIEDII *instrumentum* ex chalybe optime læuigato confectum, quod similiter adpella-

hic adduci meretur, de hoc instrumento iudicium fert DEVENTERVS *Libr. cit. cap. XXXII. p. 142. Dominus* MAVRICEAV *aliud instrumentorum genus inuenit, quod gallice uocat la tire tête, quod uerti posset extractor siue eductor capitis: hoc sane instrumentum accommodatius est, minusque periculi parturienti quidem quam uncini, infanti autem nunquam non necem adfert, quare eodem in hoc rerum statu uti salua conscientia non licet, sed patefacto iam uteri situ recto uel obliquo, tanquam noxium reiiciendum est ab omnibus Bonis nisi exploratum habeant, infantem iam obiisse, quod certo non constat, nisi ex dissolutione supremæ capitis cuticulæ, ut dictum supra.*

pellauit *eductorem.* Est autem ita constructum, ut stylus inter duas spathulas positus & circa manubrium mediante cochlea, qua illas euoluere & retorquere possumus, adfixus caput perforare, ligulæ uero in utero successiue diducendæ pertusum caput amplecti, comprimere, & compressum extrahere debeant. Quamuis uero eiusmodi instrumentum curiosum inuentum sit, haud tamen adplicationi idoneum fuisse, nec exoptatum rei euentum spei respondisse, usus comprobauit, quemadmodum id clarissimus Vir (ceu ex docto eius percepimus ore) uariis ex institutis experimentis atque obseruationibus postmodum didicit. Hinc necessitate coactus aliud sibi elegit, inuentis DEVENTERI (nn) nonnulla addens. Prius caput perforandi causa instrumento, ad modum fere illius, *quo uentrem hydropicorum aut scrotum hydrocelicorum aperiunt chirurgi,* præparato utitur instrumento Gallis *Trois-quart* dicto. Est enim cultellus mucrone trigono acuto in tubo metallico mobilis, & reconditus, quo iuxta directionem digitorum sinistræ manus adplicari, ope dextræ extrudi, retractus iterum abscondi, sicque secure cuidam dictarum cauitatum immitti, traiectusque humoribus euacuandis locum concedere possit. Postea uero, perforato iam capite meningibus dilaceratis, ossibusque nonnullis diffractis, ope serræ in forma cultri longioris superius acuminatæ & nodulo præditæ, inferius obtusæ & latioris, foramen cranio inflictum instar trianguli dilatandum, fragmenta ossium mediantibus uolsellis, quas CL. D. SCHVRERVS inuenit extrahenda, cerebrum indice solutum egerendum, ca-

 put-

(nn) *Libr. cit. p. 269.* interim *p. 270. 272.* fatetur ad perforandum infantis caput *singulari instrumento opus non esse, sed uulgarem cultrum incisorium, usque ad extremum acumen obuolutum, aut forficulam aut spathulam huic operæ sufficere.*

putque mediante cochleari oblongo, anterius & ſuperius denticulatis eminentiis obſito, excerebrandum, latera capitis digitis manuum conſtringenda, adeoque totum caput, parti cranii internæ duos treſue digitos immittendo externæque pollicem imponendo, ſubſequente trunco modica ui educendum.

§. XVIII.

Sed reliqua ut ſilentio prætereamus, ſufficiat *præcipuorum*, quæ hactenus uſui fuere, mentionem feciſſe, cum *forceps anglicana* his iure præferenda ſit. Præſtans hocce tam in ornamentum artis quam ſolatium puerperarum detectum inſtrumentum ſui *autorem* (oo) agnoſcit *Cel. Medicum Londinenſem* D. CHAMBERLINVM, a quo ad *filios* eius iure quaſi hæreditario translatum fuit arcanum. Licet autem tunc temporis modus iſtud rite perficiendi atque adplicandi *laudatis* tantum *Viris* cognitus atque perſpectus fuerit, poſtea tamen adeo inualuit ipſius uſus, ut in *Anglia* & *Gallia uulgare* iamiam ſit inſtrumentum.

§. XIX.

(oo) Teſtimonium huius rei præbet dexterrimus chirurgus Londinenſis CHAPMANNVS *Libr. ſæpius citato Introduct. p. 5.* his quidem uerbis: *The chief Books on this Subiect extant in our Language, are Dr. Chamberlain's Translation of Mauriceau, and the Translations of Dionis, Deuenter, &c. which I ſhall have occaſion to mention hereafter; and ſhall only obſerve here, that the Secret mentioned by Dr. Chamberlain, by which his Father, two Brothers and himſelf ſaved ſuch Children as preſented with the Head, but could not be born by natural Pains, was, as is generally believed, if not paſt all Diſputes, the Uſe of Forceps, now well known to all the principal Men of the Profeſſion both in Town and Country.*

§. XIX.

Quod si *antiqua* percurras *instrumenta*, quae forsan ansam *detegendae huic forcipi* praebuere, inuenies I. RVFFVM (pp) *Chirurgum Tigurinum forcipem longam & tersam nostrae quodammodo similem in educendis foetibus mortuis adhibuisse.* Ipsemet enim non descripsit tantum adplicationem *speculi matricis*, & sic dicti *apertorii*, uerum quoque quomodo curandum sit, *ut, si mortuus infans propter magnitudinem suam praedicto modo educi nequeat, aut secundae manibus prehendi & extrahi non possint*, uel *rostro anati*, uel *forcipe longa & tersa sine matris nocumento comprehendatur, & prudenti cura educatur.*

§. XX.

Similiter PALFINVS & GREGORIVS *extractores diuersos* conficiendos & adplicandos curarunt, constantes ex duabus partibus maioribus incuruatis, ex chalybe confectis, & uel circa manubrium, uel in superiori parte inter se iunctis. Quamuis autem negandum non sit, eiusmodi instrumenta *prima fundamenta detegendae forcipi* posuisse, longe tamen differunt ab illa *figura & usu* minusque commoda ac probata ab autoribus fuere obseruata; quare FILIVS B. GREGORII Cel. *Chirurgus, artis obstetricariae Magister, & Soc. R. A. & Chirurg.*

(pp) *Figurae horum instrumentorum* aeque ac dictae iam *forcipis ligno* incisae. *Libr. III. de Muliebr. iisque, quae circa generationem hominis considerari merentur, extant* GYNAECIOR. *Tom. I. p. 367. 368.* vbi fertur: *ex iis, quae sequuntur, scil. rostro emortuum infantem comprehendat obstetricans, comprehensum dextra manu trahat, sinistra uero partes utrasque antrorsum repellat, ne ligamenta rumpantur & praecipitatio matricis sequatur. In hoc casu, si postulauerit necessitas huic instrumento, forcipem, qua dentes eruuntur, adhibeas, uel depictam hic forcipem longam & tersam, qua ita utatur commode, ut si possibile sit, id quod protrahendum est, educat faciliter.*

rurg: Paris: Sod. correxit forcipem b. *parentis,* qua per plures quoque annos ufus, donec *Anglica* ufu recepta fuit, quam *iure gallicam correctam forcipem* dicere poffis, cum priori palmam præripiat, & hoc ex fundamento certum fit, honorem *diuerfi inuenti in genere his* quidem concedendum effe, in *fpecie* uero *Anglis* ac præprimis CHAMBERLINO laudem tribuendam, quod redactam *in compendiofam formam forcipem* ratione adplicationis commodiorem & fecuriorem reddiderit. Ea autem quæ inter *dictos extractores* quoad *ftructuram* & *figuram*, intercedit *differentia*, fequens eft: *Gallicæ* nimirum diameter, (qq) quæ eft inter arcus minores, maius efficit fpatium, partes illos conftituentes haud exciffæ, fed craffiores & fuperius leuiter excauatæ funt, fimulque mediante clauo cochleato, minime uero ope machinæ combinatoriæ, explicatione Tab. II. defcriptæ, iungi rurfusque feparari debent. Interim refpectu utilitatis patet, ratione *curuaturæ utriusque* forcipis *difficiliorem* effe *gallicæ*, *faciliorem anglicanæ adplicationem*, maiorem uteri diftenfionem ab ufu prioris fieri ficque difficilius caput prehendi, ne dicam fecure comprimi aut fine læfione genitalium extrahi poffe, quæ incommoda tamen fub prudenti adplicatione *pofterioris* haud metuenda funt.

§. XXI.

Præualent uero ex *anglicis* CHAPMANNI & GIFFARDI

(qq) CHAPMANNVS de differentibus forcipum fpeciebus *Libr. cit. præf. p. XX.* agens, fimilia adnotauit: *I muft obferve, that as there are feveral different Sorts of Forceps, fo they are far from being all eqvally proper; and great Regard is to be had to their Form. I once faw a Pair at a noted Inftrument-Maker, which I thought very faulty; and was fhewn a Pair by a Brother Practitioner in the Country, which could not be ufed with either Succeß, or Advantage; the Diameter of the Curve being too large, and its Bows too fhort.*

FARDI (rr) *extractores parum a se inuicem discrepantes,* (ss) cum quibus difficiles exoptato euentu peregerunt operationes. Hinc notatu dignæ sunt obseruationes quamplurimæ, quæ eorum libris continentur, utilesque additæ his cautelæ practicæ, ut miranda omnino sit insignis quorundam tyronum uix cathedram adscendentium audacia, qua ducti ex præconcepta opinione instrumento huic in partu supra iam exposito, usum plane denegare, & hac ex ratione fidem Cel. Viris derogare conati fuerint. Quam grata autem fuit recordatio IOAN. PAGE, qua uel obstrictum CHAPMANNO (tt) præceptori suo fidelissimo sese sistens summis præcipue *forcipem* extulit laudibus, uel mirum non fuisse probauit, CHAMBERLINVM, maximos inde sibi acquisiuisse honores, eosdemque in dies auxisse; tam infelix fuit conamen CEL. MOWBRAY, (uu) qui, quamuis in genere quidem omnium instrumentorum præstantiam certo respectu reiiciens illa monstris

X tan-

(rr) Varias eorum figuras æri incisas inuenies apud eundem *Libr.* qui inscribitur: *Cases in Midwifery.*

(ss) Probant hoc uerba CHAPMANNI quæ extant *Libr. cit. præf. p. XXIIX. I have subjoined an exact Draught of my Forceps, which is very little different from that used by the late Mr. William Giffard; and which I apprehend too of a Make preferable to those represented Table V. of the Medical Essays, &c. as taking better Hold of the Child's Head, than can be done by an Instrument, whose Curves are broad, and not divided and formed into an Sort of a Ring, as in the Figure here exhibited; in which the most protuberant Parts of the Head lie naked; whereas in the Extractors last mentioned the whole is covered, and the Instrument of Course takes up more Room.*

(tt) Vid. *epist. gratulator.* ipsius libro *impressam Introd. p. XXIII,* in qua inter alia sequentia refert: *I do not wonder, that Dr. Chamberlain became so eminent in Midwifery, when he had so useful and so safe an Instrument to practise with.*

(uu) *Libr.* cui titulus: *The Femal Physician, Sect. V. cap. XXVI.*

tantum & hydrocephalis concedat, in ſpecie tamen ex eorum claſſe, *forcipis* honorem ex inuidia potius quam ignorantia auerſatur, ut hanc ob cauſam *reprehenſione* CHAPMANNI (ww) dignus nobis fuerit uiſus.

§. XXII.

Quamuis igitur *dicti extractores perſimiles illi*, quem tibi C. L. TAB. *II.* ſiſtit, ad modum GREGORIANI præparatum, reliquos omnes eductores aliaque inſtrumenta (xx) pungentia ac ſecantia ſuperare uideantur; *cautam* tamen & peritam requirunt *adplicandi methodum.* Patet autem ex antecedentibus ob caput prægrande aut oblique poſitum, aut oſſibus pubis impactum naturalem excluſionem fieri non poſſe, (§. V.) fœtumque in eiusmodi ſitu una cum matre facillime mori; (§. III.) hinc regulæ artis expoſcunt, a) *arte promouendum naſcendi capitis, totius fœtus, æque ac ſecundinarum per peluim tranſitum*, b) & uitæ matris fœtusque, quantum ſub hoc labore fieri poteſt, conſeruationem. *Primum* obtinetur, ſi caput uel ſupra oſſa pubis adhuc oblique ſitum, uel oſſibus pubis iam inhærens, aut e ſitu dimouetur, *fœtusque in pedes conuertitur*, uel ope *forcipis extrahitur.* Illa quidem encheireſis manualis iuxta præſcriptam a DEVENTERO & MOWBRAY normam nonnunquam quidem ſed difficillime & partus tantum initio ſuſcipitur, hæc uero inſtrumentalis operatio quouis tempore per

(ww) Conf. *Libr. cit. p. XXV.*

(xx) *Differentes inſtrumentorum & extractorum*, quorum §. XVI. §. XVII. §. XVIII. mentio facta, delineatorum utrique inciſorum ſpecies, e. g. *forcipem* D. D. FRIEDII Fig. 12. EIVSDEMQVE *ſerram* Fig. 17. *cochlear*, Fig. 18. *laminamque enſiformem, in uagina orichalcea mobilem* &c. nobis ſiſtit I. C. VOIGT. *diſſ. de capite infantis abrupto, uariisque illud ex utero extrahendi modis Giſſ.* CIↃ IↃ CCXLIII.

peragi poteſt. *Alterum* autem impetratur, ſi *cito* atque *tuto tempore forceps* in auxilium uocatur, antequam caput fœtus in utero iam mortui profunde nimis in peluim fuerit adactum. Præcedere uero debet ſemper extractionem *magnitudinis* naſcendi capitis *imminutio*, quæ absque læſione aut oſſium capitis diſſolutione, ſalua uita fœtus, *ſola* & *ſucceſſiua compreſſione* cum *extractore noſtro* perficitur, cuiusque ope ſi poſtmodum accedat *extractio lenis*, totum opus abſoluitur.

§. XXIII.

Quod autem *cautelas practicas ſub adplicatione* attendendas attinet, ante omnia *commodus* parturienti *ſitus* erit eligendus. Inter alios CELSVS (yy) ſecundum *Hippocratis* monitum *oportet*, inquit, *reſupinam mulierem transuerſo lecto ſic collocare, ut fœminibus eius ipſius ilia comprimantur, quo ſit, ut & imus uenter in conſpectu medici ſit, & infans ad os uuluæ compellatur*, &c. Quod ſi itaque parturiens ad lectum deducta fuerit, in illo capite aliquantulum retrouerſo, humeris demiſſis, & ſubiecto puluinari ſublatis, ſublimius uero natibus ſurrectis, cruribus, quantum poteſt, ad uentrem diductis, genubusque flexis, quæ utrinque cum calcibus ad nates directis & ſuppedaneo innixis, ab opem ferentibus & adſtantibus contineri debent, decumbat, & ita quidem decumbat (zz) neceſſe eſt, quo os coccygis a ſponda lecti promi-

 neat

(yy) *Libr. cit. cap. XXIX.*

(zz) Eiusmodi ſitum quoque commendat CHAPMANNVS *cit. Libr. Introduct. cap. II. p. XXXIX. XL. The firſt Thing to be done, is to lay the Woman in a proper Poſture, viz. with her Shoulders very low, and her Hips raiſed high, her Knees held up, and kept wide aſunder, and her Heels drawn up towards the Nates*

neat. Quo uero ars necessariam operam præstare possit quam commodissime, præstat omnia subcaua lecti loca sub lumbis maxime siue pannis siue puluinaribus explere, ac ibi collocatam parturientem sub humeris amplexam firmiter sustinere, simulque illam diligenter exhortari, ut quouis modo ab omni pressionis ui abstinendo, quidquid illam excitare ualet, clamores, animi angores, inquietos corporis situs, &c. effugiat, & eo magis effugiat, quo certius est, frangi quodammodo sub hoc situ uim atque impulsum diaphragmatis.

§. XXIV.

Quibus præmissis ars quæ remouet impedimenta, & naturæ auxilium fert, præire quidem, natura tamen eidem ad eiiciendum partum succurrere debet. Quapropter ratione *adplicationis extractoris* TAB. II. Fig. A. sciendum, separandas prius esse partes maiores B. C. quæ superius in aa, rotundam fere, uersus centrum b. uero acutam habent figuram. Quæuis pars superior a puncto a. ad punctum b. usque butyro haud salito inungatur, atque ita dextra manu teneatur, ut pollex centrum intermedium respiciat, reliqui digiti extremitatem illius inferiorem capiant. Postea e latere opposito infra genu parturientis ad alterum latus extrahendi capitis forceps ita ducatur, ut adiuuantibus sinistræ manus digitis lamina una v. g. B. inter uterum & caput imo supra illud quantum potest, leni coniiciatur agitatione. Adplicata pars forcipis, quæ quamuis iam firmiter in utero hæreat, in eodem tamen

tes. Which Posture is absolutely necessary, when any Part of the Child is to be returned; and always the best; though sometimes I have, in all well-made Woman performed the Operation as she lay on her Side.

tamen ſitu ab alio quodam ad tempus determinatum retinenda eſt, donec eodem modo pars altera Fig. C. ipſi fuerit oppoſita. Quo facto pars una TAB. II. Fig. B. ad alteram Fig. C. ita mouetur, ut illius clauo a. Fig. B. foramini b. Fig. C. inſerto, motu repaguli d. reciproco, parti b. Fig. C. adfixi, utraque iungi, ſimulque caput eidem inhærens compreſſione ita mutari poſſit, ut figuram diametri, quæ eſt intra partes maiores Fig. A. accipiat oblongam. Quodſi partes, ſicuti aliquoties obſeruauimus, artificiali huic coniunctioni nimis reſiſtant, laminis cruciatim tantum ſibi impoſitis, caput ſucceſſiue comprimatur compreſſumque extrahatur. Sub extractione uero obſeruandum, partes forcipis maiores circa centrum b Fig A. uola manus ſiniſtræ, inferiores autem c. c. Fig. A. excauatam paululum habentes figuram manu dextra, impoſito prius repagulo indice digito, prehendendas, caput rurſus leniter comprimendum, illudque aliquot repetitis ſed uacillantibus tractibus uerſus abdomen operationem peragentis directis, educendum, ne nimis deorſum uergente ui, perinæi contingat ruptura. Interea cauendum, ne extractor irrito quodam ſucceſſu rurſus ſecedat, (aaa) nec uterus laceretur, neque pars uaginæ intra ute-

 rum

(aaa) Huius effectus quasdam adducit rationes CHAPMANNVS *Libr. cit. Introduct. p. XXI.* deductas potiſſimum a modo, quo partes forcipis uel ſupra caput fœtus coniici, uel clauo cochleato uniri ſolent. Teſtimonium præbent primum ſequentes in GIFFARDVM animaduerſiones: *Mr. Giffard in Caſe XIV. and elſewhere, frequently complains, that his Extractor ſlipt, which I am fully perſvaded it would not have done, if the Parts had been left unjoined, as I now uſe them;* conf. GIFFARDVS *Caſ. CLXXXII. p. 430. Caſ. CCIII. p. 465. Caſ. CCV. p. 469.* Deinde quoque ſolida argumenta mentem autoris clarius exponunt, *p. XIX.*

rum caputque fœtus, bene monente CHAPMANNO, (bbb) fortiori motu intrudatur. Quare præter adductas cautelas adhuc notandum, sinistrum genu inflexum spondæ lecti fortiter adponendum, eoque semper respiciendum esse quo respectu decumbentis in lecto parturientis nisui, qui sub operatione intenditur, æqualis fiat renisus, magis tamen ab adstantibus, caput corpusque illius sub humeris amplexum sustinentibus, promouendus, quam a fractis parturientis longo grauique labore uiribus exercendus.

§. XXV.

Melius autem est, *si caput fœtus circa bregmatis & temporum quam occipitis frontisque ossa comprimatur.* Prior enim constrictio naturali similis structuræ conuenienter fit, posterior uero uiolenta magis & naturæ ossium contraria existit (§. V.). Sicuti uero ex adductis obseruationibus (§. XXVI. XXVII.) patet, dari diuersimodas forcipis adplicationes, simul intelligitur, *extractorem nostrum* adplicatu esse *faciliorem* uersus ossa *ilii & sacrum*, *difficiliorem* autem uersus *os-*

p. XIX. ita sentientis. *It is much better, that the two Parts of the Forceps should not be joined or fixed by a Screw, the Hand being sufficient, and that for that Reasons. First, because when they are screw'd together, tho' they should not happen to be exactly opposite to each other, yet they will turn so as to take fast Hold of the Infant's Head, and readily extract it. Secondly, in Case one of the Parts should slip, it is then easily returned to its proper Post, without being taken wholly away. Whereas when they are screwed together, and then slip off on one Side, (which I have often experienced in spite of the greatest Care I could use) the Instrument is to be repassed, and screwed as at first,* &c.

(bbb) *Loc. cit. p. XVII.*

ossa pubis, cum in illis maius obseruetur spatium, hæc uero angusta nimis partibusque neruosis admodum sensibilibus prædita sint, nisi præternaturalis forsan partium constitutio uel totalem uel partialem forcipis impediat adplicationem, qualem GIFFARDVS descripsit *Cas. LXX. pag. 161.*

§. XXVI.

OBSERVATIO I.

Vidi *eiusmodi adplicationem forcipis* Lutet. Paris. an. MDCCXXXIX. cum Cel. artis obstetricariæ Magister GREGORIVS, præsentibus nonnullis, quorum numero addictus eram, in primipara gibbosa, ob malam peluis conformationem, & situm uteri obliquum, extractionem nascendi capitis, quod in illa, quam sibi aperuit, uia immobile diu hæsit, ope forcipis suscipere coactus fuisset, ne uires parturientis, quæ deficere iam incipiebant, plane consumerentur. Itaque peregit indicata methodo breui temporis interuallo susceptum opus tanto quidem felici euentu, ut sine ulla parturienti inflicta læsione uiuum eduxerit infantem, in cuius integumentis capitis non procul a uertice leuis quædam contusio persimilis illis, quas GIFFARDVS (ccc) *cit. Libr. Cas. LIX. p. 135. Cas. LXVII. p. 152. Cas. LXXVI. p. 177.*

(ccc) Alias quamplurimas Obseruationes susceptarum eiusmodi felici, ut aiunt, sub sidere, operationum, legimus apud CHAPMANNVM & GIFFARDVM. Prior de *uiuis* cum forcipe *eductis infantibus* agit *Libr. cit. Cas. XVI. p. 108.* & *Cas. XLIX. p. 166. Cas. uero LI. Cas. LVI p. 172-175. Cas. LVII p. 176.* *uarios capitis situs* describit, diuersumque artificialis huius operationis modum, & simul quoque refert, se triginta & plures adhuc quam literis mandauit, collegisse obseruationes.

In-

p. 177. adnotauit, absque uitæ tamen aut ſanitatis detrimento obſeruabatur. (§. XXIX.).

OB-

In fine enim *Caſ. LVII.* ait: *I COULD produce about thirty Inſtances more, of the ſame Operation performed in this Town with the ſame Security to both the Mother and her Infant, but am willing to believe theſe ſufficient.* Itidem fecit poſterior ſc. GIFFARDVS, rariſſimos colligens Caſus *de uiuis mortuisque ope extractoris eius eductis infantibus*, quales extant *Libr. cit. Caſ. XXX. p. 73. 74. Caſ. XXXVI. p. 77. Caſ. XLIII. p. 93. Caſ. L. p. 107. 108. Caſ. LI. p. 111. 112. 113. Caſ. LV. p. 124. Caſ. LIX. p. 135. Caſ. LX. p. 137. Caſ. LXVII. p. 152. Caſ LXX. p. 160. Caſ. LXXVI. p. 177. Caſ. LXXXI. p. 191. Caſ. LXXXIII. p. 197. Caſ. XCIX. p. 243.* Inter alia *Caſ. CIII. p. 254.* monet, ſe ante extractionem cum forcipe aluum parturientis, cuius hiſtoriam ibidem tradit, ope *enematis carminatiui ex Decoct. com. pro Clyſt. Elect. Baccar. Laur. Mel. Mercurial. & Sale Gemmæ* præparati duxiſſe, ipſique potionem cordialem ex aqua pulegii, pœon. Comp. Syr. caryophyllor. in qua *extracti Thebaici* gr. Iß diſſolutum propinaſſe, utpote medicamentum, quod ratione uirtutis omnibus pellentibus antepoſuit. Ita enim: *I have allways found Opiates more ſerviceable than all Medicines we call forcing. Caſ.* uero *CIV p. 158.* uſum indicat extractoris in partu hæmorrhagico ab adhæſione placentæ ante uteri os proueniente, uid. §. IX. not. w. ibique adductam obſeruationem. Porro conſiderari merentur *Caſ. CV. p. 260. Caſ. CVI. p. 262. Caſ. CX. p. 267. Caſ. CXLIII. p. 341. Caſ. CLXI. p. 388-391. Caſ. CLXIV. p. 396.* in quibus ſimul oſtenditur, conuexitatem oſſis ſacri cauſam ſæpius mortis fœtus matrisque eſſe, & caput magnum in pelui anguſta hærens difficilem reddere laborem. Denique legantur & perlegantur *Caſ. CLXVIII. p. 406. Caſ. CLXIX. p. 407. Caſ CLXXXII. p. 430. Caſ. CXCI. p. 448. Caſ. CXCIII. p. 452. Caſ. CXCV. CXCVI. p. 456 ſq. Caſ. CXCVIII. CXCIX. CC. CCI. p. 461. ſq. Caſ. CCII. p. 463. Caſ. CCIII. p. 465.* Tandemque *Caſ. CCV. p. 469.* ex multiplici uſu eiusmodi inſtrumenti, forcipem Anglicanam MAVRICAEI, *aliorumque eductoribus* merito anteponendam eſſe his quidem demonſtrat uerbis. *This ſhews the Uſefulneſs*

OBSERVATIO II.

Fœmina linteonis cuiusdam primipara, triginta annorum, ſtrictioris corporis habitus, legitimo partus tempore, tergiuerſantes prius & genuinos poſtea percepit dolores. Aquæ præmature effluxerunt, & licet ſub motibus ſat uiolentis, qui tantum impetum exerere uidebantur, ut parum abfuiſſet, quin excedentes uitæ finem impoſuerint, partus negotium ad quinque dies dilatum fuit. Obſtetrix cauſam difficilis huius laboris ignorans nullum præſtitit parturienti ſolatium, ſed pellentibus potius auxit motus absque exoptato excluſionis effectu, qui per plures dies fruſtra expectatus adſtantes coegit, ut me adirent conſilium & auxilium ſibi expetientes. Quo igitur deſideriis fieret ſatis, ſtatim me in parturientis domum contuli, atque inquirens in cauſam huius partus poſitumque uteri ac fœtus nihil obſeruare potui, quam caput obliquum intra oſſa pubis quaſi incuneatum. Fœtus iam per uiginti quatuor horas in utero mortuus, partesque parturientis genitales tam internæ quam externæ tam anguſtæ erant, ut aliquot digitis, ne dicam manui aditum præcluderent. In hoc igitur tam triſti ſtatu quam difficillimo labore ab omnibus medicamentis & exhortationibus, promouendi partum gratia inſtitutis, abſtinendum eſſe, nullamque aliam parturienti opem ferendam, quam extractionem fœtus mortui peragendam, adſtanti-

Y bus

fulneſs of this Inſtrument, for Mauriceau, and others, in this Caſe, where the Head will not paſs, propoſe the leſſening of the Head, and taking out the Bones: but as the Head, whilſt in the Birth, will mould into any Form, ſo by the Uſe of a proper Inſtrument, a Child may be brought out alive. Tandem tradit modum adplicandi extractorem in dicto partu difficili, ſub ipſis *motibus conuulſiuis. Caſ. CCVI. p. 471. 472.*

bus initio ſtatim indicaui, probe cognoſcens, partum naturalem tam peluis anguſtiam quam magnitudinem capitis, oblique paululum ſiti, prohibuiſſe. Quapropter matris conſeruandæ cauſa adplicui forcipem Fig. A. eoque uolumen capitis, quod tumidum ualde erat, prius imminutum eduxi, (§. XXVIII.) puerperam uiribus exhauſtam iuſculis tenuibus nutriui, putridum lochiorum fluxum balſamicis blande euacuantibus promoui, reſiſtens ſimul medicamentis temperantibus & diapnoicis febrilibus illam infeſtantibus motibus, quibus annuente Summo Numine factum, ut priſtina reſtituta ſanitate poſt interuallum aliquot annorum felices uiuos ediderit partus. Recte igitur iudicat DEVENTERVS, *Libr. cit. cap. III. p. 22.* quando quærentibus: quantæ ſint pelues mulierum, reſpondemus, inquit, uariare iſtas prout quantitate uariant fœtus, easdemque tranſeuntes, & optime congruere cum capitibus infantum, quæ quidem quandoque non niſi cum uiolentia penetrare poſſunt.

§. XXVII.

Præterea quamuis commodum omnino ſit, ope *forcipis eiusque unitarum* partium (§. XXIV.) caput fœtus extrahendi, minime tamen ob uarias partus difficultates *tota* requiritur *forceps*, cum aliquando contingat, ut *pars una* ipſius auxilio ferendo operique peragendo ſufficiat. Fieri enim ſæpius nequit, ut ob uteri obliquitatem ſolis digitis caput ab oſſibus quibus inſidet, remoueri poſſit (§. X.), quodque margini oſſis cuiusdam impactum teſte *Cel.* FRIEDIO, (ddd) *uel ſeſe in proprium ſuum pectus inclinans, uel ſeſe reſupinans, ſanguinis inibi*

(ddd) Vid. STVART. *Diſſ. cit. p. 23.*

inibi fluxum sibimet ipsi funeste præcludit, uel pronum margini illius ossis impactum, cranii cerebrique contusiones lethales acquirit, cum interea pars illa uteri, quæ caput infantis inter, & marginem ossis peluis iacet, ab iteratis capitis adlisionibus, & firma ossis renitentia, stasin sanguinis inflammatoriam illico nanciscatur, quam febris illa continua, acuta, miliaris puerperis tam mortifera, presso pede comitatur. Hinc licet DEVENTERVS, MOWBRAY, aliique, dicto in casu methodum non plane reiiciendam, infantem naturaliter fere in utero situm in pedes conuertendi suadeant, melius tamen est, si tentata encheiresis, ope digitorum caput obliquum in lineam rectam reducendi, insufficiens sit, mediante *parte una forcipis* (eee) infantile caput ab ossibus, quibus incumbit, paululum repellere, illudque subsequentibus vteri contractionibus manu altera opposita eiusque digitis flexuose expansis, comprehensum educere, quam sub difficillima fœtus inuersione uim utero fœtuique inferre. (§. XII.).

§. XXVIII.

Educto extra pudendorum sinum fœtus capite, *forceps* illud compressum tenens a se inuicem *diducenda* rursus, & loco

(eee) De uariis eiusmodi operationibus conf. CHAPMANNVS *Libr. cit. Cas. XXIII. p. 114. 115.* & GIFFARDVS *Libr. cit. Cas. XXXIX. p. 83. Cas. L. p. 107. 108. Cas LIX. p. 135. Cas. LX. p. 137. Cas. LXI. p. 139. Cas. LXXVI. p. 177. Cas. LXXXI. p. 191, Cas. LXXXVI. p. 200. Cas. LXXXVII. p. 208. Cas. XCVI. p. 232. Cas. CII. p. 253 Cas. CIV. p. 258. Cas. CXXXIII. p 314. Cas. CXLVI. p. 348. Cas. CXLVII. p. 351. Cas CL. p. 357. Cas. CLIX. p. 385. Cas. CLXII. p. 388. Cas. CLXIII. p. 394 p. 409. Cas. CLXX. p. 409. Cas. CLXXII. p. 415. Cas. CLXXXIII. p. 432. Cas CXC*

loco illius caput *ambabus manibus* digitis incuruatis & diuaricatis, eo momento, quo parturiens, quæ ſub extractione capitis ſe *paſſiuam* antea præbuit, nunc *actiuam* præſtare omnique corporis nixu uim preſſionis augere debet, ualido ſed uacillante & deorſum uergente niſu una cum toto corpore & ſecundinis manu prius compreſſis extrahendum, dorſoque illius quæuis in utero occurrentes plicæ & ſulci adæquandi, (fff) ſanguis coagulatus, (ggg) dolores poſt partum mitigandi cauſa manu in pugnum mutata educendus, illaque utero eiusque cauitati denuo immittenda, ac paululum ibi detinenda eſt, explorandi gratia, quænam ratione conſtrictionis in eo contingat mutatio? Sin uero hoc modo extrahendi totum infantis corpus uoti ſui haud compos fiat obſtetricans, impedimentum iſtud rite inquirat, ſimulque tactu exploret, neceſſe eſt, qualis ſit humerorum ſitus? Quando enim unus reſpiciat os pubis alter uero os ſacrum, tunc caput, quantum fieri poteſt, ſiniſtra eleuandum manu, dextræ autem indice, digitoque medio brachium, uerſus os ſacrum tendens, circa articulationem cubiti flectendum educendumque, manuque inferna inferioris humeri & ſuperna capitis uerſione facta, uel priori modo uel adplicatis ſub axillis infantis uncinorum inſtar obtuſorum manuum indicibus, caput uacillante motu trahendum, donec totum ſequatur corpus.

§.XXIX.

CXC. p. 443. 444. Caſ. CXCV. CXCVI. p. 455. ſq. Caſ. CXCVIII. p. 461 Caſ. CCXVI. CCXVII. p. 496. ſq.

(fff) Vid. *Diſſ. noſtra de prolapſu & inuerſione uteri, &c. §. XXX. p. 31.*

(ggg) Præter *van* HOORNIVM, DEVENTERVM, & CHAPMANNVM conf. GIFFARDVS *loc. cit. Caſ. LIX. p. 135.*

§. XXIX.

Verum enim uero fieri poteſt, ut *forceps* terrorem adſtantibus & parturienti iniiciat, quodnam igitur hoc in caſu ferendum auxilium? Duplex autem, qui commendari ſolet, eligendus modus, caput fœtus uel in pedes dirigendi uel ope *laquei compoſiti*, qui pariter *inuentum Anglorum* (hhh) eſt, illud educendi. De priori encheireſi (§. XI. XII.) iam fuſius egimus; quo igitur recentem iſtum eductorem capitis breuibus attingamus notandum, a *Gallis* (iii) uocari *laqs compoſé*; & ab *Anglis Fillet.* Compoſitum enim eſt inſtrumentum tam ex faſcia & funiculis ſericis, diuerſae longitudinis & latitudinis, quam ex tribus a ſe inuicem ſeparatis partibus ferreis optime læuigatis, paululumque incuruatis, quæ ratione longitudinis & curuaturæ cum partibus *forcipis noſtræ* fere conueniunt, reſpectu latitudinis uero in partibus ſuperioribus tantum ſunt pollicis unius. Duæ partes, excepta tertia, cuius auxilio faſcia collo fœtus iniicitur, ſuperius duobus lateralibus rotundis foraminibus at totidem quadrangularibus perforatæ ſunt. Per rotunda ducuntur funiculi, quibus faſcia conſtringi poteſt, per quadrangularia ſupra & infra rotunda poſita trahuntur funiculi, ac uncinulo,

 ma-

(hhh) CHAPMANNVS ſe inſtrumentum hocce inueniſſe teſtatur cit. *Introduct.* his quidem uerbis. *THE former of theſe I muſt by leave to be ſilent in as being entirely an Inuention of my own; not but that I haue been told ſince the firſt Publication of this Treatiſe, that this is ſo far from being an Invention of mine, that the* Fillet *is generally or at leaſt, very frequently employed*, ſimulque monet. *cit. loc. p. 17.* modum adplicationis illius paucis hactenus notum fuiſſe.

(iii) In educendo capite ſupra peluim oblique poſito illud aliquoties adhibuit citatus ſupra GREGOIRE.

manubrio ligneo adfixo, pro uniendis partibus ferreis cum fascia alligantur, quæ postea eodem modo, ac de forcipe (§. XXII.) dictum, supra caput coniecta fascia, si prius mediantibus funiculis constricta fuerit, separantur, rursusque extrahuntur, quo una cum fascia eiusque funiculis circa manum obuolutis, uacillante motu, caput totusque infans indicata (§. XXVIII.) methodo educi possit. Sed consultius esse existimamus, sine his adminiculis ope forcipis tantum, nisi forsan parturiens illam auribus respuat, negotium partus absoluere, cum adplicari nequeat, nisi a) partus peluim, cui capite imminet, nondum intrauerit, (kkk) b) sub adplicatione illius, quæ sat longo temporis spatio peragitur, fascia una cum funiculis a liquido, e genitalibus profluente, tumescat, c) illa difficillime supra caput coniicienda sit, d) capitis uolumen, quantum necesse, ante extractionem imminui nequeat, e) nisi infra mentum rite collo iniecta fuerit, facillime labascat, f) periculumque suffocationis exti-

(kkk) CHAPMANNVS *loc. cit. introd. p. 6.* caput fœtus, si peluim & uaginam iam intrauerit, educendum esse iubet uel *forcipe*, uel *laqueo* sic dicto *composito*. Ibi enim: *For the* Head *presenting and far advanced, is to be taken hold of either by the Forceps or* Fillet, *and by them extracted;* conf. quoque *cap. II. pag. 35.* Quamuis autem hoc in casu de usu Forcipis dubitandum non sit; interim in eodem huius instrumenti adplicationem impossibilem fuisse, ipsimet experti sumus, simulque didicimus, latera capitis ossibus appressa illam impediuisse, nec eodem pericula metuenda semper auerti, nec caussas remoueri potuisse. Quare laudatus Vir Casu XVII. p. 109. cui titulus: *A Child extracted with the Fillet.* in fine relationis, adplicationis modum ingeniosum difficilem imo adductis in casibus impossibilem nonnunquam, nec nisi a peritis in arte exercendum esse, fatetur, quemadmodum illum alio quodam exemplo *Cas. LIV. p. 172.* descripto confirmauit.

extimeſcendum ſit, alias ut taceam *huic partui* rationes contrarias.

§. XXX.

Quod ſupereſt finita operatione, *puerperæ*, ſi conſueto modo in lecto rurſus decumbat, *cura* quam maxime *gerenda*, ſemperque ad fluxum lochialem, motum ſanguinis temperatum, negotium lactis conuenientiſſimis reſpiciendum remediis, & præter regimen diæteticum, præcipue animi corporisque tranquillitas commendanda, nec non *externis*, contuſis & inflammatis partibus reſoluentia & diſcutientia ſicca potius quam humida tepide imponenda (lll). Reſpectu uero *infantis uiui*, & *uiolentiæ capiti ſub ipſa compreſſione illatæ*, præmiſſis præmittendis neceſſariis, u. g. funiculi umbilicalis ſeparatione & ligatura, &c. leni & ſucceſſiua manuum compreſſione naturalis ipſi forma reſtituenda, & integumentis capitis inflicta uulnera aqua ſclopetaria æque ac oleoſis (mmm) qualia ſunt oleum roſarum, & hyperici conſolidanda.

(lll) Fuſius de his egimus *Diſſ. cit. de prolapſu uteri, &c. §. XXXIV. ſq. p. 32.*

(mmm) Vid. GIFFARDVS *Lib. cit. Caſ. LXXXI. pag. 191. Caſ. LXXXIII. p. 197. Caſ. CXVII. p. 282.*

EXPLI-

EXPLICATIO
TAB. II.

Fig. A. FORCEPS repræſentatur prout combinatis duabus eius partibus maioribus a. b. c. oblique in oculos incidit. Confectæ ſunt illæ ex materia chalybea (*) ualde elaſtica ſuperius in a rotundam, uerſus centrum b autem acutam magis & oblongam habentes figuram. Singulæ in medio ſecundum eandem figuram exciſſæ, ambæ uerſus ſe inuicem inflexæ, nitideque præterea læuigatæ ſunt. Connectuntur in puncto b. ope machinæ cuiusdam combinatoriæ, quæ inſtar clauſtri eſt, quod conſtat ex repagulo & clauo, circa quem iſtæ mobiles exiſtunt. Extremitates illius c. c. figura gaudent incurua, quo forceps eo firmius manu teneri poſſit.

Fig. B. C. ſingulatim exhibent partes maiores FORCIPIS, quo eo clarius, quæ ad earum combinationem faciunt, concipiantur. Pars una nimirum B. alteri C. ita adplicari poteſt, ut clauo a. foramini b. inſerto, motu reciproco repaguli d, parti b. adfixi, ambæ connecti, iterumque

Z

(*) CHAPMANNVS exemplo FORCIPIS cuiusdam, quæ ex metallo tenui, mollique fuit præparata, experientia conuictus oſtendit, eiusmodi Inſtrumentum ſub operatione inſufficienter reſiſtere, cum ipſius arcus nimis flexiles ſint; Præfat. enim *Libr. cit. p. XXI. For many years my Forceps happen'd to be made of ſo ſoft a Metal as to bend or give way, or ſuffer ſome Alteration in their Curve. They were made, as uſual, with the Screw fixed to one Part or Side of them.*

que ſeiungi poſſint. Maioris autem perſpicuitatis gratia repagulum triplici modo delineatum fuit,

1) quale in ſe conſideratum ſine clauo conſpicitur, ad marginem forcipis externum adplicatum; Fig. I.

2) in adplicatione ad clauum foramini b. Fig. B. infixum, facta laminarum forcipis B. C. combinatione. Fig. II.

3) qua ratione conficiendum & parti externæ adfigendum. Fig. III. ſcil. n. 1. cum foramine altera forcipis pars truncata, inque eius latere externo prope foramen rotundum Fig. III. n. 5. duo canales oblongi circa fundum latiores, ſuperius autem anguſtiores, n. 2. 2. conſpiciuntur, quibus duo bacilli n. 3. 3. ſeu uirgulæ ferreæ, canalibus aptatæ, germanice Schwalben-Schwäntze, ope clauiculorum n. 4. 4. iisdem infixorum, mobiles reddendæ inſeruntur. Mediantibus enim clauiculis repaguli foraminibus rotundis, ſuperius latioribus, inferius anguſtioribus n. 6. 6. non ipſorum bacillorum ſolum in propriis canalibus, uerum cum iſtis etiam reciprocus repaguli motus produci poteſt.

Foraminis in repagulo maioris pars una eſt oblonga, altera rotunda. Prioris ope clauus a Fig. B. circumcirca inciſus fixus tenetur, ſtatim ac illa, repagulo uerſus hunc moto, eundem amplectitur: exiſtente autem clauo in parte foraminis huius poſteriore, partes maiores forcipis B. C. ſeparari rurſus poſſunt.

Cete-

Ceterum circuli arcum c. c. Fig. C, cuius centrum eſt in p, conuexæ & uerſus ſe inuicem incuruatæ formant partes.

Vera autem forcipis huius longitudo partiumque reliquarum minorum dimenſiones ex addito *dimidio pede Rhenano* cognoſci poſſunt, quarum tamen delineatio hac in Tabula ſecundum alteram priori iunctam facta eſt.

Fig. D. ante oculos ponit ſingularum partium maiorum minorumue figuras, earumque longitudines, & latitudines in partibus menſuræ alterius decimalibus, germanico idiomate in gratiam opificum, eiusmodi inſtrumentum accurate conficiendi cupidorum expreſſis.

Facta partium maiorum Fig. B. C. debita unione, oualem extractor accipit figuram, cuius diuerſæ creſcentes & decreſcentes diſtantiæ ab uno perimetri puncto ad alterum e diametro opponuntur Fig. A: craſſities uero in punctis m. n. eſt $\overset{III}{\frac{1}{2}}$ in d. e. $\overset{IV}{4}$ & in γ $\overset{III}{2}$.

Quod reſtat notandum dimenſiones noſtras fere conuenire cum CHAPMANNIANIS, excepta tamen arcuum menſura, quam laudatus Vir uel nimis obſcure deſcripſit, uel in deſignando digitorum numero errorem forſan commiſit. Libro enim ſupra citato figuram FORCIPIS æri inciſam ita deſcribit:

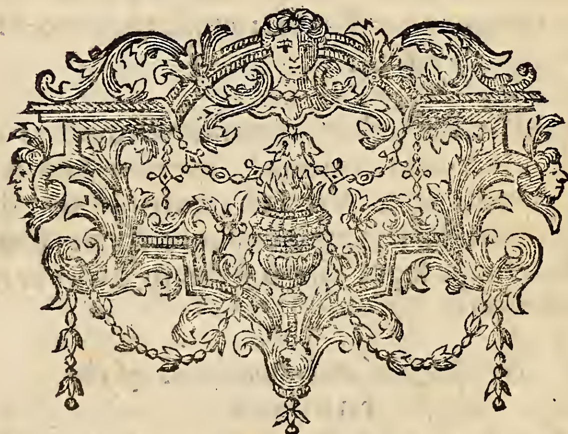
The Menſure and Dimenſions of the
FORCEPS.

Their Length in a right Line, Fifteen Inches. The Length of the Bows from the Ioint, where the two Parts croſs, to the

upper Extremity, in a right Line, nine Inches and one Quarter. The Girt of the Bows, when ſhut, is in the wideſt Part, Eight Inches.

Putat quidem ſe deſiderio SOC. EDIMB. feciſſe ſatis tradita hac ſuccincta delineatione, quam in prima omiſit editione, (uid. MEDICAL ESSAYS, AND OBSERVATIONS OF THE SOCIETY OF EDIMBOVRGH *Vol. III. Art. XXXI.*) quæ tamen, quamuis ipſi completa uiſa fuerit, imperfecta dicenda eſt, ſicuti ex præmiſſis & adiecta huic Tabulæ cognoſcitur expoſitione.

FINIS.

Tab. II.

Fig. A

Fig. B.

Fig. C.

Fig. D.

fig. I.

fig. II.

fig. III.

10. linien — Zoll. verjüngter ½ Schuh.

Rheinl. ½ Schuh

Gründler fec. Halae.